דרך ה'

The following book includes:

- Handwritten Manuscript EH 47 C 32. 1896.
- License: Public Domain
- Source: http://etshaimmanuscripts.nl/eh_47_c_32/

It was retrieved from Sefaria on April 10, 2024 (7"5Wn'n 10'). It was typeset and formatted by Ktavi.

תוכן העניינים

עלק שני

חלק ראשון	7	חלק רביעי	gŧ
הקרמה	I	חלק שלישי	33

91

יהיו ד"ת ביריך כללים ולא פרטים: אך מה שיצטרך ביריעת הכללים הוא הרעת אותם בכל גבוליהם ובחינותיהם

אם ילקח שלא בגבולו: ואמנם צריך שתתבונן שהנה מספר הפרטים עצום מאד מהכיל אותם שכל האדם וא"א לו לדעת כלם ואולם מה שראוי לו שישתדל עליו הוא ידיעת כללים כי כל כלל בטבעו כולל פרטים הרבה וכשישיג כלל אי נמצא משיג מאליו מספר רב מן הפרטים ואעפ"י שלא הבחין בם עדיין ולא הכיר היותם פרטי הכלל ההוא כי הנה כשבוא אי מהם לידו לא יניח מלהכיר אותו כיון שכבר ידוע אצלו הענין הכללי אשר א"א להם היות בלתו וכן או"ל לעולם

סבה או מסובב אם הוא נושא או מתחבר: השכלתו וציור ענינו אם חלק הוא יבקש לדעת הכל שהוא חלק ממנו אם הוא פרט יחקור על כללו אם סבה יחקור על מסובבו אם מסובב את סבתו אם מתחבר יבקש על נושאו ויחקור כמו כן לדעת איזה מין ממיני המתחברים הוא אם קודם אם נמשך ואם מתלוה אם עצמי ואם מקרי אם בכח ואם בפועל כלן הבחנות לא ישלם ציור ענין זולתם ועל הכל יתבונן על טבע הענין לדעת אם הוא מוחלט או מוגבל ואם מוגבל הוא יחקור על גבולין כי אולם כל ענין אמיתי ישוב כוזב אם ייוחס לנושא בלתי הגון לו או

בנושא לדעת אם הוא כל ואם הוא חלק אם הוא כלל או פרט אם הוא הכלל והפרט הסבה והמסובב הנושא והמתחבר וזה מה שנדרוש ראשונה אי והם מה שראוי שיבחן בנושא להכיר מאיזה מהם הוא והם הכל והחלק למען נשיג אותם לאמתם כל אחד כפי חוקו ואמנם ראשי המדריגות והמינים יתחלפו משפטיהם וחוקיהם וזה ממה שיכריחנו להבחין ביניהם בהשכלתנו אי ומדריגה אי אלא מינים שונים ומדריגות מתחלפות וכפי התחלף מינם כן והמושכלים שהם כלל כל מה שמצמייר ציורו בשכלנו נמצא שאין כלם מין מדריגתו האמיתיי שוכרנו וזה כי הנה כשנבחין כלל הנמצאות המוחשים מלאכותיו יתענג וישתעשע והנה כלל מה שיצטרך לאדם שיבחן בנושאו הוא מחגלה לעיניו בעליל כמות שהוא הלוך ילך והשכל אל אשר יפנה שם וביופי וחמדתו מכאיבתו ואין מנוחה לא כן היודע דבר על אפניו שבהיות נושאו ומדריגתו במליאות וזה נעלם ממנו ונמצאת תשוקתו טורדתו מבלי שבעתה ממנו תשלום ענינו שהרי חלק גדול מהדבר הוא יחסיו עם המתיחסים לו יניח מהעיך בו התשוקה לבא עד תכליתו וזה לא יעלה בידו כיון שנעדר בו ויעמול ונלאה ועיף ואין נחת כי הנה כל אי מהם שיגיע ציורו אצלו לא מהם אצל השכל המשתוקק לדעת אינו אלא משא כבד בלא חמדה שייגע חלקים רבים אשר לא נודע קשרם ומדריגתם האמיתי בבנין הכל המורכב ובשורות מטעו מראית חורש הקנים והיער הצומח בערבוב כי אמנם ציור מידיעתם שלא בהבחנה כיתרון ראית הגן המהודר בערוגותיו ומיופה במסילותיו יתרון ידיעה הדברים על מתכונת חלקיהם כפי מחלקותם וסדרי יחסיהם

הקדמה

ב"ה:

שלימותו: עוד צריך שידע שהמצוי הזה ית"ש אין אמתת מציאותו מושגת לזולתו כלל ורק זה נודע בו שהוא מצוי שלם בכל מיני שלימות ולא נמצא בו חסרון כלל (ואולם דברים אלה ידענום בקבלה מן האבות ומן הנביאים והשיגום כל ישראל במעמד הר סיני ועמדו על אמתתם בבירור ולמדום והשיגום רור אחר דור כיום הזה שכן ציום מרע"ה מפי הגבורה פן תשכה לבניהם דור אחר דאו עיניך וגוי והודעתם לבניך ולבני בניך אמנם גם מצד החקירה במופתים הלמודים יאמתו כל הענינים האלה ויוכרה היותם כן

מציאות הי: כל איש מישראל צריך שיאמין וידע שיש שם מצוי ראשון קדמון ונצחי והוא שהמציא וממציא כל מה שנמצא במציאות והוא האלוה

בבורא יתברך

חלק ראשון

מעונעו אכי"ר:

ה' בדרך הזה לך וה' יהיה עמך ונתן לך עינים לראות ואזנים לשמוע נפלאות ופרטותיו הבי בהשגחתו יתי הגי בנבואה והדי בעבודה ואתה אחי כל מבקש בריותיו וחלקתי אותו לדי חלקים האי אדבר בו על כלל יסודות המציאות מדרכיו יתי שגלה לנו ע"י נביאיו והודיענו בתורתו ובהם מנהלנו ומנהל כל מנוח אשר "טיב לך והנה קראתי שם הספר דרך ה' כי הנה הוא כלל וחשחדל לעמוד על חוכן הענינים ולעצור כל אמיחחם בשכלך ומצאחה לך פן יחעלם ממך ענין הכרחי אבל זה אשר חעשה חדקדק על כל המלוח זה שמירה מעולה עד תמצא מקום שיועיל לך ולא תוותר על שום דקדוק להשכילך ע"כ גם אחה עתה צריך אחה לדקדק על כל זה ולשמור את כל שחשבתים היותר הגונות לתת לך ציור שלם מהדברים האלה אשר גמרתי יתן לך והנה נשתדלתי לסדר הדברים בסידור שנראה לי יותר נאות ובמלות בכל חלקי התורה ופירושיה ולעמוד על כל סתוריה כברכת הי אלקיך אשר אותם בשכלך במובחר שבפנים ומשם והלאה יקל לך למצא דעת אלקים שרשיהם וענפיהם במדריגותם בבירור האפשרי שיתישבו על לבך ותקנה אל נכון ויצטיירו בשכלך ציור מספיק מוצל מן הערבוב והמבוכה ותראה להציע לפניך כללי האמונה והעבודה על בורים באופן שתוכל לעמוד עליהם והנה ע"פ הדברים האלה חיברתי לך קורא נעים חיבור קטן זה וכוונתי בו איך נמשכים ענין מענין מן הראש ועד הסוף ואז תצליח ואז תשכיל:

וכמש"ל ואפילו דברים שנראים בתחלה נעדרי התולדה צריך שתשמור אותם ותשית להם לבך ולא תהיה בז להם כי אין לך דבר קטון או גדול בכלל שאין לו מקום תולדה בפרטים ומה שלא יוסיף ולא יגרע בקצת הפרטים הנה יוליד תולדה רבה בזולתם ובהיות הכלל כלל לכלם צריך שיהיה בו מה שיספיק לכלם ע"כ צריך שתדקדק בזה מאד ותחבונן על ענינם ועל יחסיהם וקשריהם בדקדוק גדול ותבחין יפה יפה המשכם והשתלשלותם

דרך ה'

7,

בכרה המצאו היותו בלתי נתלה בזולתו פשיטותו ויחודו:

נמצא כלל הידיעות השרשיות האלה וי והם: אמתת מציאותו יתי שלימותו ולא מצוים מעצמם:

שאנו רואים והתמדתם היה בלתי אפשרי: יחודו: וממה שצריך שידע עוד שהמצוי הזה ית"ש מוכרה שיהיה אי ולא יחר פיי שא"א שימצאו מצויים רבים שמציאותם מוכרה מעצמו אלא אי בלבד צריך שימצא במציאות המוכרה והשלם הזה ואם שימצאו נמצאים אחרים לא ימצאו אלא מפני שהוא ימציאם ברצונו ונמצאים כלם תלוים בו

האמיתית לכל הנמצאות ולכל המתילד בם כי זולת זה מציאות הנמצאות מכל ריבוי והרכבה מכל יחס וערך ומכל מקרי הברואים שיהיה הוא הסבה שלא ימצא מצוי אחד משולל מכל הטבע חוקות וגבוליו מכל העדר וחסרון כמ"ש ומאומתים בחקירה ע"פ הטבע עצמו בחוקותיו ומשפטיו שא"א עכ"פ כלל שנוכל לדין מזה על זה אבל זה גם כן מן הדברים הנודעים בקבלה להקיש ממה שרואים בברואים על הבורא י"ת כי אין ענינם ומציאותם שוה רבים ונפרדים אולם כבר הקדמנו שאמתת מציאותו יתי אינה מושגת ואין שזה מה שחושינו מרגישים ומביאים ציורו אל השכל ובברואים הנה הענינים אין ציורנו ודמיוננו תופס אלא ענינים מוגבלים בגבול הטבע הנברא ממנו יתי רחוק מאד מהשגתנו וציורנו וכמעט שאין לנו דרך לבארו ומלות לפרשו כי שא"א לענין ההוא מבלחי כל השלימיות מצד עצמו והנה באמת הדרך הזה ואמחת ענינו אלא מצד אמחת ענינו בעצמה שכוללת באמתה כל השלימיות מה שהוא שלימות ונמצא שיש בו כל השלימיות לא כדבר נוסף על מהותו וצברו (פיי אמחח ענינו כי אין שייך גדר בו יחי אלא על צד היחר לשון) כל והוא שלם בכל שלימות אמנם אמתת מציאותו הוא ענין אי שכולל באמתתו שבאמת יש בו ענינים שבנו הם שונים כי הרי הוא רוצה והוא חכם והוא יכול הזכרון בגדר הרצון וכן כלם אך האדון יח"ש איננו בעל כחות שונים אעפ"י. גדר הזכרון גדר א' וגדר הרצון גדר אחר ואין הרצון נכנס בגדר הזכרון ולא כח אחר והדמיון כח אחר ואין אי מאלה נכנס בגדר חבירו כלל כי הנה כחות רבים שונים שכל אי מהם גדרו בפני עצמו ד"מ הזכרון כח אי והרצון כלל וכל השלימיות כלם נמצאים בו בדרך פשוט פיי כי הנה בנפש ימצאו **פשיטותו:** וכן צריך שידע שמציאותו יתי מציאות פשוט בלי הרכבה וריבוי כלל אלא מעצמו הוא מוכרה המציאות:

מוכרה שא"א העדרו כלל: היותו בלתי נתלה באחר: עוד צריך שידע שמציאותו יתי אינו תלוי בזולתו

והמפורסם בכל אומתנו.) הכרח מציאותו: עוד צריך שידע שהמצוי הזה ית"ש הנה מציאותו מציאות

מכח הנמצאות ומשיגיהם אשר אנחנו רואים בעינינו ע"פ חכמת הטבע ההנדסה התכונה ושאר החכמות שמהם תלקחנה הקדמות אמיתיות אשר יולד מהן בירור הענינים האמיתיים האלה ואמנם לא נאריך עתה בזה אלא נציע ההקדמות לאמתם ונסדר הדברים על בורים כפי המסורת שבידינו

דרך ה'

בתכלית הבריאה

לברוא מי שיהיה נהנה בטובו יתי באותו הדרך שאפשר שיהנה בו: בערך שאפשר להם ליהנות בה ונמצא היות כונתו ית"ש בבריאה שברא ההוא יתי מצד היותם מתדבקים בו וימצאו נהנים בטובה האמיתית ההיא הנה מצד התדבקם בו יגיע להם באותו השיעור שאפשר ליתאר בשלימות שיחדבקו ואז נמצא שמה מצד עצמם א"א שיחוארו בשלימוח כשלימוחו יחי במה שיותן מקום לברואים לשיתדבקו בו יתי באותו השיעור שאפשר להם שימצא אלא בו ע"כ גזרה חכמתו שמציאות ההטבה האמיתית הזאת יהיה מצד עצמו שהוא הטוב השלם והאמיתי. והנה מצד אחר הטוב הזה א"א חפצו הטוב אלא בהיותו מהנה לוולתו בטוב ההוא עצמו שהוא בו יתי שאפשר לברואים שיקבלו ובהיותו הוא לבדו ית' הטוב האמיתי לא יסתפק לזולתו לא יספיק לו בהיותו מטיב קצת טוב אלא בהיותו מטיב תכלית הטוב אך השלימות בהחלט אינו אלא שלימותו יתי וע"כ בהיות הפצו יתי להטיב יתי הנה איננו שלימות אמיתי אלא יקרא שלימות בערך אל ענין הסר ממנו ואין שלימות אחר כמוהו כלל. ונמצא שכל שלימות שידומה חוץ משלימותו ועדע עראה כי הוא לבדו יח"ש השלימות האמיתי המשולל מכל החסרונות התכלית בבריאה: הנה התכלית בבריאה היה להטיב מטובו יתי לוולתו

לברוא מי שיהיה נהנה בטובו יח' באותו הדרך שאפשר שיהנה בו:

ענין השלימות והחסרונות וקנית השלימות: ואולם גזרה הכמתו שלהיות הטוב שלם ראוי שיהיה הנהנה בו בעל הטוב ההוא פי' מי שיקנה הטוב בעצמו ולא מי שיתלוה לו הטוב בדרך מקרה ותראה שזה נקרא קצת התדמות בשיעור שאפשר אל שלימותו יתי כי הנה הוא ית "ש שלם בעצמו התדמות בהכרח ואולם זה א"א שימצא בזולתו שיהיה אמתתו מכרחת לו השלימות ומעדרת ממנו החסרונות אך להתדמות לזה במקצת צריך שלפחות יהיה הוא הקונה השלימות שאין אמתת ענינו מכריח לו ויהיה הוא מעדיר העצמו החסרונות שהיי אפשריים בו וע"כ גזר וסידר שיבראו עניני שלימות ועניני חסרון ותברא בריה שיהיה בה האפשרות לשני הענינים בשוה ויותנו לבריה הזאת אמצעיים שעל ידם תקנה לעצמה את השלימית ותעייר ממנה לבריה הזאת אמצעיים שעל ידם תקנה לעצמה את השלימית ותעייר ממנה לבריה הזאת אמצעיים שעל ידם תקנה לעצמה את השלימית ותעייר ממנה לבריה הזאת אמצעיים שעל ידם הקנה עהיה אפשר לה לבוראה ותהיה לבריה הזאת אמצעיים שנת המהיה במה שהיה אפשר לה לבוראה ותהיה

ראויה לידבק בו וליהנות בטובו:

ואמנם מלבד היות הבריה הזאת שקנתה השלימות ראויה לידבק בבוראה
יתי מצד התדמותה לו הנה ע"י קנותה השלימות לה נמצאת מתדבקת
והולכת בו עד שסוף קנותה השלימות והמצאה מתדבקת בו יהיה הכל ענין
א' וזה כי בהיות מציאותו ית"ש השלימות האמיתי כמ"ש הנה כל מה שהוא
עלימות אינו מתיחס אלא לו כענף אל השורש כי אעפ"י שאינו מגיע אל
השלימות השרשי הנה המשך ותולדה ממנו הוא והנה תראה כי השלימות
האמיתי הנה הוא מציאותו יתי וכל חסרון אינו אלא העלם טובו יתי והסתר
האמיתי הנה הוא מציאות יתי וקרבתו תהיה השורש והסבה לכל שלימות
שיהיה והסתר פניו השרש והסבה לכל חסרון אשר כשיעור ההסתר כך

יהיה שיעור החסרון הנמשך ממנו וע"כ הנברא הזה העומד בשיקול בין

נברא האדם ביצ"ט ויצ"ר והבחירה בידו להטות עצמו לצד שהוא רוצה: ובחפץ באיזה מהם שירצה והיכולת ג"כ בידו לקנות איזה מהם שירצה ע"כ לבי הצדרין ולא מוכרחת לאי מהם ויהיה בו כח הבחירה לבחור בדעת העליונה מתקיימת. ע"כ הוכרח שיונח הדבר לבחירתו שתהיה נטיתו שקולה כיון שהוכרה מאחר לקנות והמקנהו הוא בעל שלימותו ולא היתה הכונה דושר עכ"פ בשלימות לא היה נקרא באמת בעל שלימותו כי איננו בעליו ואולם צריך שיהיה זה בבחירותו ורצונו כי אלו היה מוכרה במעשיו להיות יתי והיא המוטלת בין השלימות והחסרונות והיכולת בידו לקנות השלימות. בחירת האדם: כבר זכרנו היות האדם אותה הבריה הנבראת לידבק בו

עמו ויהיה אותו האדם בלתי הגון לשלימות וגדחה ממנו ח"ו ולאדם הזה המעותד ואם יניח האדם שינצח בו החומר הנה ישפל הגוף ותשפל נשמתו תתעלה היא ותעלה הגוף עמה ויהיה אותו האדם המשתלם בשלימות והנשמה לשכליות ותמצא ביניהם מלחמה באופן שאם תגבר הנשמה ווכה וגוף ארציי, ועבור שכל אי מהם יטה בטבע לצדו דהיינו הגוף לחומריות החכמה העליונה שיהיה האדם מורכב מבי הפכים דהיינו מנשמה שכלית

במין האנושי

מושם ביניהם לקנות לו השלימות:

בם האדם ועניני החומר ומדות הרעות הם עניני החסרון שוכרנו שהאדם והנה ההשכלה וכל המדות הטובות הם עניני שלימות שנמצאו להשתלם הבחינות הרבות והשונות הראויות לימצא בהם וכמ"ש עוד לפנים בס"ד. הגבוהים ממנו ובין השפלים ממנו אינן אלא בעבורו להשלמת ענינו לפי כל אך הבריה העיקרית באמת היא המין האנושי וכל שאר הנבראים בין מפלים לבריה העיקרית שוכרנו:

עוזר באיזה צד או באיזה בחי' אל התכלית לשיצלח וימצא וע"כ יקראו העיקרית שבכל הבריאה וכל שאר מה שימצא במציאות לא יהיה אלא אשר התעתדה לענין הגדול הזה דהיינו לדביקות בו יתי כמייש היא תקרא רבים בין הפרטים האלה עד שיצלח התכלית המכוון בה ואולם הבריה השלימות הנה ודאי שפרטים רבים ושונים צריך שימצאו בבריאה ויחסים ויעדך מן החסרונות ושימצאו לו האמצעיים לדבר הזה פיי לקנות זה צריכה להיות פיי באפשרות לבי הענינים וביכולת עליהם שיקנה השלימות האלה של שלימות וחסרון שזכרנו ותמצא הבריה שזכרנו בתכונה שהיא העיקר שבבריות והטפל בהם: והנה לשיהיו במציאות הענינים השונים ושלימותו:

בו יתי ונמצא מחדבק בו יתי ונהנה בטובו ומשחלם בו והוא עצמו בעל טובו אל תכלית קנית השלימות הנה הוא מגיע אל תכלית האחיזה וההתדבקות מה שירבה בשלימיות כך הוא מרבה האחיזה וההתדבקות בו עד שבהגיעו והקנותם אותם בעצמו הנה הוא אוחז בו יתי שהוא השרש והמקור להם וכפי השלימיות והחסרונות שהם תולדות ההארה וההסתר בהתחזקו בשלימיות

ושכלו על חומרו ואז היה משתלם מיד ונח בשלימותו לנצח: **פעולות הנשמה בגוף:** וצריך שתדע שאע"פ שאין אנו מרגישים לנשמה בגוף פעולה אחרת זולת החיות וההשכלה הנה באמת יש בחוקה שתזכך עצם הגוף וחומרו ותעלהו עילוי אחר עילוי נגד שיהיה ראוי להתלוות עמה בהנאה בשלימות. ואמנם לדבר זה היה אדה"ר מגיע אלו לא חטא שהיתה נשמתו מזככת את גופו זיכוך אחר זיכוך עד שהיה מזדכך השיעור המצטרך

וכמו שנבאר עוד בעז"ה: הנה אדה"ר בעת יצירתו היה ממש באותו המצב שזכרנו עד הנה דהיינו שהנה הוא היה מורכב מבי החלקים ההפכיים שאמרנו שהם הנשמה והגוף ובמציאות היו בי הענינים הטוב והרע והוא עומד בשיקול ביניהם להדבק במה שירצה מהם והנה היה ראוי לו שיבחר בטוב ויגביר נשמתו על גופו

והחוקים שלו הם מה שראוי לו בזמן קיבול השכר: **המין האנושי נשחנה:** וממה שיצטרך עוד לדעת שהנה המין האנושי אין ענינו הראשון כמו שאנו רואים ומבחינים אותו עתה כי אולם שינוי גדול היה בו והוא ענין חטאו של אדה"ר שנשתנה בו האדם והעולם ממה שהיו בתחלה. ואולם פרטי השינוי הזה ותולדותיהם רבים ועוד נדבר בם לפנים בס"ד ונמצא שהדיבור במין האנושי וההבחנה בנשואיו כפולים כי ידובר בו ובנשואיו בבחינתו קודם החטא וידובר בו ובנשואיו בבחינתו אחר החטא

הטבעיים שלו הם מה שראוי לאדם כל זמן ההשתדלות. העה"ב המקום כלל. ואמנם ע"כ נבראו בי העולמות עה"ז ועה"ב. עה"ז המקום והחוקים אלא הנשמה והחומר יהיה נמשך אחריה לגמרי באופן שלא יעכב על ידה ומעכב על הנשמה שלא תחדבק בבי"ח וע"כ הנה ראוי הוא שלא ישלוט אז הנה כל מה שיהיה החומר שולט באותו זמן הנה לא היה אלא מחשיך איננו טוב ובזמן קיבול השכר הנה ראוי לו שיהיה במצב הפכי לזה כי הכונה האמיתית והענין הגרצה באדם שהוא קנית השלימות בהשתדלותו להתחזק יותר מן הראוי כי אעפ"י שמצד אי היה נראה זה יותר טוב הנה לפי לא יהיה דבר שיגרום לחומר להתחוק יותר מן הראוי וגם לא יגרום לשכל לו. ולא דבר שיעכב אַת השכל מלשלום כראוי לו ולעשות את שלו, וכן לו דבר שיעכב את החומר מלשלוט ולעשות את שלו כפי השיעור הראוי כי הנה מוכרח שתמצא לו המלחמה שוכרנו בין השכל והחומר ולא יהיה שיוכלו לימצא בו כל הענינים המצטרכים לו לפי ענין ההשתדלות הזה. פיי מצבו ושאר מקריו כי כל זמן ההשתדלות הנה צריך שיהיה בתכונה אי **חילוף מצבי האדם בחילוף זמנו:** ואולם כפי התחלף זמנו כך ראוי שיתחלף מעמני ועובל בשלימות אשר קנה לו:

יכולת להשפיל חומרו לפני שכלו ונשמתו ולקנות שלימותו כמ"ש: עה"ז ועה"ב: ואמנם גזר טובו יתי שיהיה גבול להשתדלות הזה המצטרך לאדם להשיג השלימות וכשהשלים השתדלותו ישיג שלימותו וינוח בהנאתו לנצח נצחים ע"כ חוקקו לו ב' זמנים א' זמן העבודה וא' זמן קיבול השכר. ואולם מדת הטוב מרובה שעבודה יש לה זמן מחוקק כמו שגזרה חכמתו ית' היותו נאות לזה וקיבול השכר אין לו תכלית אלא לנצח נצחים הוא

דרך ה'

בטובו האמית: עולם הנשמות: ואמנם בהיות שנגזרה המיתה על האדם וכמ"ש ונמצא שהמורכב הזה צריך שיפרד לזמן מה ואחר ישוב להתחבר הנה גם בזמן הפירוד הזה ראוי שיהיה מקום לבי החלקים המתפרדים נאות למה שנרצה לפירוד ההוא והנה הגוף צריך שיחזור ליסודו ותפרד הרכבתו ותפסד צורתו והואיל והיה מן העפר אליו ישוב והוא מ"ש ית"ש לאדם כי עפר אתה

וחד חרוב ולסוף אלף שנה הב"ה חוזר ומחדש את עולמו: והנה לפי שרש זה זמן הגמול האמיתי דהיינו זמן קיבול השכר שזכרנו למעלה ומקומו הוא אחר התחיה בעולם שיתחדש והאדם יהנה בו בגופו ובנשמתו בהיות גופו מזוכך ע"י נשמתו ומוכן על ידה להיות נהנה בטוב ההוא ואולם יבחנו שם האנשים ותתחלף מדריגתם ומעלתם כפי השיעור מה שטרחו בעולם העבודה וכפי מה שהשתדלו להשיג מן השלימות כי מה שיעור זה תזדהר הנשמה בעצמה ותאיר בגוף ותזככהו ויקנו שניהם יקר ומעלה ויהיו ראוים להתקרב אל האדון ב"ה וליאור באור פניו וליהנות

שהיה ראוי לאדם שיעלה:
המיחה והתחיה: ואולם מלבד כל זה גזרה מדת דינו ית' שלא יוכלו לא המיחה והתחיה: ואולם מלבד כל זה גזרה מדת דינו ית' שלא יוכלו לא האדם ולא העולם מעתה הגיע אל השלימות עודם בצורה שנתקלקלה דהיינו הצורה שיש להם עכשי שבה נתרבה הרשע אלא יצטרך להם בהכרח עבור מעבר ההפסד דהיינו המיתה לאדם וההפסד לכל שאר ההוים שנתקלקלו מעבר ההפסד דהיינו המיתה לאדם וההפסד לכל שאר ההוים שנתקלקלו עמו ולא תוכל הנשמה לזכך הגוף אלא אחר שתצא ממנו תחלה וימות הגוף ויפסד ואז יחזור ויבנה בנין חדש ותכנס בו הנשמה ותזככהו וכן העולם כלו יתחרב מצורתו של עתה וישוב ויבנה בצורה אחרת ראויה לשלימות. ועייכ יתחרב מצורתו של עתה ויחזור ויחיה והוא ענין תחיית המתים ועל העולם עיחרב ויחזור ויחזור ויחזה והוא ענין מה שאז"ל שיתא אלפי שנה הוי עלמא

בראשונה קודם החטא ואח"כ שיתעלו מן המצב ההוא אל מצב השלימות הנה הוא כפול כי יצטרך תחלה שישובו האדם והעולם אל המצב שהיו מעיקרו וכמ"ש וכ"ש שבהכרה השתרלותו המצטרך עתה להגיע לשלימות השלימות כמות שהיה בעת שלא היה הוא גרמת הסרונו אלא שכך נוצר רעה לעצמו הנה לא יהיה עוד כ"כ קל לו לשוב לצאת מן החסרון ולקנות שעל ידו נסתר השלימות יותר משהיה ונתרבו החסרונות והיה הוא הגורם ויפנה אל הטוב ישיג מיד צאת מן החסרון וקנות שלימות. אמנם בחטאו כיון ולחסרון שבו אלא שכן הוטבע בו ביצרתו הנה במה שיסיר עצמו מן הרע העליונה את הדברים ע"פ מדת הטוב והיושר כי יען לא היה אדם סבה רע לו בצאת מן החסרון המוטבע בו וקנות השלימות שכך סידרה החכמה כלה ועוד נתקשה התיקון ממה שהיה קודם פיי כי הנה בתחלה היה נקל כפיו. אמנם ע"י חטאו נוספו ונתרבו חסרונות בעצמו של אדם ובבריאה אדה"ר במצב השיקול שוכרנו ויהיה לו מקום להרויח את השלימות ביגיע בתחילה היו בבריאה החסרונות שהיו בשיעור מה שהיה מצמרך לשיהיה **תולדות חטא אדה"ר:** וכיון שחטא נשתנו הדברים שינוי גדול והוא כי הנה וולבת בעתווץ בוצחי:

דרך ה'

השלימות האמיתי המעותד לזוכים לו לא ישיגוהו לא הגוף ולא הנשמה שימדר לפי המעשים שעשו שלפיהן ימדד גם הגמול אחרי כן בזמנו. אך בזמן הגמול האמיתי שזכרנו למעלה כי גם מעלתו בעולם הנשמות ודאי ההוא תשבנה הנשמות ההן במעלה ובחענוג מעין מה שינתן להן אח"כ כל זמן התגלגל על הגוף הענינים הראוים להתגלגל עליו. והנה כל הזמן שבו תכנסנה הנשמות הזכות אחרי צאתן מהגוף ותשבנה שם במקום מנוחה צריך שיהיה לה מקום בין כך ובין כך ואולם לצורך זה הוכן עולם הנשמות בעפר כל הזמן שצריך וההבנות מחדש אח"כ לכשתשוב ליכנס בו ואמנם שיעשה בגוף מה שצריך לעשות דהיינו ההתכה וההפסד בראשונה וההשאר ואל עפר תשוב אך הנשמה (הזוכה במעשיה) הנה אין לה אלא לצפות עד

כי אחרי שהיתה הגזירה על האדם שלא יגיע לשלימותו אלא אחרי המות נמצא בו לנשמות עצמן ואחריהן לגוף למה שיצטרך אח"כ בזמן התחיה ווה לנשמות לשבת בו כל זמן היותן מצפות לגוף כמ"ש הנה עוד תועלת גדול עומלת לאדם בעולם הנשמות: ואולם מלבד היות עולם הנשמות מקום אלא בהתחברן שנית אחר התחיה:

בפעולה הנאותה לה לפי טבעה וחוקה שלכך נוצרה וכל נברא משתלם שהרי פעולת שלימות היא היות מטיב ומשלים זולתו. ועוד שזאת היא פועלת אותה היתה משתלמת בה שלימות גדול מצד מהות הפעולה עצמה ועוד שאינה פועלת. הפעולה הראויה לה שהיא זיכוך הגוף ואלו היתה אמנם גם היא מפסדת שהיא כבושה בעצמה ואינה יכולה לפשט זהריה מפסיד בזה שלא יקבל כל אותו הזמן הזיכוך שיהיה ראוי שיקבל כמ"ש להגלות ואולם אין העכבה מצדה כלל כ"א מצד הגוף כמ"ש והוא עצמו ההוא שהיא משגת באמת. אלא הכל נשאר כבוש בעצמותה עד הזמן שינתן הדבר להגלות ולא תוכל להזדהר בזוהר שהיה ראוי לה להזדהר כפי היקר ירי המעשים הטובים שהאדם עושה קונה היא בעצמה שלימות יקר לא יוכל בו שא"א שיפרד ממנו לגמרי תהיה גם היא חשוכה ועמומה. ואעפ"י שעל נמשך מן הגזירה הזאח שהנשמה כל זמן היותה בגוף בעה"ו שהרע דבוק מעולם שהרי אין זמן קנית השלימות אלא בעה"ז טרם המות וכמ"ש) עוד אעפ"י שכבר נראה לו מצד מעשיו עודנו חי (כי זולת זה לא היה מגיע לו

עד שיהיה יוצא מגדר המין האנושי. אמנם גזירתו יתי כובשת אותה ומעלמת במעשיה הנה מצד יקרה וזוהרה העצמי היה ראוי שתתן זיכוך גדול לחומר כי גם עתה בהכנס הנשמה בגוף העובר אעפ"י שלא קנתה עדין שלימות הפרש בין כניסת הנשמה בעובר וכניסתה בתחיה: ואולם צריך שתדע תוכל לפעול בו הפעולה הנאותה לה דהיינו הזיכוך שזכרנו: יותר למה שראוי שתעשה בזמן התחיה עד שכתשוב בגוף בזמן הראוי

משגת שם כל זמן היותה שם מתחוקת ממה שנתחלשה בגוף ומזדמנת מתפשטת ומודהרת בוהריה כפי מה שראוי לה ע"פ מעשיה ובמה שהיא יפעלהו ואמנם בצאת הנשמה מהגוף ולכתה אל עולם הנשמות הנה שם כשפועל מה שחקק לו בוראו יתי שיפעל וחסר משלימות כל זמן שלא

כחה וממעטת זוהרה באופן שלא ימשך ממנה ענין זה אבל תשב שמה לוטה

רואים בעינינו שהחומריות ראשוניי בו ותולדותיו חזקות בו מאד כי הנה מורכב אי שנתרכבו בו בי הפכים דהיינו הנשמה והגוף ואולם הנה אנחנו **תכונת האדם בעוה"ו:** בבחינת האדם עצמו הנה כבר זכרנו איך הוא והרכבתם והמקום אשר הוא מושם בו בכל מה שמתלוה לו: במצב האדם בעולם הזה שניהם עילוים אחר עילוים כפי מה שראוי למי שהוא במדריגה ההיא: אותו במדריגה שראוי לו להיות בין הזוכים ליהנות בשלימות ואח"כ יתעלו הראשונים ויהיה הזיכוך ההוא כפי כל המעשים הטובים שעשה כבר וישים ונעלה וגופו יקבל מיד זיכוך ראשון יתעלה בו מכל מה שהיה כל ימי חייו עילוים אבל הענין הוא שמיד בבוא הנשמה בגוף יהיה האדם ההוא יקר תוככהו זיכוך גדול ואמנם לא ימנע זה שיהיו לגוף ולנשמה יחד עילוים אחר לו הגידול מעט מעט שצריך עתה לילדים. אלא מיד בשעתו תאיר בו ומיד בכל זהריה ובכל כחה ואז מיד תזכך את הגוף ההוא זיכוך גדול ולא יצטרך הנשמות אכן בשובה בגוף אחר התחיה לא תתמעט ולא תתעלם אלא תכנס ואמנם לפי הגזירה שביארנו למעלה לא יחכן לה זה אלא בהיותה בעולם והולכת היה לה להתפשט ולהזדהר כמ"ש ואז היה מגיע ממנה הזיכוך לגוף הסדר והשיעור הגרצה מחכמתו יתי. והנה כפי מעשיה הטובים שעושה בעצמה באותו השיעור המצטרך לפי הכונה העליונה ופועלת בגוף באותו

במצבו של האדם בעה"ז יבחנו ב' ענינים תכונת עצמו של האדם בחלקיו

השתדלותו לחזק את נשמתו נגד כח חמרו ולהיטיב את מצבו להעלות עצמו מאד ממה שראוי לו שיהיה ליהיות מתדבק בו יתי ואמנם בזה צריך שישים חוק בו וכמ"ש ובהיות החומר עכור וחשוך נמצא האדם בחשך גדול ורחוק ונשפלת היא עמו בתחלה. ואולם האדם בעה"ז הוא במצב א' שהחומר יוכל להתעלות הוא עמה וליאור באור העליון תחת מה שהיתה מתחשכת הולכת ומחלשת את כח חשך החומריות עד שישאר הגוף בלתי חשוך ואז יתקיימו יחד לנצח נצחים) הנה מוכרה שתשתדל הנשמה ותתחוק ותהיה אלא דבר לפי שעה עד תחית המתים אך אח"כ צריכה לשוב לגוף ושניהם זו של גוף האדם ונשמחו לא תפרד מעולם. (פי׳ כי פירוד המיחה אינו תתאמץ בכח חוק מן הכח המכריחה ובהיות שגזר האדון ב"ה שהרכבה אל ענין הפכי לו וכבושה בו בכח מכריח לא תוכל לצאת ממנו אלא א"כ בהכנסה בגוף החומרי והסתבכה בו נמצאת גרושה ודחויה מענינה הטבעי ומחדבקים בקדושתו והנשמה עצמה אעפ"י שבעצמה היא זכה ועליונה הנה מציאות רחוק מאד והפכי למה שהוא הענין באמת לקרבים אל האל יתי הנה הוא שבמציאות החומך ועצמותו נמצא העכירות והחשך בטבע והוא ויתעצם ללכת בהליכות השכל ואולם תוכיות הענינים האלה שאנו רואים ויתחוק בדרכיה הנה יתאמץ לכבוש את טבעו ולא ישלח רסן תאוותיו מידו ממשול בו ומהטות אותו אל ענינו אלא שאם יגדל בחכמה וילמד בה בתגדלו ילך השכל הלוך וחזק בכל אי כפי ענינו ועכ"פ לא יסור החומריות מיד אחר לידתו כמעט כלו חמרי ואין השכל פועל בו אלא מעט. וכפי

ערש העבודה: והנה שרש כל ענין עבודה הוא היות האדם פונה תמיד

שלימות בכח שיצא אח"כ לפועל בזמן הראוי לו: אך הסדרים והגבולות האלה הנה הם כלל המצות העשין והלאוין אשר כל א' מהם מכוונת אל תכלית הקנות באדם והעצים בו א' ממדריגות המעלה האמיתית שזכרנו והסרת א' מעניני החשך והחסרונות ע"י פועל המ"ע ההיא או המניעה מן הל"ת ואולם פרט המצות כלם וכן פרטי כל מצוה ומצוה הנה הם מיוסדים על אמתת מציאותו וענינו של האדם בכל בחינותיו ואמתת הנה הם מיוסדים על אמתת מציאותו וענינו של האדם בכל בחינותיו ואמתת עניני השלימות המצטרכים כל דבר בתנאיו וגבוליו מה שצריך להשלמתו. ואמנם החכמה העליונה שיודעת כל זה לאמתו ויודעת כל עניני הברואים במצות שצונו בתורתו וכמו שכתוב ויצונו לעשות את כל החוקים וכו' לטוב

בעצמה והגוף מזדכך בכח אעפ"י שאינו נעשה בפועל וקונה האדם מצב ולפי שהגזירה גזורה אין הדבר נעשה בפעם אי אך עכ"פ מתחזקת הנשמה באופן שהיה מזדכך על ידה זיכוך גמור ומתעלים שניהם אל הדביקות בו יתי כמו ש"ל ע"י המעשים האלה היתה הנשמה מתחוקת וחשך הגוף מתחלש מה שהוא הרחקה מן הדביקות העליון ואלו לא היתה הגזירה גזורה שימות יחעצם בו כל מה שצריך מן המעלה האמיתית שוכרנו וישולל מענינו כל בטובו. וכנגד כל זה סידר לו סדרים והגביל לו גבולות שאשר בשמרו אותם והיקר האמיתי המצטרכים לו להיות ראוי לשיהיה מתדבק בו יתי ונהנה מל כל כללי החסרונות המוטבעים בענינו של האדם ועל כל עניני המעלה יתעלה בו ממצבו השפל ויתרומם ממנו ואולם השקיפה החכמה העליונה וחמרי עצמו פועל שלימוח ובו יתעצם באדם מציאות שלימות ומעלה רבה ובאותם הסדרים ובאותה הכונה שצוה הבי"ת יהיה אותו הפועל הגופני ובריותיו ובכונה שיתכון בהם אשר בהשתמש מהם האדם באותם הגבולות יזרח. וזה כי שם ית"ש גבולות וסדרים לאדם בתשמיש שישתמש מהעולם יקר וכבוד שאין כמוהו בהיותו הופך את החשך לאור ואת הצלמות לנוגה והתעלות אל הזוך ואל המעלה ואדרבא השפלתו תהיה הגבהתו ומשם יקנה כמו שכתבנו יוכל מתוך החומר עצמו והעסק הגופני השיג את השלימות יתי היה לסדר הדברים באופן שאף בהיות האדם שקוע בחומר בהכרח **בפעולות החומריות נעשות פעולות שלימות:** ואולם מעומק עצת הכמתו להתעלות אל מצה זך מזה והוא מוכרה בטבעו בענעים החומריים האלה: הוא טבוע בחומר ומשוקע בחשכו ועמל גדול והשתדלות חוק יצטרך לו צרכיו אלה ונמצא שבין מצד גופו של האדם בין מצד עולמו ובין מצד עסקו ושתיה ושאר כל הענינים הטבעיים. וא"א לו מבלי הון וקנין ושיוכל להשיג עצמו והרכבת חלקיו מכריחים לו העסק הזה כי א"א לו מבלי אכילה אלא עסק חמרי וגופני. כיון שכלם חומריים וגופנים ותכונתו של האדם וחשוך וכל הנמצאים שבו חמריים והעסק שלאדם בו ובמלואו א"א שיהיה מה שגורם לאדם עולמו ועסקו: והמקום אשר הוא בתוכו גם הוא חמרי הגנו הג בשיעור הראוי לו:

0I דרך ה'

שישכיל יוקבע ויחעצם בנשמתו מדריגה מן המדריגות היותר רמות שבמעלה על שלימות כ"ש אם יגיע אל השכלת סתריהם ורזיהם שכל ענין מהם בהבנתם ובידיעת מה שמסר לנו מפירושיהם יקנה כפי השתדלותו שלימות יחעצם בו על ידם מעלה עליונה ושלימות גדול עד מאד. וכן מי שישתדל שיהגה בהם בקרושה ובטהרה על הכונה הנכונה שהיא עשיית הפצו יתי כלל ס' התורה ואחריו ספרי הנביאים שבסגולת הדברים ההם יהיה שמי בחסדו יתי וחיבר לנו חיבור דברים כמו שגזרה חכמתו ומסרם לנו והיינו בחינות. הא' בבחינת ההגיון והלימוד והב' בבחינת ההשכל כי הנה רצה מכל שאר האמצעיים המקרבים האדם אליו והוא תלמוד התורה והוא בבי **בקמוד בתורה:** ואמנם אמצעי אי נתן לנו האל יתי שמדריגתו למעלה ענשמה ומעלים את האדם מעילוי לעילוי עד שישיג קרבתו ית:

המתקרבים האדם אל בוראו המזככים את חשך החומר ומזהירים זהרי לפניו להתהלל בתהלתו ולהשתבח בגדולתו כי אלה הם אמצעיים חוקים עצמו לפניו יתי ויבוש מרוממותו ויהיה הושק ומתאוה להיות מן העובדים והיינו שיהיה מתבונן על גודל רוממותו יתי ועוצם שפלות האדם ויכניע והנה ממה שצריך שיגביר האדם בעצמו הוא האהבה והיראה לבוראו יתי והעולם עצמו מתעלה בזה בהיותו עוזר לאדם לשיעבוד את בוראו:

לכונה זו ולתכלית זה כפי המצטרך לנו ונמצינו אנחנו מתעלים במעשה הזה אַט זופּוו בַבְּכוֹה הגונה לשנוכל לעבוד בו אַת בוראינו ונשתמש מהעולם אמיתית כמו שיקנה במעשה כל המצות כלן כי גם זה מצוה עלינו לשמור הנה ימצא התשמיש ההיא בעצמו פועל השלימות כמ"ש ויקנה בו מעלה בהעדר הכנתו וחולשתו וכשיהיה אדם משתמש מן העולם על הדרך הזה לשתשתמש ממנו הנשמה לצורך עבודת בוראו שלא תמצא לה עיכוב נטית החומר ותשוקתו למותרות ויהיה הכונה בו להיות הגוף מוכן ומזומן יהיה אלא הראוי לבריות הגוף וקיום חיותו על הצד היותר טוב ולא כפי רצונו יתי דהיינו שלא יהיה בו דבר ממה שמנעו ואסרו האל יתי ושלא שהאדם משתמש מן העולם לצרכו הנה צריך תחלה שיהיה מוגבל בגבול יתי שהוא הפץ שיהיה האדם משתלם ומגיע ליהנות בטובו יתי. אכן מה ממדריגות השלימות שהיא תולדת המצוה ההיא וכמ"ש והנה מתקיים הפצו ההוא והוא עושהו. והשנית כי הנה במעשה ההוא הנה הוא משתלם באי נמשכים זה מזה והיינו כי הוא מקיים חפצו במה שצוהו שיעשה המעשה לקיים מצות בוראו ולעשות הפצו והנה הוא מקיים הפצו יתי בזה בבי דרכים לצורכו מעשה המצוח הנה תכלית בו לאדם שיעשהו מבואר הוא שהוא הא' הוא כלל מעשה המצות והב' כלל מה שהאדם משתמש מן העולם שיעשה מפני שצוה בו והבי במה שיעשה מפני שהוא מוכרה בו וצריך. פיי **חלקי העבודה:** אך ההנהגה הזאת מתחלק לבי חלקים. האי הוא במה

התכלית הזה ולא יטה ממנו: השכל הפך תאות החומר ונטיתו ויהיה מנהיג את כל פעולותיו להשגת הושם בזה העולם אלא להיות כובש את יצרו ומשעבד עצמו לבוראו בכח לבוראו והוא שידע ויבין שהוא לא נברא אלא להיות מתדבק בבוראו ולא

בו דרך ה'

והשלימות האמיתי ובכל אלה הענינים לא די מה שקונה האדם בעצמו מעלה ושלימות אלא שמציאות הבריאה כלה בכללה ובפרטה מתעלה ומשתלם

בעזר האל יתי: פרטי עניני האדם והבריאה וכמש"ל ונדבר עוד בקצת מהם בחלק בפ"ע ממנו וזה התכלית האמיתי שבהן. אך הענינים בפרט יש בה עומק גְדול כפי להתקרב לו וליאור באור פניו והמניעה מן העבירות להמלט מן ההתרחק נמצא לפי כל מה שהקדמנו שהכונה באמת בכל המצוח תהיה אליו יתי ויתוסף עליו עי"ו מדריגה מן החסרון שהיא תולדת מדריגת ההעלם ההוא: כל מעשה מהן שיעשה האדם ח"ו הנה יתרחק על ידו ממנו יתי מדריגה מה מדרגה מן השלימות שהיא תולדת מדריגה ההארה ההיא והפך זה העבירות זה מדריגה מה ממדריגות הארח פניו כפי הקורבה שנתקרב לו ויתעצם בו מתקרב על ידו מדריגה מה ממדריגות הקורבה שאליו יתי וָתגיע לו ע"יי שצוה דהיינו כלל כל המצות כלן כמש"ל בכל מעשה מהן שיעשה יהיה לא מצד המשפיע והנה גזרה החכמה העליונה שהעושה אותם הענינים מצדו כלל אלא מי שלא יתקרב אליו יחסר הארתו והמניעה מצד המקבל ההעלם ואמנם האדון ב"ה מאיר תמיד למי שיתקרב אליו ואין מניעת טוב וכפי שיעור ההארה כך הוא שיעור השלימות והזוך הנמשך ממנה והפך זה שהאדון ב"ה מאיר פניו מתרבה הזוך והשלימות למי שהגיע לו הארתו הנה היא הארת פניו יתי אליו או התעלמו ממנו וכמש"ל כי הנה כל מה תולדת המצות והעבירות: ואולם סבת כל מצבי האדם השכתו ובהירותו ובפרט עייי התורה:

בחלקי הבריאה ומצביהם

השדים ואולם גם הוא יתחלק לפרטים אחרים שישוב המין הכללי סוג וגבולים מיוחדים כפי מציאותו באמת ונקרא זה המין השידיי שהוא מין מן הסוג המלאכיי אעפייי שיתדמה לו באיזה בחינות ויש לו חוקים פרטיים המורגש וחוקיו ומצד זה נקראהו שלא בדקדוק רוחני אבל נבדל בענינו ואשמי והיינו שבאמת אינו מורגש מחושינו וגם אינו נגבל בכל גבולי הגשם המלאכיי. ואולם נמצא מין א' של נבראים שהוא כמו אמצעי בין רוחני ומדריגותם עד שבאמת נוכל לקרותם מינים רבים של סוג אי שהוא הסוג וגם הם ממעלות רבות ושונות ולהם חוקים טבעיים במציאותם כפי מעלותיהם מעותדים לגופות כלל ונחלקים לבי חלקים. האי נקרא כחות והבי מלאכים פעולות שונות בזמנים שונים. הגבדלים הם מין גבראים רוחניים בלתי צעמעבו לבא בתוך גוף ליגבל בתוכו וליקשר בו בקשר אמיץ ולפעול בו לבי מינים האי נשמות והבי גבדלים. הנשמות הם מין נבראים רוחניים במורגשים הרוחניים נבראים משוללים מגשם בלתי מורגשים מחושינו ומתחלקים הגלגל התחתון דהיינו הארץ והמים והאויר וכל מה שבהם מן הגופים הגרמים השמימיים דהיינו הגלגלים וכוכביהם התחתונים הם כלל מה שבחלל הם המורגשים מחושינו ומתחלקים לעליונים ותחתונים העליונים הם כלל חלקי הבריאה: חלקי כלל הבריאה שנים גשמיים ורוחניים. הגשמיים

לגביהם והם מינים אליו והנה נבחן ונבדל מין האדם לבדו להיות מורכב מבי מיני בריאה נבדלים לגמרי דהיינו הנשמה העליונה והגוף השפל מה שלא נמצא בשום נברא אחר. וכאן צריך שתזהר שלא תטעה לחשוב שיהיה ענין שאר הב"ח בענין האדם כי אין נפש הב"ח אלא דבר גשמי מן הדקים שבגשמיות ומענינו נמצא ג"כ באדם בבחיי היותו ב"ח אמנם זולת כל זה שבאדם נשמה עליונה שהוא מין בריאה בפ"ע נבדל מן הגוף לגמרי ורחוק מעני עד מאד שבאה ונקשרת בו בגזירתו יתי על הכונה שזכרנו בפרקים שקדמנו:

ראשי הנבראים הם כחות שמהם משתלשלים כלם: הנבראים הגשמיים ידועים הם אצלנו וחוקותיהם ומשפטיהם הטבעיים בכללם מפורסמים אך ידועים הם אצלנו וחוקותיהם ומשפטיהם הטבעיים בכללם מפורסמים אך

בהם לפי אמתת ענינים והמציאות והמצב והסדר וכל שאר המקרים בשפלים המציאות המצב והסדר וכל שאר ההבחנות בכחות הם כפי מה ששייך שנתחדש ומתחדש בהם כך הוא מה שנתחדש ומתחדש בשפלים אכן שנשתלשל אח"כ לפי חק ההשתלשלות שרצה בו הבורא ית"ש וכפי מה מן הכחות ההם וכפי הסידור שנסדרו והגבולים שהוגבלו כך היה מה הבריאה ובין במה שמתחדש בהתחלפות הזמנים והיינו כי כפי מה שנברא ותולדת מה שבהם הוא מה שבגשמים השפלים וזה בין במה שמתחלת ואמנם עיקר מציאות העולם ומצבו האמיתי הוא בכחות ההם העליונים כפי מה הוא ולחדש מה שראוי להתחדש בשפלים כפי הגזירה העליונה: למעלה ומשאם לקיים העצם ההוא או המקרה ההוא בנמצאות השפלות מקרה שבנמצאים השפלים האלה הופקדו פקידים מן הסוג המלאכיי שזכרנוו ונקשרים זה בזה כטבעות השלשלת. עוד מסורת בידנו שעל כל עצם וכל לנמצאים השפלים האלה והנמצאים השפלים ענפים ותולדות לכחות ההם חכמתו יתי. השפלים האלה הם ומיקריהם ונמצאים הכחות ההם שרשים כחות נבדלים שמהם משתלשלים ויוצאים בסדר אי של השתלשלות שגזרה בענין זה הוא שכנגד כל מה שנמצא בנמצאים השפלים נמצאים למעלה ובעניניהם רק כפי המסורת שבידנו. והנה מן העיקרים הגדולים שבידנו הרוחניים א"א לנו לצייר ענינם היטב כי הם חוץ מדמיוננו ונדבר בהם

משתלשל ונעתק למה ששייך בהם לפי אמתת ענינם:

ג' תנועות כלליות בבריאה: והנה לפי שרש זה תחלת כל ההויות למעלה בכחות העלינים וסופם למטה בשפלים וכן תחלת כל הענינים המתחדשים למעלה וסופם למטה. אמנם פרט א' יש שיוצא מן הכלל הזה הוא מה ענוגע לבחירתו של האדם כי כיון שרצה האדון ית"ש שיהיה היכולת לאדם ענוגע לבחירתו של האדם כי כיון שרצה האדון ית"ש שיהיה היכולת לאדם לבחור במה שירצה מן הטוב ומן הרע הנה עשהו בלתי תלוי בה בזולתו ואדרבא נתן לו כח להיות מניע לעולם עצמו ולבריותיו כפי מה שיבחר ואדרבא נתן לו כח להיות מניע לעולם עצמו ולבריותיו כפי מה שיבחר בחפצו. ונמצאו בעולם ב' תנועות כלליות הפכיות. הא' טבעית מוכרחת היצ בחיריית. הא' מלמעלה למטה והב' בחיריית. הא' מלמעלה למטה והנועה שמתנועעים השפלים מהכחות העליונים והנה היא מלמעלה למטה. הבחיריית היא מה שהאדם מניע בבחירתו והנה מה שהוא מניע א"א שיהיה הבחיריית היא מה שהאדם מניע בבחירתו והנה מה שהוא מניע א"א שיהיה הבחיריית היא מה שהאדם מניע בבחירתו והנה מה שהוא מניע א"א שיהיה הבחיריית היא מה שהאדם מניע בבחירתו והנה מה שהוא מניע א"א שיהיה הבחיריית היא מה שהאדם בי האדם גשמי ומעשיו גשמיים אבל מפני הקשר

דרך ה' ħΙ

עניני העולם שתנועתם מלמעלה למטה כפי מה שיניעום הכחות העליונים. בס"ד) ואולם במה שהוא נמשך אחר הגזירה שעליו יהיה משפטו כשאר אחרים שיסובב להם מצד גזירה עליונה לשכרו או לענשו (וכמ"ש במקומו האדם עצמו אין כל מעשיו בחיריים אבל יש מהם שיהיו מצד בחירתו ויש מלמטה למעלה הפך הטבעית המוכרחת שוכרנו. ואולם צריך שתדע כי גם יגיע בהמשך ההתפעלות אל הכח העליון שעליו ונמצאת התנועה הזאת וההצטרפות הנמצא בין הכחות העליונים והגשמים הנה בהתנועע הגשמי

ובמה שמצד בחירתו תהיה תנועתו מלמטה למעלה וכמו שביארנו:

והגבילתה החכמה העליונה: מחשבתו. אך שיעור התנועה ומדריגתה לא יהיו אלא באותו הגבול שגזרה שחקק להם והיינו כי לא מעשיו לבדם יניעום אלא אפילו דיבורו ואפילו יגיעו להניע בתנועה הבחיריית את הכחות ההם באותו השיעור והמדריגה והנה סידר האדון ב"ה שכל הענינים אשר תפול בהם בחירתו של האדם

לכחות בין בהגעה התנועה מהכחות לשפלים ועל פי הרזים העמוקים האלה לבריאתו לשיעורו הדברים בשיעורים רבים בין בהגעת התנועה מהאדם פרטיים רבים כפי מה שגזרה החכמה העליונה בעומק עצתה היותו נאות את השפלים המשתלשלים מהם ואולם יש בכל הענינים האלה חוקים שהתנועעו הכחות העליונים מצד האדם הנה יחזרו וינועעו בתנועה הטבעית ואמנם אחר התנועה הבחיריית תמשך בהכרח תנועה מוכרחת. כי כיון

ויאיר להם והפכו שתחסר מהם ההכנה הזאת ויתעלם מהם ותולדת תיקונם טוב ולא טוב ואמתת טוב המצב יהיה שיהיו בהכנה ליאור באור פניו יתי שיפול בהם כפי מה ששייך בהם תיקון וקלקול. והיינו שימצא בהם מצב חכמתו יתי את הכחות הנבדלים שרשי הנבראים שזכרנו בסדר ובתכונה בכחות האלה השרשיים ואחריהם ימשך הדבר בשפלים. והנה סידרה שיהיה בעולם מציאות הטוב ורע כמ"ש. הנה תחלת ענין זה צריך שיהיה תחלת הטוב והרע בכחות השרשיים: והנה בהיות שגזרה חכמתו יתי סובבים כל גלגולי הנהגתו יתי בכל מה שהיה ושיהיה:

אבל לפרטי ענינין במציאותם הנה האדון ב"ה שהוא כל יכול ואין לחפצו אורו והסתר פניו יחשב לשורש לו כי זהו סבתו באמת וזה ע"כ העבר הטוב ית"ש סבה ממש כי אמנם אין הקב"ה מיחד שמו על הרעה אלא העלם יתואר האדון ב"ה בשם סבה ממש לכלליו ולפרטיו אך לרע לא נתארהו הארת פניו יתי כמ"ש וסבת הרע בכ"מ שהוא העלם הארתו. אמנם לטוב סבת כל עניני הטוב בכ"מ שהם. פיי בין בכחות בין בתולדותיהם הנה היא כחות נבראים סבות פועלים הרע: וצריך שתדע כי הנה אעפ"י שבאמת בשפלים הוא הטוב בהם וההפך בהפך:

עושה שלום ובורא רע. וענין השורש הזה הוא כלל כחות שונים ישתלשלו מצטרך למצב הנרצה באדם ובעולם. והוא מש"ה יוצר אור ובורא חשך הזה של הוצאת פרטי עניני הרע כפי מה ששיערה החכמה העליונה היותו מניעה ולא ליכולתו גבול כלל ברא שרש ומקור פרטי מכוון בו התכלית

מהם עניני החסרון והרעות כלם בכל בחינותיהם בין מה שנוגע לנפש בין

אותם בו: **השגחתו ית' על בל מדריגות הבריאה:** ואולם כבר הקדמנו בח"א פ"ה

שתחלת הנבראים כלם הם הכחות הנבדלים ומהם משתלשלים הגשמים

והדברים בגשמים בכל פרטיהם הנה הם כפי מה שנעתק אליהם מן הכחות

ההם בפרטי בחינותם ואין דבר קטון או גדול בגשמיים שלא יהיה לו סבה

ושרש בכחות הנבדלים כפי בחינותיהם. והאדון ב"ה הנה הוא משגיח על

ידוע ומבואר הוא שכל הנבראים כלם שנבראו בין העליונים ובין התחתונים הנה נבראו לפי שראתה בהם החכמה העליונה צורך ותועלת למה שהוא התכלית הכללי של הבריאה. וכל חוקותיהם ומשפטיהם הטבעיים הוחקו והוטבעו כפי מה שגזרה החכמה העליונה היותו נאות לפי הכוונה שכיונה בנברא ההוא. ואולם מאותו הטעם עצמו שנבראו ראוי ג"כ שיחקיימו כל זמן היות בם תועלת לכלל הבריאה כמ"ש וע"כ האדון ב"ה שברא כל הנבראים האלה לא ימנע ג"כ מלהשגיח עליהם לקיימם בואתו המצב שהוא רוצה

בענין השגחתו יתברך בכלל

पर्य करः

מה שהפקידם ומסר בידם:

סובבת כל ההנהגה שהאדון ב"ה מנהג את עולמו: מלאכים מוציאים כל דבר לפועל: ואמנם הנה לכל ענין מענינים אלה נמצאו פקידים ממונים מסוג המלאכיי שביארנו למעלה להוציא הדברים לפועל עד הגשמיות אם לטוב ואם למוטב. והנה הם משרתיו יתי עושי דברו שכן רצה וסידר שתהיינה גזירותיו יוצאות למעשה ע"י מלאכיו כפי

שרשים וענפים: והנה חילוקי מדריגות הרבה יש בענין כחות הרע שזכרנו והנשפע מהם ובדרך כלל נקרא לנשפע מהם טומאה חשך וזוהמא או חול וכיוצא. ולנשפע מהארת פניו יתי נקרא קדושה וטהרה אור וברכה וכיוצא בזה אבל בהבחנת פרטי הענינים נבחין מיני הסוגים האלה ופרטיהם שעליהם

מה שנוגע לגוף בכל פרטיהם למחלקותם ועוד נדבר מזה בחלק הבי בס"ד. הנה כלל הכחות האלה מתנהג לפעול או שלא לפעול בין בכלו בין בחלקיו אחר העלם אורו יתי והסתר פניו כי כפי שיעור ההעלם כך בשיעור זה תנתן שליטה וממשלה אל כלל הכחות האלה או אל חלקים ממנו שיפעלו. והנה בהתגבר הכחות האלה ובמשלם יוכחש כח הטוב ויתקלקל מצב הכחות בהתגבר הכחות האלה ובמשלם יוכחש כח הטוב ויתקלקל מצב הכחות שרשי הנבראים שוכרנו ויתחלשו הם וענפיהם וכשיוכנעו הכחות האלה והנטל מהם השליטה והפעולה יגבר הטוב. ויתוקנו שרשי הנבראים ויתיצבו במצב הטוב ויתחזקו הם וענפיהם ואולם כל מה שוכרנו מעניני הטוב והרע ומלחמת השכל והחומר וכל עניני תיקון וקלקול שרש כל הענינים כלם הם התגברות הכחות האלה והגיע ענינים ותולדתם בנבראים בשרשים או בענפים או הכנעתם וביטול פעולתם והסיר ענינם ותולדותם מן הנבראים

דרך ה' 91

שהפקיד על הנמצאות כמ"ש שם לקיים אותם ואת פקודתם ולהתמיד להם כל השתלשלותם כפי מה שהוא באמת וכן הוא משגיח ג"כ על הפקידים כל אלה הענינים כפי מה שבראם דהיינו על הכחות הנבדלים בראשונה ועל

כמ"ש הנה צריך שיושגחו בפרט כפי מה שיגרמו להם מעשיהם לא פחות שטבע וחק השרש נותן שיהיו. אבל המין האנושי שאישיו פועלים ומניעים שהושרש בשרשו שהנה תהיה השגחה לקיים השורש ההוא וענפיו כפי מה נפעלים ולא פועלים ואינם אלא כפי מה שראוי לתשלום המין ההוא כפי מה ומדה כנגד מדה וכמ"ש לפנים וזה ממה שאין שייך בשאר המינים שאישיהם ותולדותיהם וישוב ויושגה עליו כפי הראוי לתולדות המעשים ההם בפרט פרטי מעשיו להמציא לו כדרכיו וכפרי מעלליו ונמצא שיושגהו מעשיו כלם שתשתנה מההשגחה על שאר המינים. הנה יצטרך להשגיח ולהשקיף על או חסרון ונמצא בבחינה זו פועל ומניע ולא נפעל גם ההשגחה עליו מוכרח שאר המינים שניתנה לו הבחירה והיכולת במה שהוא לו קנית השלימות **השגחתו על המין האנושי:** ואמנם בהיות שנשתנה המין האנושי מכל בכח שיפעלו פעולתם:

ולא יותר ועוד גרהיב ביאור הדבר הזה לפנים בס"ד:

עניני העולם הזה הזמנה לעולם הבא: הנה כבר הקדמנו היות תכלית במקרי המין האנושי בעולם הזה

ולהזמנה למה שיהיה אח"כ בעולם התכליתיי שהוא העה"ב: התכלית הגרצה ולפי השרש הזה סידר כל עניני זה העולם להיות להכנה בחוקות טבע זה העולם שזה תהיה ההכנה האמיתית והראויה להגיע אל החכמה העליונה היות ראוי ונאות שיקדם לזה מצבו בעה"ז נקשר ונגבל לעה"ב. ונמצא שסוף כל גלגוליו הנה הוא המנוחה לעה"ב אמנם גזרה בריאת המין האנושי לשיוכה ויגיע לטוב האמיתי שהוא ההדבקות בו יתי

האפשרות בחלקיו להיות מהם טובים ומהם רעים וסוף הגלגול צריך שיהיה הוא כי בהיות המין האנושי נברא ביצ"ט וביצ"ר ובבחירה הנה לא ימנע במעשיו והכללי הוא התכונן המין האנושי בכללו לעה"ב ופיי זה הענין קוטבים האי אישיי והבי כללי. האישיי הוא ענין קנית האדם את שלימותו סול גילגולי המין האנושי: אך ההכנה הואת הנה היא סובבת על שני

שידחו הרעים ויקבצו הטובים ויעשה מהם כלל אי שלכלל ההוא יעותד

חלוק הגמול בבי זמנים ובבי מקומות: ואולם חק הבחירה שמכריח העה"ב בטוב האמיתי המושג בו:

האפשרות שזכרנו בחלקי המין האנושי להיותם טובים או רעים וכן להיות

איש מאישי המין שאולם אפשר שיהיו כלם טובים או כלם רעים ואפשר קצחם טובים וקצחם רעים הוא עצמו מכריח אפשרות זה. ג"כ במעשי כל

כי כבר ימצא באיש אי עצמו ענינים טובים וענינים רעים ולהשגיח על קצחם שיהיו קצתם טובים וקצתם רעים וזה ממה שמעכב קיבוץ השלימים שזכרנו

הצדק כי שורת הדין נותנת שכל המעשים יוגמלו הן גדולים הן קטנים הן ולא על השאר אפיי אם אותם שיושגח עליהם יהיו הרוב הנה אינו ממשפט

הצדיקים לבדם בלי תערובת רעים ביניהם והם בלי עיכובים בעצמם להנאה בכל. וישאר הענין לעה"ב כמו שראוי למצב השלם ההוא דהיינו שישארו לו בהצלחותיו והצדיק עונש עונותיו ביסורין שבו באופן שיושלם המשפט ימצא העה"ו בהצלחותיו וצרותיו שבו יקבל הרשע גמול מיעוט הזכות אשר אך למעשים טובים אשר לרשע ולמעשים הרעים אשר לצדיק ע"צ המיעוט מהטוב האמיתי ואובד. אמנם הדין לענין זה לא יהיה אלא ע"פ רוב המעשה השאר האדם הזוכה נצחיי להתדבקות בו יתי לנצח והעונש היותו נדחה הראוי לו ואולם הגמול האמיתי ועיקרי יהיה בעה"ב וכמ"ש ויהיה השכר ולמיעוט ויודן הרוב לבדו במקום וומן הראוי לו והמיעוט לבדו במקום וומן לעונש בבי זמנים ובבי מקומות והיינו שהנה כלל המעשים יתחלק לרוב הרבה הן מעט. ע"כ גזרה החכמה העליונה לחלק הגמול בין לשבר בין

כל הענין הוא לקבץ קיבוץ שלמים שיהיו ראוים ליקבע לנצח בהתדבקותו הואת על מה היא מיוסדת ואל מה היא סובבת והוא מה שביארנו שתכלית ומה בזמן אחר ובדרך אחר. ומה שידענו אנחנו הוא רק כלל דרכי ההנהגה בכל בחינותיהם ופרטיהם ויודע מה מהם ראוי שיגמל בזמן אי ובדרך אי לשופט האמיתי לבדו כי הוא היודע אמתת מציאות המעשים ותולדותיהם מהם שיוגמלו בעולם הנשמות אכן משפטי הדין הזה בפרטיו איננו נודע כ"א אך המעשים הראוים ליגמל קודם לכן. הנה יש מהם שיוגמלו בעה"ו ויש נמצא הדין מתחלק לגי חלקים כי עיקרו הוא לעולם שאחר התחיה כמ"ש מקום בשום פנים להיות נשארים בגמול האמיתי ובהנאה הנצחיית. והנה לא יהיו אלא אותם שגבר בהם הרע שיעור כ"כ גדול שא"א שימצא להם מעשיו הטובים ונמצא שעי"ו האובדים ממש יהיו מוער לא כביר כי הנה על המעשה הרע שעשה ויוכל אחרי כן לקבל הגמול האמיתי כפי שאר להעניש החטא כפי חטאיו באופן שאחרי הענשו לא יהיה עוד חוב עליו והוא כלל עונשים שהיותר רשום בהם הוא הדין בגהינם והכונה בו הוא שגבר בו הרע תגבורת גדול אך לא כ"כ שיהיה משפטו להאבידו לגמרי לבני האדם שימצא עוד מין צירוף אחר למי שיתכן בו הצירוף. דהיינו למי **עלבינם ושאר עונשים נפשיים:** ואמנם גזר עוד חסדו יתי להרבות ההצלה במעותדת להם והרשעים ידחו ויאבדו בלי שישאר להם טענה כלל:

בו יתי ע"כ גזר החסד העליון שימצא לו צירוף והוא כלל היסורין ששם חשך ועכירות כל זמן שיש בו התערובה הזה איננו מוכן והגון לדביקות אך מצד אחר מפני מיעוט מעשים רעים שעשה הנה נמצא בו תערובת קצת יותר. והנה האיש הצדיק שהרבה בעצמו שיעור גדול מן הזוהר והמעלה עכירות וחסרון והכל בשיעור מדוקדק כפי מה שהם המעשים לא פחות ולא מציאות שלימות ומעלה. והפכם המעשים הרעים מעצימים בו מציאות וזה כי הנה כבר ביארנו שהמעשים הטובים מעצימים הם באדם בגופו ונפשו נמשך ע"פ המשפט והדין כמ"ש הנה הוא מיוסד עוד ע"פ המציאות הנברא סגולת היסורין: והנה כשתעמיק עוד בענין תראה שמלבד היות ענין זה להכין ולהזמין הענין הזה התכליתי וכמ"ש:

יתי וכדי שענין זה ישתלם כראוי הוצרכו הענינים הקודמים האלה כלם

דרך ה' 81

שימצאו בידם קצת מעשים טובים אבל הם מעשים שבעלותם המאזני צדקו ונפשם באמת ושבו בלתי ראוים בשום פנים להדבק בו יתי. והנה אפשר בם בעוצם רוע מעשיהם עכירות כ"כ גדול וחשך כ"כ רב עד שנשחתו בגופם <mark>זכות הרשעים כלה בעולם הזה:</mark> אכן הרשעים הגמורים הם אותם שנתעצם הרבה א"א לשכל האדם להקיף על כלם: להסיר העכירות ממנו ויצטרכו לו יסורין נפשיים והכלל מתפרט לפרטים יהיו היסורין שיצטרכו לצירופו ואפשר שלא יהיה בכח היסורים הגופניים לטובה בזמן הראוי. ואמנם כפי שיעור העכירות שקבל האדם במעשיו כך

ית"ש בסגולתם להסיר מאותו האדם העכירות ההוא וישאר זך ובהיר מוכן

לטוב. אכן כדי שלא תהיה מדה"ד לוקה שישארו מעשים אלה בלי גמול בשעים גמורים אלא מאותם שמצטרפים והולכים עד שמגיעים אל מצב מוכן ולא מצד איכותם כי הרי אלו היו מכריעים אותם לזה כבר לא היו נחשבים יתי אינם מכריעים את בעליהם לצד הטוב האמיתי כלל לא מצד כמותם

בקבוץ בני העולם הבא יש בו מדריגות: ואמנם עוד פרט אחר עיקרי להעצים בהם שום מעלה אמיתית: הוחק שינתן להם שכרם בעה"ו כמ"ש ונמצא הזכות ההוא כלה ואינו מגיע

ולקטנותה סבה אחרת אלא הוא עצמו באופן שלא יהיה לו תרעומת על ותחתונים גדולים וקטנים אבל לא יהיה לגובה מעלת האדם ושפלותה לגדלה שבחר ושם הוא עצמו את עצמו בה. וכבר ימצאו בקיבוץ ההוא עליונים יהיה אלא כפי מעשיו בדקדוק ונמצא שלא יהיה האדם במדרגה זולת מה יוכה לטוב אלא אחר שהשיגו בעמלו אלא אפיי פרט החלק שיותן לו לא שיהיה האדם עצמו בעל טובו לגמרי בין בכלל בין בפרט פיי שלא די שלא מתר הנה יהיה בקיבוץ עצמו מתר גדול ומתר עליון והיה מעומק עצתו יתי שאפילו לזה לא יגיע הנה זה יהיה נדחה לגמרי ואובד ואמנם כל מי שיוכה למנות בקיבוץ הזה שזכרנו ויהיה מן הנשארים לנצחיות להתענג בו. אך מי זה סידרה שכל מי שמעשיו יגיע לפחות אל השיעור הקטן ההוא כבר יוכל

פיי השיעור היותר פחות שבהתדבקות בו יתי וההנאה בשלימותו. וכנגד הוא שהנה שיערה החכמה העליונה עד היכן יכול להגיע הקצה האחרון אין הכונה שיהו כלם במדריגה אי ובמעלה אי וישיגו השגה אי אך הדבר מאד יש בזה הענין והוא כי הנה בקיבוץ השלימים שזכרנו שיהיה לע"ל

שמקבלים שכרם בעה"ו ונאבדים לעה"ב אך נבדלים מהם הבדל גדול והוא הנצחיים בקטני הקיבוץ ההוא. והנה זה דומה קצת לאותם שזכרנו למעלה לאדם עילוי לזמן ההוא אלא יוגמלו בעה"ז ואז ישאר אותו האדם משפילי כי כבר ימצאן מעשים שכפי המשפט העליון המדוקדק והישר לא יגיעו לחת תולדותם לתת עילוי לאדם בקיבוץ השלימים שזכרנו ושיעור העילוי שיתנו. הזה תמצא עוד הבחנה גדולה בדין המעשים לשפוט אותם שראוי שתגיע ערין למדריגת האדם בקבוץ בני העולם הבא: והנה על פי השרש אחר כלל:

בשכר שבעה"ז ואינם מגיעים אל הנצחיות כלל ואלו הנה כבר מעשיהם כי אותם שוכרנו שהם הרשעים הגמורים הנה כלה כל כח מעשיהם הטובים

מגיעים אותם אל הנצחיות ואפיי שיצטרך להם צירוף נפשיי רב מאד הנה עכ"פ יש להם חלק בהשארות הנצחיי אלא שמפי קלקול מעשיהם אין מצותיהם מגיעות אלא לתת להם שם אותו החלק הקטן שאמרנו ורבים מזכיותיהם מקבלים אותם בעה"ז שאלו היה הדין נותן עליהם שיוגמלו בעה"ב ולא בעה"ז כבר היו נמצאים האנשים ההם במדריגה מן הגבוהות

בקיבוץ השלימים: ואולם בכל מה שזכרנו עד הנה הנה נתבאר ענין יסורי הצדיקים בעה"ז ושלות הרשעים וכן העונשים הנפשיים מצד מה של הכנה לגמול האמיתי שלע"ל. אך טובת הצדיקים בעה"ז נמשכת על דרך אחר ונשארה לפנים בס"ד וכל זה שביארנו הוא כפי הקוטב הבי הכללי שזכרנו להכנה אבל עניניה כפי הקוטב האישיי הולכים מהלך שונה מכל זה ונבארהו עתה בפרק

בפייע בסייד:

בהשגחה האישיית

החלקים המצטרכים לו והנה כל אי מהם מוטל עליו השלמת החלק ההוא מלכותו והגה הוא מפלג לכל אי מהם חלק מה עד שבין כלם ישתלמו כל זה כעבדי המלך שכולם עומדים למשמעתו ובין כלם צריך שתשתלם עבודת דינו יתי כפי המשא אשר ניתן לו באמת בכל בחינותיו בתכלית הדקדוק והנה פקודתו ומשאו בעה"ז וצריך לעמוד בו כפי מה שהוא ויודנו מעשיו במדת ונמצא לכל איש ואיש מבני האדם חלק מיוחד בניסיון ובמלחמת היצר והוא האלה בין אישי מין האנושי כמו שגזרה בעומק עצתה היותו ראויי ונאות ועבודה וכן כל כיוצא בזה. ואמנם חילקה החכמה העליונה את מיני הנסיון ואם עם כל עשרו יהיה עניו ונכנע ומואס בהבלי העולם ובוחר בתורה אם ירום בו לבו או אם ימשך בו אחר הבלי העולם ויעזוב את עבודת בוראו במועט שביהן ויודה לאלקיו או להפך. עוד יהיה העושר לעשיר נסיון לראות אם יתאכזר על העני הצריך לו או אם ירחם עליו וכן ינוסה העני אם יסתפק מקום לשיהיה האדם מרחם ולא אכזרי אך עתה הנה ינוסה העשיר בעשרו להתחוק כנגדם ולתפוס בטובות. ד"מ אם לא היו עשירים ועניים לא היה יהיו נסיון להם במה שיחנו מקום לכל פרטי בחיי הרע האלה ומקום לאדם ואמנם לשימצאו כל אלה הענינים הוצרכו מצבים שונים בבני האדם שכולם סבותיהם ומסובביהם וכל המחלוה להם וחקק אפשרותם באדם כמ"ש האנושיות לפי התכלית העיקרי שזכרנו במקומו והמציא אותם כל בחינותיהם העליונה כל פרטי הענינים מזה המין שראוים למצא וליפול אפשרותם בחק והפכה מעניני הרע. וכן כל שאר פרטי המדות והנה שיערה החכמה מעניני הטוב והפכה האכזריות הסתפקות והשמחה בחלקו מעניני הטוב מדה רעה. ד"מ הגאוה אי מעניני הרע והענוה מעניני הטוב הרחמנות הם וכן פרטי עניני הרע כי הלא כל מדה טובה מכלל הטוב והפך זה כל והושם האדם ביניהם לבחור לו את הטוב. ואולם פרטי עניני הטוב רבים צמכונע שנמסרה לאדם חלוי במה שנבראו בעולם עניני טוב ועניני רע הפקודות הנתינות לבני אדם בעולם הזה: הנה כבר הקדמנו שענין

סב דרך ה'

אשר נמסר לו וכפי פעולתו בפקודתו כן יגמלהו המלך אך מדת החילוק הזה ודרכיו נשגבים מאד מהשגתנו וא"א לנו לעמוד עליהם כ"א החכמה העליונה הנשגבה מכל שכל היא שיערתם והיא סידרתם באופן היותר שלם: והנה בהיות עניני העולם כלם נמשכים ונעתקים בהשתלשלות מענין לענין ממציאותם בנבדלים עד מציאותם בגשמים וכמש"ל בח"א פ"ה. הנה כל הענינים האלה פרטי נסיונו של האדם כמ"ש מתחיל שרש בחינותם בנבדלים לפי המציאות השייך בהם מתיקון וקלקול כמש"ל וכפי ענינם שם נידונין ונגזרים להמצא ולהתפשט עד הגשמיות באישים הראוים להם עד שבכלל דין החילוק הזה יכנסו כל פרטי המציאות למדריגותיהם ועל כלם השקיף החכמה העליונה וכפי אמתת מציאותן תגזור את היותר נאות והגון וזה ברור

כפי העיקרים שהקדמנו:

הצלחות העולם הזה וצרותיו כלם נסיננת: נמצא לפי השרש הזה
שהצלחות העה"ז וצרותיו יהיו לשינוסה בם האדם בחלק מחלקי הנסיון
ששיערה החכמה העליונה היותו נאות לאיש ההוא:
מקרי העולם הזה לעזר או לעכוב להשגת השלמות: ואמנם עוד סבה
אחרת נמצאת להם ע"פ דרכי המשפט והגמול והוא כי הנה גזר השופט
העליון שמתולדת מעשה האדם עצמו יהיה העזרו ממנו יתי להקל לו השגת
שלימותו והצילו מן המכשולים כענין שנאמר רגלי חסידיו ישמור. ואולם

אלא יודן כל אי כפי מה שהוא באמת אם שוגג ואם מזיד אם אנוס ואם במצב הדוחק ונטרד בלחצו ולא ישלים את הקו. והנה דינם לא יהיה שוה פיי כי הנה אינו דומה מי שהוא במצב הריוח ומתרשל מעבודתו ומי שהוא כלל בריותיו כמ"ש והוא דן את הבריות בכל מצביהם כפי מה שהם באמת עושה כל הענינים האלה בחכמתו הנפלאה הכל כפי מה שראוי לטובת דוד מתפלל אל תתן ה' מאויי רשע זממו אל תפק. ואמנם הנה הוא יח"ש המנהג העליון שאין ראוי לאותו הרשע שיעשה מטעם מה והוא מה שהיה עליו צרות למנוע אותו מן הרשע שהיה בדעתו לעשות וזה יקרה כשידע שייגורו עליי הצלחות לפתוח לפניו פתח האבדון שידחה בו ואפשר שיגורו עם כל טרדותיו להיות משיג אַת שלימותו עכ"פ. והפך זה לרשע אפשר עד שיצטרך לו יותר עמל ויותר טורח לבקוע את המחילה ההיא ולהתאמץ מעשיו הפסדים וצרות שיעמדו כחומה לפניו ויפסיקו בינו ובין השלימות השלימות המבוקש ולא ימצאו לו עיכובים ואפשר שיהיה נגזר עליו כפי וייגורו עליו הצלחות בעה"ז לסייעו בעבודתו למען יהיה נקל לו השיגו את הדברים האלה פרטי פרטים רבים מאד. והנה נמצא שאפשר שיוכה האדם הרשע הגמור שיסתמו בפניו כל דרכי התיקון וידחה ברעתו. ויש בכל לו העיכובים ויצטרך לו חוזק גדול ועמל רב עד שישיגנו. ואחר שהוא מן השמים אך לא יקשו עליו השגה השלימות ואחר שמשפטו יצא שירבו עזר יותר גדול. וכן בהפך כבר ימצא מי שכפי הדין יהיה ראוי שלא יעזרוהו עזר יותר גדול ויקל עליו השגת השלימות קלות רב ואחר שיהיה ראוי להעזר מעשיו שכבר עשה שיעזרהו הבי"ה עזר מעט ואחר שדעו יהיה שיעזרהו ודאי שגם בזה מדריגות מדריגות יש כי ימצא אחד ששורת הדין תתן כפי

יסורין לצריקים לטובת דורם או לטובת כל העולם: ואמנם מלבד כל

שעתיד לצאת ממנו וכן מצד מקומו או חברתו אפשר שתפסק עליו טובה הזמנים או להפך ומצד אחר אפשר שתפסק הצלה או טובה לו על זרע אביו כבר מוחזק בה ואפשר ג"כ שמצד זכות אביו תגיע לו טובה בזמן מן לבניו בה' דברים שמנו ז"ל וכבר אפשר שיוצר אדם בטובה מצד היות מצד היותם בני אותם האבות ואולם אמתת הענין כך הוא שהאדם ווכה ובעלי גדולה וכן להפך נמצא שלא הגיע העישר ההוא לאותם הבנים אלא ועושר הגה בניו יולדו עשירים ואם לא יתחדש עליהם ענין יהיו עשירים הגביא בן לא ימות בעון האב) וזה כי הנה אם יוכה אדם שתפסק לו גדולה אך לעה"ב אין אדם נידון אלא לפי מעשיו כפי המצב שהיה בו והוא מ"ש דהיינו באיזה מצב ימצא בעה"ז שכפי אותו המצב כך יהיה המשא שעליו רק בענין הדין של העה"ז והוא מה שאמרתי שיוגזר עליו החלק בעבודה שוכרנו למעלה ויותן לו המשא לעבוד לפניו יתי (ואולם הנך רואה שוהו בני החברה. ואחר כל ההשקפות האלה יוגור עליו החלק בעבודה ובנסיון מיתאחרו לו דהינו הבנים ומה שעמו דהינו בני הדור או בני העיר או איש מהאישים הוא מדריגתו ומצבו במה שקדמו לו דהיינו האבות וכמה כל החלקים עם כל חלק לבנינו של הכלל. וממה שיושקף בדינו של דבר משגחת בהשגחת כל פרט על כל הכלל כלו מצד כל מה שמתיחסים פרט מהפרטים משגחת על כל הנקשר בו מן הקודמים ומן המאוחרים וסוף מקרים לאדם מצד יחשיו: עוד צריך לדעת שהנה ההשגחה העליונה בכל והנה אז יחרה אף הי בו ותפול עליו שואה שיושמד בה:

אמר אליהוא ויגל אזנם למוסר ויאמר כי ישובון מאון: מילוי הסאה: וצריך שתדע שגבול ניתן למרשיע עד מתי יניחוהו שיהיה מרשיע והולך בבחירתו הרעה וכשיגיע לאותו הגבול הנה לא ימתינו לו כלל וישמד מעל פני האדמה והוא מה שקראו חז"ל מילוי הסאה ומה שאמר הכתוב במלאת ספקו יצר לו. והנה עד הזמן ההוא אפשר שיצליח וילך מן הטעם שזכרנו למעלה שהוא לפתוח לו פתח האבדון והוא מה שכתבו ז"ל הבא ליטמא פותחין לו אך כשיגיע לאותו הגבול כבר הגיע לאבדון ויאבד

אותם לאמתם:

לסורין - להערה: ואולם מן השרש הזה יצא עוד ענף א' בענין היסורין כי עוד אפשר שיהיה אדם צדיק ובידו חטאים או בינוני ושקול במעשיו ותהיה הגזירה עליו שיעוררוהו לתשובה. והנה אז ייסרוהו מן השמים כדי שישים אל לבו ויפשפש במעשיו ואמנם אין היסורין האלה ממין יסורי הכפרה שזכרנו למעלה שתכליתם למרק העונות בעה"ז אבל יסורין אלה הכפרה שזכרנו למעלה שתכליתם למרק העונות בעה"ז אבל יסורין אלה יסורי הערה הם להעיר הלב לתשובה כי אולם לא נבראו העונשים אלא בהעדר התשובה אבל הנרצה לפניו יתי הוא שלא יחטא האדם. ואם יחטא ישוב ואם לא יתעורו האדם בהם אז יתיסר ביסורי המירוק ועל ענין זה להערה ואם לא יתעורו האדם בהם אז יתיסר ביסורי המירוק ועל ענין זה

פועל ברצונו והוא יח"ש יודע אמתח כל הדברים המעשים והמחשבות ודן

כי לא די שיחקנו למה שבבני דורם אלא גם לענין כל מה שנחקלקל העולם זכותם נוסף וכחם מתחזק וכ"ש יכולים לתקן את אשר עיותו האחרים והיינו שתתפיס מדה"ד במועט בהם כמרובה בחוטאים עצמם ולא עוד אלא שעי"ו שהם בעצמם שלימים וראוים לטוב שהם מתיסרין רק בעבור האחרים ודאי אחרים וכמ"ש ותפגע בהם מדה"ד תחת פגעה בכלל העולם ואמנם כיון מפויסת ואולם סידר האדון ב"ה שהשלימים וחשובים יוכלו לתקן בעד של גלגולים הוא שיקבלו בני האדם עונשים כדי רשעתם עד שתמצא מה"ד צבצובים שתגלגל חכמתו הנפלאה בעולם יגיעו הדברים אל תיקון ומעיקרם ונעלם הטוב ונמצא העולם ובריותיו במצב שפל ורע וצריך עכ"פ שע"י חטאים על חטאים גדולים ועצומים שנעשו בו הנה נתרבה יותר ההסתר עניני מצבו של אדם כמש"ל. וכ"ש אחרי שרבו הקלקולים בעולם מצד מה שהיה מתילד ונמשך מהעלם אורו יתי והסתר פניו שהושם לאי מיסודות לאדם שיסבול קצת צער לשיגיע הוא וכל העולם עמו אל השלימות והוא כי הנה מצד הסדר האי שהוסדר לנהגת העולם וגלגוליו כבר היה צריך שצריך לכל גלגולי ההנהגה שיגיעו אל הסוף שהוא השלימות ופיי הענין שניתנים להסידים היותר גדולים המושלמים כבר בעצמם והם לעזור למה מכפר עליהם ומצילם בעה"ו ומועיל להם גם לעה"ב. אמנם יש עוד יסורין דורו שהיו ראוים לעונש גדול מאד וקרובים לכליה או לאבדון והוא ביסורין גבוה במעלתו מאותו שוכרנו. וזה כי מה שוכרנו הוא שילקה הצדיק על בני בקיבוץ בני העה"ב וכמ"ש. ואולם מזה הסוג עצמו ימצא עוד מין אחר יותר מטיב לדורו שמכפר עליו והוא עצמו מתעלה עילוי גדל שנעשה מן הראשים כמו שהיה מקבל באהבה היסורין שהיו ראוים לו מצד עצמו ובמעשה הזה והנה מחיוב הצדיקים הוא לקבל באהבה היסורין שיודמנו לו לתועלת דורו ע"פ שרש זה נסדר שיגיעו צרות ויסורין לאיש צדיק ויהיה זה לכפרת דורו מרובה ואם נתפסים זה על זה בחטא כ"ש שיועילו זה על זה בזכות ואמנם מתקשרים קצתם בקצתם ולא נפרדים איש לעצמו והנה מדה טובה תמיד זה והוא ענין כל ישראל ערבים זה לזה שזכרו ז"ל. כי הנה עי"ז נמצאים וכדי שיהיה מקום לתיקון הגדול הזה קשר מתחלה את האישים זה עם והם יהיו הראשים והצריכים לתלות בם יהיו משועבדים להם וצריכים להם ואולם הנהנים ומהנים לאחרים ודאי שאלו יהיו היותר גדולים בקיבוץ ההוא מצד התלותו בזולתו ונמצאת ע"י זה ההצלה מרובה וירבו יותר הנהנים השלימות לגמרי אלא מי שלא יהיה ראוי ליהנות בו לא מצד עצמו ולא במדריגה תחתונה שהיא מדריגת הנתלה בחבירו ונמצא שלא ידחה מן באחר זכאי ממנו יוכל ליהנות בשלימות הנה יכנס בכלל ההוא אלא שיהיה הנמנים בקיבוץ בני העה"ב אלא גם מי שכבר יגיעוהן מעשיו שבהתלותו שלא יוחלט הדבר שרק מי שיגיע בכח שלו עצמו אל השלימות יהיה מן ענין נאות להם מאד שיהיה בכח קצתם להועיל לקצתם ולהטיב להם פיי לתיקון המין שיעשה ממנו קיבוץ השלימים שוכרנו למעלה וראחה שהיה והוא כי הנה השקיפה החכמה העליונה על כל מה שהיה ראוי שימצא זה יש עוד ענין אחד נמשך מבי חלקי ההנהגה שוכרנו האישיית והכללית לפניו יתי להשלמה זה הענין כלו:

המקרים אינם נמשכים מסבות שונות: נמצאו לפי כל מה שביארנו סבות המקרים אינם נמשכים מסבות שונות: נמצאו לפי כל מה שביארנו סבות הענין שכל מקרה שיקרה ימשך מכל הסבות האלה אבל הענין הוא שמכל אלה הסבות ימשכו מקרים לבני האדם בעולם וימצאו מקרים נמשכים אלה הסבות ימשכו מקרים לבני האדם בעולם וימצאו מקרים נמשכים מסבה א ואחרים מסבה אחרת. ואמנם החכמה העלינה היודעת ומשקפת תמיד על כל מה שהוא נאות לתיקון כלל הבריאה הנה היא שוקלת בעומק תמיד על כל מה שהוא נאות לתיקון כלל הבריאה הנה היא שוקלת בעומק צייא לכל הסבות האלה שיולידו תולדותיהם תמיד בשוה כי פעמים רבות א"א לכל הסבות האלה שיולידו תולדותיהם תמיד בשוה כי פעמים רבות אפשר לאחת שתכחיש את חברתה כי הנה ד"מ אפי שלפי זכות האבות יגיע לאדם אי עושר ולפי מעשיו עוני ולפי החילוק הכללי עושר או עוני ואפי לפי המעשים עצמם כבר יעשה איש מעשה אי יהיה הדין בו שתבא לו טובה א' ומעשה אחר יהיה הדין בו שתחסר לו הטובה ההיא ואולם

האדם בעה"ז הוא הגלגול ע"פ אותם החוקים והמשפטים הישרים שהוחקו רק הכלל הזה ידענו ככל שאר הכללים שא' ממקורות מקריהם של בני משפט וכו' ואין בברואים ידיעה שתוכל לכלול מחשבות יח"ש ועומק עצתו צמשפט האמיתי והישר ועל כל זה נאמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו נידון לפי מה שהוא בגלגולו ולפי מה שקדם בגלגול אחר לשיהיה הכל ע"פ מעשין והנה פרטי בחינות רבות ימצאו בענין זה של הגלגול איך יהיה האדם המשא והפקוד בעה"ז כפי מה שתפלג לו החכמה העליונה וכפי זה "דונו אדם לעה"ב שהוא הטוב האמיתי אשמה שאין לו באמת אבל יגיע לו מן מה שהוא בכל בחינותיו. פי' בכל פרטי מצבו באופן שלא יעמס לעולם על במשא אשר יוטל עליו וכמש"ל וכבר דינו ית"ש מדוקדק על כל אדם לפי קודם וינתן לאדם ההוא בעולם מצב כפי זה וכפי המצב שינתן לו יהיה לאדם שנשמתו מגולגלת כפי מה שיוגרם לה מצד מה שעשתה בגלגול הגלגולים שנתגלגלה ומן המצבים שהיתה בם והנה אפשר שיגיעו ענינים כל הגלגולים לדין שלע"ל הנה הדין יהיה עליה כפי כל מה שעבר עליה מן את אשר קלקלה בפעם אחרת או להשלים מה שלא השלימה ואולם בסוף אחי חבא לעה"ו פעמים שונות בגופים שונים ועי"ו הנה תוכל לחקן בפעם אי העה"ז והוא שהחכמה העליונה סידרה להרבות עוד ההצלה כמ"ש שנשמה מלרים לאדם מצד גלגול נשמתו: עוד שורש אחר נמצא להנהגה בעניני

ראשי הראשונים והיותר קרובים אליו ית"ש.

ראשי הראשונים והיותר קרובים אליו ית"ש.

הנה כל זה שזכרנו עד עתה על צד המשפט מתבאר עוד על צד המציאות כפי אמתת סדריו וכמש"ל כי הנה בחטאים מתרבית הזוהמא ומתעצמת בבני האדם ובעולם וגורמת לאורו יתי שיסתר ויתעלם העלם על העלם וכפי התמרק הזוהמא הזאת והטהר הבריות ממנו כן חוזר אורו יתי ומתגלה גילוי על גילוי. ואמנם היסורין הם הממרקים את הזוהמא בין בפרט בין בכלל וע"י יסורי החשובים האלה מתמרקת והולכת לה מכלל הבריאה כלה ומתקרב העולם מדריגה אחר מדריגה אל השלימות:

מאז נהיו בו חטאים ועד עתה ובודאי שאלה יהיו אח"כ בקיבוץ השלימים

דרך ה'

החכמה העליונה שוקלת ומכרעת את הכל על הצד היותר טוב ומזמנת לכל איש ואיש ענינים ממין אי וענינים ממין אחר פיי ענינים נמשכים אחר אי הסבות וענינים נמשכים אחר סבה אחרת אמנם לא יקרה מקרה לאדם שלא יהיה כפי אי מן הסבות שזכרנו והפרטים אייא לאדם שידעם כלם. וכבר ידענו הרבה כשידענו כללי הענינים למיניהם וכמייש:

וכבר ידענו הרבה כשידענו כקלי הענינים קמניהם וכמ"ש: מקרים אמצעיים ותכליתיים: ואולם צריך שתדע שהמקרים הקורים לבני האדם יש בהם ב' מינים. הא' מקרים תכליתיים והב' אמצעיים. פי' תכליתיים מקרים שיהיו נגזרים על האדם להיותם ראוים לו מצד א' מהסבות שזכרנו למעלה. ואמצעיים מקרים שיקרו לו כדי שעל ידם יגיע לו מקרה אחר עראוי לו והוא כענין אודך ה' כי אנפת בי שפי' ז"ל שנשברה רגל פרתו שראוי לו והוא סימא תחתיה או שימלט ממקרה שראוי שלא יגיע לו כגון ענתעכב ולא הלך בספינה שהיה רוצה לילך וטבעה הספינה בים. וגם אמצעיים אלה אפשר שיהיו לצורך עצמו של האדם שיקרו לו ואפשר שיהיו לצורך זולתו לשתבא עי"ז טובה או רעה לזולתו ואמנם החכמה העליונה כמו שתשער הענינים שראוי שיגיעו לאדם תשער ג"כ האמצעיים שעל ידם יגיעו לו עד שימצא הכל נגזר בתכלית הדקדוק למה שהוא היותר טוב

בענין ישראל ואומות העולם

חולדות בעולם כלם במדריגה השפלה הזאת שוכרנו. ואמנם אעפ"כ לא מזומן ומוכן אלא למדריגה פחותה ממנה פחיתות רב ובבחיי זאת הוליד בלתי ראויה למעלה הרמה הנצחיית שהתעתד לה בראשונה ולא נשאר וכמש"ל וכלל המין האנושי ירד ממדריגתו ועמד במדריגה שפלה מאד והנה בחטאו ירד מאד ממדריגתו ונכלל מן החשך והעכירות שיעור גדול בענפיהם ומספר האילנות ומספר הענפים הכל משוער בתכלית הדקדוק. ראשיים ונטפלים שרשים וענפים נמשכים זה אחר זה בסדר מיוחד כאילנות שיוליד גגורו ושוערו מלפניו יתי משוערים בהדרגות מיוחדות פיי שיהיה בהם יתי וְהיו כלם נהנים עמו בטוב ההוא. ואמנם התולדות אלה שהיה ראוי מספר משוער מחכמתו יתי ע"פ אמתת מה שראוי לשלימות הנהנים בטובו עוד עילוי על עילוי. והנה באותו המצב הטוב היה לו להוליד תולדות למעלה רמה נצחיות כמו"ש ואלו לא היה חוטא היה משתלם ומתעלה פיג) ומדריגת האנושיות לפי המצב ההוא היתה מדריגה נכבדת מאד ראויה היה במצב עליון מאד ממה שהוא האדם עתה. וכבר ביארנו ענין זה (בה"א מצב הראוי לאדם ותולדותיו וההוה להם: אדם הראשון קודם חטאו מספיק ונפרש מה שבו מחדמים זה לזה ומה שבו מתחלפים זה מזה. גדול ונבדלים כמינים מתחלפים לגמרי. והנה עתה נבאר בענין זה ביאור טבע האנושי נראה היותם שוים באמת ומצד עניני התורה הם שונים שינוי מן הענינים העמוקים שבהנהגתו יתי הוא ענין ישראל ואומות העולם שמצד

חדל מהמצא בכלל מדריגת המין האנושי מצד שרשו האמיתי בחיי עליונה מן הבחיי שהיה המין הזה אז בזמן קלקולו ולא נדחה אדה"ר לגמרי שלא

כמו ששיערה החכמה העליונה היותו נאות להשתדלות הזה ועל דרך מה המדריגה השפלה ולשים עצמם במדריגה העליונה והניח להם זמן לדבר ההם שנמצאו באותו הזמן את הבחירה שיתחוקו וישתדלו להתעלות מן ובבחי' כחניות אל המדריגה העליונה. והנה נתן האדון ב"ה לפני התולדות מכל לשוב אל המדריגה העלינה אבל נמצא בפועל במדריגה השפלה

בבחיי זו וכשהגיע קץ זמן זה נקבע הדבר כפי המשפט והתחיל זמן אחר איננו כך אלא עד הפלגה היה הזמן שרשי האנושיות ונתגלגלו הדברים ונמצא שאעפייי שלכאורה נראה ענינינו עתה וענין הקודמים שוה באמת עזה נסתם שער השרשי והתחיל הגלגול וההנהגה בענפים כל אי לפי ענינו בבחי האנושיות בשפלותו וישראל בחי האנושיות בעילויו והנה אחר הענין חקו. ואז נתחלק העולם לעי אומות כל אי מהם במדריגה ידוע אבל כלם ועל כפי מציאות האנושית במדריגתו העליונה וניתן לו להוציא ענפיו כפי מזה כלל ואברהם לבדו נבחר במעשיו ונחעלה ונקבע להיות אילן מעולה האנושית השפלה שהגיעו לה אדה"ר ותולדותיו מפני החטא ולא גבוהים המינים. ואמנם נמצאו כלם לפי המשפט העליון ראוים לישאר במדריגת המינים שבבריות ונותן להם להוציא תולדותיהם בחקם ובחינתם ככל שאר ההוא ונמצאו כלם מינים קבועים בעולם כל א' בחוקו וטבעו ככל שאר עליהם שיהיו מוציאים התולדות. כפי מה שכבר שוער שהיה ראוי לשרש וקבעם בם בבחינתם השרשיית כמ"ש. והנה כפי מה שהונחו הם כן נגזר וראה כל המדריגות שהיה ראוי שיקבעו בם האנשים ההם כפי מעשיהם שכבר נתגלגל ונהיה עד עת הקץ ההוא. ואז השגיח ית"ש על כל בני האדם ויהיה קצם של הדברים שיקבע מה שראוי ליקבע בבחיי השרשים לפי מה הפלגה שפט במדת משפטו יתי היות ראוי שיגמר זמן ההשתדלות השרשיי אותם שיתקנו את עצמם וכיון שנתמלאו סאתם של הבריות דהיינו בזמן חדלו צדיקים דורשים האמת לרבים כגון חנוך מתושלח שם ועבר ומזהירים בשרשיותו והיה הזמן הזה מאדה"ר עד זמן הפלגה. והנה כל אותו הזמן לא הראוים לו כלם בבחינתו. פי׳ באותה המדריגה והמצב שכבר השיג הוא במצב הטוב ולא אדם במצב המקולקל. וכן ישיג שיותן לו להוציא תולדותיו כראוי יקבע לשרש אי טוב ויקר מוכן למעלה הרמה הראויה למי שהוא אדם הזמנים שהיה שער זה נפתח והיה בידם להגיע לזה הענין) ויכין את עצמו הגביל הזמן להשתדלות השרשי הזה שמי שיזכה (מכלל הנמצאים באותם מתוקנת ויעמדו בה הם וענפיהם כי הענפים ימשכו תמיד אחר השרש. והנה שיקבעו בראשונה שרשיהם וראשיהם של תולדות האדם לעמוד במדריגה כראוי ויתוקן מן הקלקולים שנהיו בו ולפי סדר ההדרגה הנה היה ראוי לענפים שבהם והיינו כי המין האנושי כלו היו צריך עדיין שיקבע ענינו ועופיי פיי שיהיה בתחלה ומן ההשתדלות לשרשים שבתולדות ואח"כ והנה ראחה החכמה העליונה היות ראוי שזה ההשתדלות יתחלק לשרשיי ההשתדלות שנתן לבני אדם מאחר החטא עד הפלגה וענין הפלגה: כמש"ל כי הנה כל מה שהוא השתדלות צריך שיהיה לו גבול: שמנחת עתה לנו לשנהיה משיגים השלימות והמדריגה בקיבוץ בני העה"ב

מענפין של אאע"ה אם ירצו. והוא מה שעשהו ית"ש לאברהם אב לגרים לענפי שאך האומות שבבחירתם ומעשיהם יעקרו עצמם משרשם ויוכללו משיח אברהם אב לגרים: ומרוב טובו וחסדו יתי גזר ונתן מקום אפילו שהוא זמן הענפים שעודנו בו עתה:

הפרטים. ואמנם ענפי אילנו של אאע"ה הכוללים הנה הם עד ס"ר שהם תכלית דין האומות עד מתן תורה: וצריך שתדע שכמו שכלל תולדות תחת אילנותיהם השרשיים כפי ענינם הטבעי: ואמר לו ונברכו בך כל משפחות האדמה ואולם אם לא ישתדלו בזה ישארו

סיתום שאין לו פתיחה. ואך זה נשאר לכל איש ואיש מן הענפים בפרטיהם ממדריגתן השפלה וכיון שלא רצו אז נגמר דינם לגמרי ונסתם השער בפניהם על כלם שיקבלוה ואם היו מקבלים אותה עדיין היה אפשר להם שיתעלו הקב"ה עם כל האומות שתלה דינם עוד עד זמן מתן התורה והחזיר התורה ניתנה התורה ואז נקרא שעמד אילן זה על פרקו. ואולם חסד גדול עשה וכל הבאים אחריהם נחשבים פרטים לתולדות הכוללים האלה. והנה לאלה אותם שיצאו ממצרים ונעשית מהם האומה הישראלית ולהם נחלקה א"י בפ"ע יבחנו בו הענפים הראש"ם שמהם נמשכים ומתפרטים כל שאר האדם מתחלק לאילנות שרשיים וענפיהם עמהם כמ"ש כן כל אילן ואילן

נומנו כל הדברים להיותם כך אם יהיה שיחטא אדם וכמו שנבראו כל שאר ג"כ כפי מה שראוי לבחינתם והם מצות בני נח והנה מתחלת הבריאה אלא שפלה מהם הרבה ויהיה להם מצות יקנו בהם הצלחה גופיית ונפשיית נשמה כעין נשמוח בני ישראל אעפ"י שאין מדריגחה מדריגת נשמות ישראל הקב"ה שיהיה להם מעין מה שראוי לאנושיות האמיתי והיינו שיהיה להם לו שימצא. ואמנם כיון שיש בהם בחי' אנושיות אעפייי שהיא שפלה רצה מין אנושיות שהיה ראוי שלא ימצא אלו לא חטא אדה"ר והוא בחטאו גרם האומות האלה אבל היתה הגזירה שישארו במדריגה השפלה שוכרנו והוא **החלק הניתן לאומות העולם:** ואולם לא היתה הגזירה להאביד את מיתגייר בעצמו ויכנס בבחירתו תחת אילנו של א"א:

ישראל עצמם ונטפלים להם כלבוש הנטפל לאדם ובבחי' זו יגיע להם מה ישראל ולנפש חסידי אומות העולם ינתן מציאות בבחינה נוספת ונספחת על **בעוכן לאומות העולם לעולם הבא:** ואולם לעה"ב לא תמצאן אומות זולת ההיזקים והעונשים על התנאי וכמאמרם ז"ל:

יתי מעולם אבל הענין הוא שאינו משגיח ומשפיע לפרטיהם ודבר זה תבינהו ואמום לא מפני זה תעדר ה"ו ידיעתו יתי בפרטיהם כי הכל צפוי וגלוי לפניו ב"ה על זה ועל דבר זה נאמי רק אחכם ידעתי מכל משפחות האדמה. כללית. והשר הוא ישגיח עליהם בהשגחה פרטית בכח שמסר לו האדון עליהם ומשגיחים על עניניהם והוא ית"ש לא ישגיח עליהם אלא בהשגחה פקידים מסוג המלאכיי שיהיו הם הממונים על האומות האלה ומשקיפים **ת, שרי אומות העולם:** והנה בשעה שנחלק העולם כך שם הקב"ה עי שיגיע מן הטוב ואין בחקם שישיגו יותר מזה כלל:

במה שנבאר עוד לפנים בס"ד:

תולדת מעשה אומות העולם: ואולם במעשיהם של ישראל תלה האדון ב"ה תיקון כל הבריאה ועילוייה כמש"כ ושעבד כביכול את הנהגתו לפעלם להאיר ולהשפיע או ליסתר ולהתעלם ח"ו ע"פ מעשיהם. אך מעשה האומות לא יוסיפו ולא יגרעו במציאות הבריאה ובגילויו ית"ש או בהסתרו אבל ימשיכו לעצמם תועלת או הפסד אם בגוף ואם בנפש ויוסיפו כח בשר שלהם או יחלישונה.

שלהם או יחלישוהו: ההשגחה עליהם: ואמנם אעפ"י שאין הקב"ה משגיח על האומות בפרטיהם
כבר אפשר שישגיח בהם לצורך יחיד או רבים מישראל אמנם זה בבחינת
במקנת האמצעות שבנאכונ בפי הפודה.

המקרים האמצעיים שביארנו בפי הקודם:

באופן ההשגחה

הנה עד הנה ביארנו משפטי ההשגחה עתה נדבר במה שבאופן ההשגחה וענין זה יתחלק לבי עיקרים האי בהשקפתו יתי והבי בהשפעתו:

ענין השגחתו יתי: בהשקפתו יתי כבר ידענו שהוא יתיש יודע כל ואין אצלו חסרון ידיעה כלל לא בעתיד ולא בהוה ולא בעבר כי כל מה שהיה ויהיה כבר צפוי הוא לפניו מעולם ולא נעלם ממנו דבר וכל ההוה גלוי הוא לפניו ונודע אצלו יתי בכל בחינותיו ולא נסתר ממנו כלל אמנם נקרא שהוא משקיף על הדברים מה שהוא דן אותם וגוזר עליהם גזירות מוגבלות בגבול בתנו ווודע אניה בחקשה בהת שהוא דן אותם וגוזר עליהם גזירות מוגבלות בגבול משקיף על הדברים בה שהוא דן אותם וגוזר עליהם גזירות מוגבלות בגבול

הזמן שירצה החדשם בהם ועוד נדבר מזה לפנים בעז"ה:

ענין השפעתו: אך השפעתו היא מה שיוציא רצונו יתי לפועל באותו הסדר וההדרגה שהוא הפץ והנה בהיות שסידר בריותיו בסדר הדרגה והשתלשלות מפני שהפץ בסדר הזה הנה כמו שרצה בהשתלשלות זה בבחיי מציאות הנבראים כן רוצה בו בבחינת התמדתם ופעולותיהם בכל עניניהם ובסדר זה מקיימם בכל בחינותיהם ומשפיע בהם למה שרצה בענינם ויחסיהם. והנה הוא ית"ש ישפיע למלאך והמלאך למלאך שתחתיו במדריגה וכן מדריגה אחר מדרגה עד שהמלאך האחרון יפעל בגשמיות לקיים דבר או לחדש אותו כפי מה שיצאה גזירת רצונו יתי. ואמנם קיום כל הוה בכל מדריגה שהוא אינו אלא ממנו יתי כי הוא ית"ש מקיים בכחו הנבראים והשתלשלותם כל

כפי מה שיצאה גזירת רצונו ית'. ואמנם קיום כל הוה בכל מדריגה שהוא אינו אלא ממנו ית' כי הוא ית"ש מקיים בכחו הנבראים והשתלשלותם כל א' כפי ענינו אבל הוצאת הפעולות לגשמיות כפי סדר הנמצאים ויחסיהם שזכרנו למעלה זה נעשה בהדרגה שזכרנו:

לעמוד על משמרתו ולקיים בגבורה מה שנמסר בידו ולא ידחה ממשמרתו אלא באותו הסדר שסידר האדון ב"ה. ד"מ שר האילנות ישתדל ויתאמץ אלא באותו הסדר שסידר האדון ב"ה. ד"מ שר האילנות ישתדל ויתאמץ להחזיק אילנותיו ואולם בהיות הגזירה מלפניו יתי יחזיק שר הרוח את הרוח כפי מה שיוגזר עליו וידחה שר האילנות כפי זה ויעקרו כפי זה הרוח כפי מה שיוגזר עליו וידחה שר האילנות כבי זה ויעקרו כבי יש מאילנותיו בכח הרוח ויש בדברים האלה הדרגה רבה ופרטיות רב כי יש המלאכים פקידי הטבע הגשמי המחזיקים כל חלקי הגשמים בחוקותיהם המלאכים ועליהם שרי גזרות הגמול המניעים מלאכי הטבע לסבב הענינים

לפי הגזירות וכמה פרטים לפרטים כפי נפלאות סתרי הנהגתו יתי: ואולם הוא יתייש משקיף על הכל עליונים ותחתונים שרשים וענפיהם ומכוין

דרך ה"

ענין הנסים: והנה הוא יח"ש ברצונו משנה סדרי בראשיח בכל עח שירצה כל אי כפי מה שראוי שיגיע לו להקים כלל הבריאה על השלימות: כפי מה שנמצא שהכנתם אלה לידחות ואלה ליקרב אלה ליצרף ואלה לנוח תמיד על השלימות הכללי ולזה מסבב כל הבריאה ונחלק הענין בפרטיה

ויחרב וכוי וכיוצא בזה מן הדרכים הכל לפי הענין בזמנו: ד"מ כמצוח מלך עליהם או כגערה מושל שועם כענין שנא׳ ויגער בים סוף הגזירה. וכבר אפשר שהגעת הגזירה להם תהיה בדרכים שונים פיי שתגיע האלה ויעמדו מתפקידם וישתנו ממהלכם הטבעי כפי מה שתהיה עליהם המחזיקים אותם בחוקם הטבעי ובעת שרוצה הקב"ה יגזור על הפקידים בהשתלשלות ונקבעו הדברים בגשמיות כראוי להם והועמדו עליהם הפקידים ואמנם הדבר הזה נאמר בשרשים העליונים ואח"כ על פי כל זה נשתלשלו היה שיעשו בהם אותם הנסים לישראל או לצדיקים מהם באותם הומנים. וחוקם ואמחת כל גלגולם הראם כמו כן שממה שהיה מצטרך לשלימותם כל מעשי בראשיח לדעחן נבראו. ואמנם כשהודיעם הקב"ה אמחח ענינם הולך לתכלית הטוב האמיתי ונתרצו בדבר ושמחו בו והוא משו"ל במ"א עתידים היו לסבוב בגלגוליהם ומה יהיה סוף ענינם והשיגו וידעו שהכל היה לכל שרשי הנבראים ענינם ואמתת מציאותם והתכלית למה נבראו ואל מה בכל עת שירצה שינוי גמור. אבל הענין הוא שבעת הבריאה הראה והודיע כל מעשה בראשית לא שלא ישנה הקב"ה דבר מעתה כי ודאי משנה הוא הבריאה לפי הענין ולפי הזמן ומה הוא זה שאז"ל תנאים התנה הקב"ה עם ועושה ניסים ונפלאות כחפצו בדברים שונים כמו שיגזור היותו נאות לתועלת

בסדר ההשגחה

כל הדברים וכמ"ש דניאל (דניאל ד יד) בגזרת עירין פתגמא וכוי. ובסדרים ידועים שלפניהם יערכו כל הענינים הראוים לישפט ובגזירתם יקומו ווה כי הנה סידר בתי דינים שונים של נמצאים רוחניים במדריגות ידועות מלכותא דארעא והיינו בתי דינין וסנהדראות עם כל דרכיהם וחוקותיהם ובריותיו יעשה כסדר כעין מלכות הארץ וכן אז"ל מלכותא דרקיעא כעין מה שלמשפט המעשים של בני הבחירה ובין למה שראוי להתחדש בעולם **ענין הבחי דינין של מעלה:** סידר האדון ב"ה שהנהגת עולמו כלה בין

לזכוח ואלו משמאלים לחובה ואמר דניאל עד די כרסון רמיו ועתיק יומין וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו. ופירשו ז"ל אלו מיימינים הסנהדראת שהקב"ה שם לראש וכענין שנאמך ראיתי את ה' יושב על כסאו ומשפיע בם ומעמידם על חוכן הענין שבאמח שיצא המשפט לאמחו ויש מן **ערין בבית דין שלמעלה:** והנה הוא ית"ש מופיע בכל הסנהדראות האלה

האיש ההוא לדרכים רבים מדרכי המשפט ובפרט ג"כ בכל מעשה ומעשה בכלל איש מן האנשים ימצאו טענות רבות לפי סבות שונות להיות נידון ביארנו למעלה כמה מן הדקדוק נמצא בדינו של כל איש ואיש כי הנה ענין העדים בבית דין שלמעלה: ואמנם עיקר הדבר כך הוא הנה כבר יתב ... דינא יתב וספרין פתיחו.

82

ענין הקטיגור: והנה שם האדון ב"ה אח הקטיגור והוא השטן שנא' בו (איב עניניהם וברוחנים כפי מה ששייך בהם בהשגתם ובעניניהם: אין הדמיון אמיתי כי בגשמים נעשים כפי מה ששייך בהם בהשגתם ובכל עם מה שנעשה במלכות הארץ אלא בסדרים אך באופן העשות הדברים וכוי וכן כל כיוצא בזה ואולם צריך שתחבונן שאין הדמיון באלה הענינים דינים לשפוט ענין מהענינים כגון ענין בוני המגדל בזמנו נאמר וירד הי לראות על עניני העולם ולהעיד עליהם יקראו עיני הי ובהגלותו ית"ש על אי מהבתי ההנהגה הזאת כפי הסדרים שסידר ואותם המלאכים המופקדים להשגיח הארץ אלה אשר שלח הי להתהלך בארץ ואחרים כאלה הכל נאי על דרכי הי לראות וכוי ויבאו בני האלקים להתיצב וכוי עיני הי המה משוטטות בכל אלה הדרכים והענינים הוא שירמזו הכתובים במליצותיהם כענין שנאי וירד וסידר בחכמתו הנפלאה. וע"פ אלה הסדרים מתנהג העולם באמת. ועל אחד מהענינים האלה צריכים לו שהכל צפוי לפניו מעולם אלא שכן גור זכרתי פעמים שאין הענינים האלה נמשכים אחר ידיעתו יתי כי לא היו שום ויעידו על הדברים שהשיגו ונגלה להם ואז יבואו הענינים במשפט. וכבר עמלאכיי שישגיחו על כל הענינים ההולם ואלה יבואו לב"ד שלמעלה מפקירים שהפקיר לענין זה והיינו שהנה הפקיר בחפצו יתי פקירים מן הסוג הוא שלא יבא לישפט ענין מהענינים בשום ב"ד מאלה עד שיובא לפניו יריעתו אלא בבחיני הסדרים שרצה וסידר לענין. וממה שסידר עוד בוה כפי הראוי וכמ"ש. נמצא לפי שרש זה שאין הקב"ה דן את העולם בבחיי הצבא שלפניו שיטענו כפי המתגלה להם מבחיי הענין באמת ויגמור הדבר רוצה ויושב שם לראש הנה אעפ"י שהכל צפוי לפניו יניח לכל המשרתים יעשהו מי שהוא ראש בב"ד ההוא ואם הוא מהבתי דינים שהאדון ב"ה כל הבחינות האמיתיות ההם ותצא הגזירה כפי הנאות. ואולם הגמר הזה עד שבין כלם מתגלות הבחיי כלם לא נכחד דבר ואז ישקל הענין לפי וכל אי מן הצבא הנמצא באותו הב"ד מתגלה לו לפי ענינו אי מן הבחיי כל הבחינות האמיתיות האלה מתגלים בבתי דינין העליונים האלה לאמתם עניני העולם מורכבים בהרכבות רבות באמת ונמשכים בדרכים שונים ואולם ממנו הנה ימצאו בו בחינה לזכות ובחי׳ לחובה לכמה צדדין רבים כי כל

ענין הקטיגור: והנה שם האדון ב"ה את הקטיגור והוא השטן שנא' בו (אייב או) ויבוא גם השטן בתוכם ופקודתו לתבוע דין בבתי הדין וכשהוא תובע יתעוררו הדיינים וישפוטו. וממדת טובו ית' שלא יתפוס בדין עד שיקטרג המקטרג ואעפ"י שחטאי החוטא גלוים לפניו. ואולם גם לזה חקק חוקים וסידר סדרים פי' לקטרוגו של המקטרג איך יהיה ומתי יהיה וכענין מה שכתבו ז"ל (ב" צא, ט) השטן מקטרג בשעת הסכנה וכן מ"ש ז"ל (ברכות נה.) שלייה מנהיי היה ומתי ייהי ומתי ייהיה.

שלשה מזכירים עונותיו של אדם ופרטים רבים כיוצא בזה:

חקות הדין שלמעלה: ואולם לכל עניני המשפטים האלה בכללם ובפרטיהם

הוקים ודרכים מסודרים כמו שגזרה חכמתו יתי לזמני המשפט ולבחינותיו

כגון מה שאמרו ז"ל בדי פרקים העולם נידון ומה שאמרו מלך נכנס תחלה

מקמי דליפוש חרון אף. וכן מה שאמרו תבואה תרי דיני מתדנא וההפרשים

שבין קודם גזר דין ולאחר גזר דין וכמה פרטים אחרים כיוצא באלו:

ספ דרך ה'

בענין השפעת הככבים

שמוש הכוכבים לצורך העצמים השפלים: הנה כבר ביארנו בח"א שכל עניני הגשמים שרשם הוא בכחות הנבדלים. ואמנם שם משתרשים הענינים האלה בכל הדרכים שצריכים להשתרש ואח"כ צריכים ליעתק ולימשך אל גשמיות בצורה שצריכים לימצא בו והנה לצורך זה הוכנו הגלגלים וכוכביהם שבהם ובסיבוביהם נמשכים ונעתקים כל אותם הענינים שנשתרשו ונזמנו למעלה ברוחניות אל הגשמיות פה למטה ועומדים פה בצורה הראויה ואמנם מנין הכוכבים ומדריגותיהם וכל מחלקותיהם היו כפי מה שראתה החכמה העליונה היותו צריך ונאות אל ההעתק הזה שזכרנו. והנה נשפע מן הכוכבים כח הקיום אל העצמים הגשמים שתחתיהם שעל ידיהם נעתק ענינם מבחנתו למעלה בשרשים אל בחנותו לממה.

ענינם מבחינתו למעלה בשרשים אל בחינתו למטה: **השפעת הכוכבים למקרים:** ואולם עוד ענין אחר חקק הבי"ת בכוכבים האלה והוא שגם כל עניני מקרי הגשמים ומשיגיהם אחרי שהוכנו למעלה ימשכו על ידיהם למטה באותה הצורה שצריכים לקרות להם. ד"מ החיים העושר החכמה הזרע וכיוצא כל אלה הענינים מוכנים למעלה בשרשים העושר החכמה בענפים כצורה הראויה ע"י הכוכבים וזה במחלקות ידועות ובקיבוצים מיוחדים שהוחקו להם וסיבובים ידועים. ונתפלגו ביניהם כל המקרים הקורים את הגשמים למיניהם ונקשרו הגשמים כלם תחת שליטתם המקרים הקורים את הגשמים למיניהם ונקשרו הגשמים כלם החת שליטתם במי סדריהן להתחדש בהם כפי מה שיושפע מן המערכה לפי הקישור

שיתקשר בה כל איש ואיש:

שעבוד התחתונים להשפעת הכוכבים וביטול זה לישראל: והנה נשתעבדו
לזה הסדר כל בני אדם גם כן להתחדש בהם כפי מה שימשך להם מן
המערכה. אמנם כבר אפשר שתבוטל תולדת הכוכבים מכח חזק מעליון
מהם ועל יסוד זה אמרו (שבת קנו.) אין מזל לישראל כי כח גזירתו יתי
והשפעתו גובר על הכח המוטבע בהשפעת המערכה ותהיה התולדה לפי

ההשפעה העלינה ולא לפי השפעת המערכה:

"ריעת העתידות על ידי הכוכבים: ואמנם משפטי ההשפעה הזאת של הכוכבים גם הם מוגבלים כפי מה שגזרה החכמה העלינה היותו נאות וקצת מדרכיה נודעים לפי סדרי המבטים והוא מה שמשיגים הוברי השמים. אכן לא כל אמתת סדריה מתגלית בזה ע"כ לא ישיגו החוזים בכוכבים אלא קצת מהענינים העתידים ולא בשלימות וכ"ש כבר יש ביטול לחולדותם כמ"ש ועל זה אמרו ז"ל (ב"ר ה, ג) מאשר ולא כל אשר:

בהבחנות פרטיות בהשגחה

ממה שיבחן מאד בהשגחתו יתי הוא היות יסוד כל סדרי ההשגחה ודרכיה יושר המשפט וקו הדין וכענין שנאמר שבט מישור שבט מלכותך וכתוב מלך במשפט יעמיד ארץ. ואמנם ידענו באמת שאין חפצו של הקב"ה אלא להטיב והנה הוא אוהב את ברואיו כאב האוהב את בנו אלא שמטעם האהבה עצמה ראוי שייסר האב את בנו להטיבו באחריתו וכענין שנאמר

הענינים השייכים לגוף בחלקי המצב שזכרנו ולמה שבכל הענינים גוברים והטובים נשפלים ונמצא שהנה יושפע ממנו יתי למה שבכל מכירים ויודעים מה היא שמחת הבריות לפני בוראם ובזמן כזה הרעים לטבע ואין הקב"ה שמח על מעשיו ואין בני האדם שמחים לפניו ולא ב"ה מסתיר כבודו מעולמו והעולם הולך כאלו געוב למקרה ומשולח וכנגד זה ההשקט חסר ואין שלוה והיסורין והנזקים רבים והאדון נכריות בעולם והמדות הטובות נעדרות והמדות רעות נמצאות מאד והאמת ארצה והרשע גובר ומצליח התרמית והטעות רבה ועבודות בחכמה ורחוקים ממנה ולא פונים לעבודה כי אם מעט או כלום וההפך לכל זה בהיות בני האדם שטופים אחרי התאוה ומואסים כבודו בגילוי בעולמו ושמח על מעשיו ומעשיו שמחים ועלזים לפניו. והשקט ולא ימצאו יסורים ומכאובים ונוקים ויהיה האדון ב"ה משרה ותגברנה ותרחקנה המדות הרעות ותמאסנה וכנגד זה תרבה השלוה ולא תמצא עבודה בעולם בלתי אליו יתי וכל המדות הטובות תמצאנה ויהיה האמת גלוי וברוך ויהיה הרשע נרדף ונכנע והתרמית מושלך באמת הוא שיהיו בני האדם דבקים לחכמה ועוסקים בעבודת בוראם אליו יתי ויקרו ומעלתו הנפשיית. כי הנה המצב הטוב של העה"ו בעה"ו. למה שלנשמה הוא במה שבהשכלה וידיעה ובקרבת האדם למה שלגוף כבר ביארנו ענינה דהיינו למה שלהצלחת האדם ושלותו השפעתו תחלק לבי מינים האי הוא למה שלגוף והבי למה שלופש. המצב הטוב והרע של עולם הזה: וממה שצריך שתרע עוד כי הנה גם לקיים בכחו ויכלתו את הבריאה ולא תחרב ברוע מעללי בני האדם: בהשגחת המשפט לשפוט תמיד את כל המעשה ומשגיח בהשגחת השליטה והיחוד ובבי הדרכים משגיח כבודו יתי תמיד על ברואיו כי הנה הוא משגיח בעוצם כחו. נמצאו כאן בי מיני השגחה השגחה הש"י והשגחת השליטה הדין הנה ישתמש מרוממותו ויחוד שליטתו ויעבור על פשע ויתקן כל קלקול ינהג כפי השעבוד שזכרנו אך כשתגזור הכמתו היות נאות העברה על שורת יפעל וינהג כפי רצונו בלי הכרה או עיכוב כלל ואולם להנהגת המשפט לזולתו ולא מתפעל משום דבר וע"כ כשרצה להשתמש מרוממותו הנה כפי מעשיו אך באמת הנה האדון ב"ה אינו משועבר לשום חק ואינו צריך משעבר הוא את הנהגתו למעשה האדם שלא ייטיב לו ולא ירע לו אלא האדם במעשיו וכיושר משפטו הגמול לשלם לאיש כמעשהו הנה כביכול אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם. והנה בהיות שרצה הקב"ה בבחירת האדון ב"ה על שורת הדין לגמרי וינהג ברחמים וכענין שנאי וחנותי את עמה תמווג את הדין ברחמים, והבי שלפעמים כשהשעה צריכה לכך יעבור בי ענינים האי שהמוסר עצמו יהיה ממוחק ולא קשה ואכזרי כי האהבה אלא מוסר אב הרוצה בטובת בנו, וכמו שזכרנו. ואולם משרש זה נולדים עצמו ממקור האהבה הוא נובע ואין מוסרו של הקב"ה מכת אויב ומתנקם כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך. ונמצא שהמשפט והדין

האנושי כי משם והלאה עילוים יהיו לו ועד נצח נצחים יהענג: גבולי ההשפעה הנפשית: ובבחינת ההשפעה הנפשיית שזכרנו נמצאו עוד גבולים בבחינת הזמן והמקום ושאר התנאים כי הנה חקק וסידר האדון ב"ה להיות נמצא ומתגלה בעתים מן העתים בדרכים ידועים

כל המין האנושי בלא קושי כלל והנה אז יקרא שנגמר בנינו של המין מליו הגביאים לע"ל שלא ימצא הסכלות כלל ורה"ק יהיה שפוך על כבר נמצא לדבר מניעה ועיכוב. מצב ד' טוב מכלם והוא מה שייעדו לא נמצא השפע הזה מתפשט בכלו אלא ביחידים וגם להם בקושי כי כמצב זמן בה"מ שכבר היו אותות ומופתים וגבואה במין האדם אך שכל נשפע אינו אלא כערך הגוף אל הנשמה. מצב ג' טוב מזה הוא שהאדם משכיל בשכלו ע"י עסקו האנושי לגבי מה שמשכיל ברוח אות ואין גביא וחסרה ההשכלה האמיתית שהיא רה"ק כי אמנם מה מציאותו יתי ושלימותו ותורת הי אתנו ולפניו אנחנו עובדים אמנם אין מצב טוב מזה שוכרנו והוא כמצב זמננו זה שהנה יש לנו ת"ל ידיעת העדר גדול והוא מה שקראו החו"ל שני אלפים תהו. המצב הבי הוא בו תגבורת גדול שנעדרה ממנו הידיעה האמיתית בי"ת ובשלימותו עמדו על פרקו כראוי. והנה נמצא מצב אי שהסכלות והחשך גבר הדרגה רביעית ונחשוב המין האנושי כלו כאדם אי מעת הולדו עד הבראו כפי המקרים שקרו בו ומה שיעדו עליהם הנביאים נמצא בדבר הדרגה רביעית במצבי העולם: כשובים אל כלל מצבי העולם מאו מקום שהם:

בחינותיה וגבולותיה וזה כלל גדול לכל המציאיות והמקרים בכל שייסדר וההדרגה שיישרשו הענינים בהשפעה כן חצא התולדה בכל כפי מה שראוי שיולד במושפעים וכפי מה שישתרש בה וכפי הסדר המצא בם צריך שיהיה בענינה הרכבות מן ההארה ומן ההסתר עניני שפלות ועניני יקר ע"כ השפעה שתושפע להם לפי מה שראוי חסרון בבחיי אי ועניני ריבוי בבחינה אחרת עניני עביות וענינו זכות הרכבה רבה כי בנמצא אי עצמו ובמה שראוי להמלא בו יהיו עניני שמציאות הנמצאים וההנהגה הראויה להם מורכבים מהענינים האלה והיקר ומהשפעת ההסתר יולד החסרון העביות והשפלות ובהיות מה שתגוור החכמה העליונה ומהשפעת ההארה יולד הריבוי הזכות שהם. והנה השפעה נמשכת ע"פ הארת הפנים או הסתרם כפי שביארנו למעלה בח"א פ"ר שהוא שרש מציאות הטוב והרע בכ"מ וענין בכלל ובפרט ושרש הכל הוא ענין הארת פניו יתי והסתרם השפעתו יחי כי כפי מה שיושפע על האדם כן ימצא בו מציאות הנער כך ירבה דעתו. ואמנם הסבה לכל המציאיות האלה היא בראשית תולדתו של האדם סכלותו רב ודעתו מועם וכפי התגדל שרשי בו וההארה נרכבת ומשתתפת בו שממנה הדעת והשכל. והנה פ"ד שאולם מצב של האדם בעה"ז הוא מצב שהחומריות והחשך השפעה הערת פנים השפעה הסתר פנים: והנה כבר נתבאר בח"א

זולת מה שיתגלה בעתים אחרים וכן במקום זולת מה שיתגלה במקום אחר. וכל זה בבחינות רבות ופרטים משוערים בתכלית הדקדוק כפי הראוי לתיקונן של הבריות ובזה נתלית קדושת הימים והמקומות הקדושים שבהם יושפעו בני האדם שפע יותר גדול ויקבלו יותר הארה זכות ומעלה כפי ההדרגה המשוערת:

עלק שלישי

בענין הנפש ופעולותיה

ענין הנפש המדברת: הנה כבר נתבאר בח"א פ"ג ענין האדם שנמצא בו מה שלא נמצא בשום נברא אחר דה"נו ההרכבה שנרכבו בו ב' מציאיות ופש כמו שיש לכל הב"ח משמשת לרגשה והשכלה החקוקה בטבעו וענין הנפש הזאת בכל הב"ח משמשת לרגשה והשכלה החקוקה בטבעו וענין אחרי הקלטו והוא עצמו מתפשט והולך ובונה את הגוף כפי מה שראוי למין ההוא וכן מתפשט עמו בהתגדלו ובו תלוי ההרגש וכן ההשכלה הראויה למין ההוא כי הנה בב"ח עצמם יש הפרש גדול מהשכלתם והשכלה בראויה למין ובדלת מהשכלת כלם הבדל גדול ואולם כל זה נעשה בנפש הזאת כפי והנה בנפש האדם יבחנו בחיי וכחות כגון הדמיון והזכרון השכל והרצון והנה בנפש האדם יבתנו בתיי וכחות כגון הדמיון והזכרון השכל והרצון עניו הנפש הנבדלת: אמנם מלבד כל זה נמצא עוד באדם מציאות נפשי

ענין הנפש הנבדלת: אמנם מלבד כל זה נמצא עוד באדם מציאות נפשיי נבדל ועליון מאד ואין התכלית בביאתו באדם אלא לקשרו בשרשים העליונים שיש לו ליקשר שם להיות מעשיו מולידים תולדתם בכחות העליונים בכח גדול ובמציאות הזה נמשך השפע הנשפע אל האדם מן המקורות העליונים וממנו בנפש שזכרנו וממנה בגוף והנפש העליונה מנהגת את התחתונה ופועלת בה הפעולות המצטרכות בכל זמן מזמני האדם לפי היחס שהוא מתיחס והקשר שהוא מתקשר עם העליונים והנה הנפש הזאת מתקשרת בתחתונה והתחתונה בחלק היותר דק שבדם ונמצאו הגוף ובי הנשמות

מתקשרים זה עם זה: **פעולת הנפש הנבדלת בגוף והתפעלה ממנו:** והנה מפני הקשר הזה שנקשרת נפש זאת בגוף ע"י הנפש התחתונה נמצאת מוגבלת בגבולות פרט"ם ונמנע ממנה ההשתתפות והעסק עם הנמצאים הרוחניים ונבדלים כל זמן היותה מתקשרת עם הגוף דה"נו כל ימי חיי האדם ומתפעלת ממעשי הגוף להתקשר על ידם באור הבי"ת או לנטות ממנו ולידבק בכחות הטומאה ובזה תלוי הכוננה לשלימות המעותד או התרחקה ממנו והיא פועלת באדם ומנהגת את הנפש התחתונה ומדריכתה וחוקקת בה ציורי ההשכלה לפי בכנמה ומילת בה במשכות ובדעות ממנו והיא מיד ליי

הכנתה ומולדת בה המחשבות והרצון כפי הצד אשר תטה לו: חלקים שנבחנים בכלל הנפש ומקריהם: ואמנם אעפייי שקראנוה עייד

דרך ה' 3₫

לגוף והנה כלל חלקי הנשמה מתחלק לה' ונקראים נפש רוח נשמה חיה העליונים כפי מה שהוא ראוי ליקשר בם. והנה מכלל זה הוא ענין הנשמה יתירה שבאה בש"ק והולכת לה במ"ש ואין ביאתה ולא יציאתה נרגשים בהרגש אלא פעולתם במה שהוא ענינו של האדם באמתו ויחסו עם השרשים הנפשות האלה בגוף דבר מורגש ואינם מוסיפים או גורעים לא בחיות ולא וילכו להם אח"כ ולא יראה רושם מכל זה בגוף כלל כי כבר אין פעולת החלקים האלה בזמן מן הזמנים וישובו אח"כ או יתוספו עליהם מדריגות בנפש התחתונה והתחתונה בדם וכמ"ש. וכבר אפשר שיסתלקו קצת מן הנפשיות גבנה כלל הנפש העליונה שזכרנו וכלם קשורות זה בזה והאחרונה שמכלם גבנית השלשלת ההיא כמו שראוי לה כן מכל אלה המדריגות זוכל לומר שנפשות רבות הם שמתקשרות זו בזו כטבעות השלשלת וכמו כלל נפש אחת הנה באמת היא בעלת חלקים רבים ומדריגות שונות וכבר

המיעוט והוא משו"ל אע"ג דאיהו לא חזי מוליה חזי שכבר הגיע הענין ונולד מזה דבר מורגש וניכר בשכל האדם ומחשבתו אלא לפעמים ע"ל קצח ענין עם הרוחנים מה שאין קשרה בגוף מונע ממנה. אמנם אין נמשך לה כפי ענינה ואעפ"י שהיא נקשרת בקישוריה בגוף כמ"ש. נשאר לה **ענין מזליה חזי:** ואמנם יש לנשמה העליונה הזאת מקרים מיוחדים ראוים יחידה:

ענין החלום: ואולם ראתה החכמה העליונה לחלק הזמן לבי חלקים. אלא קצת התעוררות ולא יותר: לנפש הזאת העליונה ולא הגיע ממנה אל המחשבה והשכל ציור שלם

הציורים הנפסדים הנמשכים מן האידים ולפעמים ביותר בירור וכבר הגיע ימשך עד הדמיון ויצטייר בדרכיו לפעמים בבלבול גדול ובחערובת רב מן יהיה אמיחי או כחב כפי האמצעי שעל ידי השיגחהו וזה הענין עצמו ויתעורר מזה הדמיון ויצייר ציורים כפי דרכיו. וכבר אפשר שהענין שהשיגה ולפעמים תמשיך הענין מה שהשיגה בהשתלשלות עד הנפש התחתונה ממלאכי הקבלה או עם השדים כפי מה שיזדמן לה לפי סבה מהסבות ויהיה להם עסק וענין עם הרוחנים עם פקידים פקידי הטבע או עם מלאכים עם הנפש התחתונה והנה החלקים המנותקים ישוטטו במה שהונח להם יהיו מתעלים ומתנתקים מן הגוף ורק החלק האי שהוא הנפש יהיה נשאר תנתק קצת באותו הזמן מקישוריה הגופניים וחלקים ממנה דהיינו עד הרוח אשר לכל בני האדם. ואמנם חקק הבי"ת עוד שהנפש העליונה שוכרנו אל המוח אם מן הליחות הטבעיות ואם מן המאכלים וזה ענין החלומות מה שנצטייר בו בעת היקיצה ומה שיגיע אליו מן האידים והעשנים העולים הדמיון לבדו יפעל וילך וידמה ויצייר ענינים כפי מה שיודמן לו משארית האדם ישון כחותיו נחות והרגשותיו שקטות והשכלתו ג"כ נחה ושוקטת ורק הגופיים והנפשיים וישובו חדשים לבקרים לעבודתם כבראשונה. והנה בהיות ולרוחותיהם מנוחה מעמלם ובאותו הזמן יחליף מציאותם כח בכל חלקיו המעשה והלילה זמן המנוחה ושם בטבע הב"ח שיישנו כדי שתהא להם האי לפועל הבריות והאי למנוחתם והיינו היום והלילה כי היום הוא ומן

לאדם הודעה וגילוי אזן ע"י אמצעי הזה ממה שעתיד לבא עליו ויקרה זו בגזירתו ית' שיודע הדבר לנשמה ע"י א' מן המשרתים מאיזה מן שיהיה וימשך הדבר עד הנפש ויצטייר בדמיון בסיתום או בבירורו כפי מה שתגזור החכמה העליונה. ועל דבר זה נאמר בחלום חזיון לילה וכו' אז יגלה אזן אנשים נמצא כלל החלומות ציורי הדמיון מצד עצמו או מצד מה שתעוררה! הנשמה לפי מה שתשיג ואולם אין הפועל בכל אלה אלא א' מן הכחות הנשמה לפי מה שתשיג ואולם אין הפועל בכל אלה אלא א' מן הכחות הרוחנים שמודיע לנשמה והנשמה ממשכת עד הדמיון כמו שכחבנו. ואם הכח ההוא ממשרתי הקדש יהיה הדבר אמת ואם מכחות ההפך יהיה הדבר הכות והוא מ"ש (ברכות נה.) כאן ע"י מלאך כאן ע"י שד ובכלם יש תערובת על הציורים הנפסדים של הדמיון עצמו והוא מ"ש א"א לחלום בלא דברים במיע בס"ד:

בענין הפעולה בשמות ובכישוף

ב' מעלות לכחות: כבר ביצרנו בחלקים שקדמו שתחלת כל הנבראים היא בהדרגה הגשמיים למיניהם עוד ביארנו ענין כחות הרע שמהם משתלשלים בהדרגה הגשמיים למיניהם עוד ביארנו ענין כחות הרע שמהם משתלשלות הרעות כלם בגשמיים עוד ביארנו שעיקר אמתת המציאות הנברא הוא מה שבשרשים הנבדלים ומה שבגשמים הוא המשך לבד ממה שנשתרש מה שביצות הנמצאות הנברלים ומה שבאשמים הוא המשך לבד ממה שנשתרש ונתיסד שם. ואולם שם נסדר ונתפשט מה שהיה ראוי להתפשט לפי אמתת מציאות הנמצאות וענינם מה שראוי להיות בשרשים ומה שראוי להיות בענפים והחכמה העליונה המשיכה את הדברים בהשתלשלות שהמשיכה בענפים והחכמה העליונה לצורה עד שנתקשרו ונגבלו בצורה הגשמית הזאת ועל הגשמים כלם עומד שלשלת השרשים שלהם גבוה מעל גבוה עד שהמביע לו הביית ואבוליו כמו שהטביע לו הביית ואנו יעצא מהם והשרשים כלם משפיעים לענפיהם כפי שהטביע לו הביית ואניו יעצא מהם והשרשים כלם משפיעים לענפיהם כפי שהטביע לו הביית ואניו יעצא מהם והשרשים כלם משפיעים לענפיהם כפי

ההשחלשלות מבלי שיוציאום מגבולם המבעי כלל:

מעולה עולא בסדר ההשחלשלות דהיינו שיפעלו הם עצמם בגשמים מציאות פעולה שלא בסדר ההשחלשלות דהיינו שיפעלו הם עצמם בגשמיות פעולות ומחיות לחקם ולא לחק הגשמיות והם פעולות ישחנו בם הגשמיים מטבעם התמידי. והנה נתן לאדם יכולת שישחמש מן הנמצאות על הדרך הזה כמו שנתן לו יכולת להשתמש מהם על הדרך הטבעי ובאותו הענין עצמו הזה כמו שנתן לו ההשחמש בטבעי פיי כי כמו שאין ההשחמש בטבעי מוחלט ברצונו כי אולם לא יוכל להשחמש בו אלא בדרכים ידועים ובגבולים מיוחדים כי הנה לא יוכל לחתוך אלא בסכין וכיוצא בו ולא יוכל לעלות אלא עייי סולם ולא יוכל לדחוק אלא הדברים הרכים וכל כיוצא בזה. כן השימיש הרוחני לא ניתן לו אלא בגבולים ידועים ובדרכים מיוחדים כפי מה שראתה החכמה

העליונה היותו נאות: שהאדם יכול להתפתח במקצת מהגופניות: ומכלל הענין הזה עוד כי הנה כבר ביארנו היות האדם הרכבה של ב' הפכים גוף ונשמה והנה

דרך ה' 36

הטבע הוחק שיבוטלו אלא קצת מהם אותם שראתה החכמה העליונה היותו לו קשר וענין עם הרוחנים עודנו בעה"ז בגופו החשוך. ואולם לא כל גבולות וווחר האדם מקישוריהם ויחיצב על מצב מעולה ממצבו הגשמי עד שיוחן והעה"ז המבדילים ומרחיקים את האדם מן הנמצאים הרוחניים ועניניהם והנה הכינה החכמה העליונה שימצא ביטול לגבולים מגבולי טבע החומר בהם למעלה ולמטה בשרשים ובענפים: וגבוליו וכן תעלה בידו יותר העמדת המצאיות כלם על המצב הטוב הנאות השכלה והשגה ברוחניים ועניניהם מה שהיה נעדר ממנו לפי מצבו הגשמי לו ענינים שלא כמשפט הגופניות אלא כמשפט הרוחניות ועייו הגיע לו לאדם שיוכל להתפתח במקצת מקשורי הגופניות הזה ושלשלאותיו ויגיעו קשורה בעבותות אלה לא תצא מהם. ואולם רצה האדון ב"ה שיהיה דרך יתי ונמצא האדם מוגבל במצבו הגופני בחוקות הגוף ומשפטי החומר ונשמתו נגבלה בו הנשמה ונקשרה בחוקים שנקשרה כפי מה שגזר עליה חכמתו

ודרכים ידועים בתכלית הדקדוק: נאות לכונה הכללית של ההנהגה וכמ"ש בח"א וגם אלה בתנאים משוערים

כך תהיה ההשפעה הנמשכת על ידי ההזכרה ההיא פיי כי השפעה שתמשך אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך. ואולם כפי השם שיזכירוהו ויקראוהו בו את שמו ימשך להם ממנו הארה והשפעה וכענין שנאמר בכל המקום אשר פרטי השפעותיו רצה ונקרא בשמות שונים והנה גזר וחקק שבהזכיר ברואיו שנקרא בו ע"ש הכבוד בעצמו כפי מה שרצה ליקרא בשם ואמנם כפי כל והנה ייחד לכבודו השם המיוחד ואמר עליו זה שמי לעולם וכוי והוא השם כדי שיוכלו ברואיו להתעורר אליו ולקרוא אותו להזכירו ולהתקרב אליו. לתחתונים עד סוף השתלשלות כלו. ואמנם רצה ית"ש להיות נקרא בשם הְמתגלה עליהם מה שיקבלוָ וישמיעו העליונים לתחתונים מהם והתחתונים בכל השתלשלות הנמצאות כפי מה שסידר ויקבלו המלאכים מאורו יתי וכל עניניהם וכשימשכו ההשפעות ההם יולדו כל התולדות הנולדות מהם המקבלים ושינויים ובהשפעות ההם חלוי מציאות כל המציאיות למחלקותם כפי מה שראוי להם לקיום ענינם ונמצאו ההשפעות רבות ושונות כפי ריבוי נמאא להם לתלות בו והנה הוא נמצא ומתגלה אל כל נמצאיו ומשפיע בם

בנבראים הרוחנים בין בגשמיים אינם מתקיימים אלא במה שהוא ית"ש האדון ב"ה ונמצאו שכל הנמצאות וסדריהם בין מה שבכחות העליונים בין כי הנה נתבאר שקיום כל המציאיות כלם בכללם ובפרטיהם אינו אלא ענינם חלוי במה שאפרשהו עחה:ענין שמוחיו יח' והפעולה בהם: דע דהיינו ביטול גבולי הטבע האלה ממנו והציב עצמו במצב שזכרנו וכל אמצעיים לאדם שבהם יוכל להשיג התכלית הזה אם ירצה וישתדל בם אמצעיים שבהם יתפתח האדם מגופניות: ואולם התקינה חכמתן יתי

את הענין בגבולות ידועים ובתנאים מיוחדים שכשתהיה ההזכרה נשלמת ההשתלשלות מן הראש ועד הסוף וכמ"ש והנה הגבילה החכמה העליונה בהמשך השפעה תולד בהכרח התולדה המחוקקת לה ויתפשט הענין בכל תהיה ממין אותה ההשפעה שעל סודה נתיחס לו יתי השם ההוא. ואמנם להשתמש בהם ובאיזה דרך יצליחו וכבר אפשר שתמנע התולדה ויעוכב של האדם אלא מוגבלים בגבולים ובחנאים ומשוערים עד היכן יגיע היכולת הסדר התמידי ואמנם אין שום אי מן הענינים האלה מוחלטים לכל רצונו והבי הכריח את המלאכים ע"י שמו יתי שיפעלו מה שבידם לפעול יתר על שיענהו וימשיך עיייו ממנו השפעה שבהמשכה יחודשו ענינים מה שיחודשו. ונמצאו בענין הזה בי שרשים האי הוא הזכרת שמו יתי כמי שקורא אותו היתר שנמסר בידו לאותה הפעולה כפי מה שיכריחהו המוכיר את השם עליו ההשפעה שבה נחלה הענין ההוא כלו הנה יוכרה המלאך לפעול באותו הכה לפי הסדר שסידר דהיינו על מלאכי פעולה אי השם שנתיחס לו יתי עייש שירצה. ואמנם רצה האדון ב"ה ונחן כבוד לשמו שכשיוכר על המלאכים פעמים רבות במעשה הנסים והנפלאות שיחודשו בעולם כפי רצונו יתי בעת שפועלים בתמידות וביותר כח וחווק שלא כסדר התמידי ובזה הדרך יפעלו של העולם. אמנם יש בכחם שיכולים לפעול ממין הפעולה ההיא יותר ממה אינם פועלים בתמידות אלא כפי הסדר שהוסדר להנהגה הטבעית התמידית מדריגותיהם הנה נמסר בידם כח לפעול פעולות מה שנמסרו להם והנה ענין אי חקק הבי"ת שמו על זה הדרך והוא כי הנה המלאכים כלם בכל חלוי מציאות הענין ההוא המבוקש עד סוף הענין שבגשמיות. ואמנם עוד השם כפי מה שסידר ורצה ויאיר אותו האור וישפיע אותה ההשפעה שבה מזה התולדה עד סוף ההשתלשלות כי הנה הוא ית"ש ימצא לקוראיו באותו שכשתמשך אי מן ההשפעות ע"י הזכרת אי משמותיו יתי כמ"ש הנה תולד ע"ז הדרך שכלם נקשרים זה בזה וכלם תלוים בהשפעותיו יתי שזכרנו באופן השימוש הגשמי וזה כי הנה האדון ב"ה הכין סדרי המציאות וכווניותיהם בשימוש הרוחני וכמש"ל ולפעול פעולות גדולות וחוקות מה שאינו באפשרות והנה על היסוד הזה עומד המצא היכולת לאדם להשתמש בנמצאות מקצת יותר ועוד נדבר מזה לפנים בס"ד:

התנאים מה שצריך שיחובר לזה וכמ"ש עוד בס"ד: והנה הדבר ידוע שאעפ"י שכלל זה הענין א' הוא דהיינו היציאה מגבולי הטבע הנה פרטי הענין רבים כפי סדרי מציאות הנמצאות והדרגותיהם כי כפי מה שטבע הנמצאות וסדרם נותן כך יהיו פרטי השפעות המצטרכים להשלמת הדבר בכל בחינותיו וכפי זה ירבו פרטי ההזכרה ותנאיהם וביציאה הזאת עצמה שזכרנו מדריגות על מדריגות ימצאו ככל שאר כללי הדברים המתפרטים בפרטיהם ויהיה מי שיצא מקצת הקישורים והגבולים ומי שיצא

בהם תמשך ההשפעה ההיא ותולד התולדה ולא זולת זה. והנה בכלל ההשפעות שגזר שימשכו ממנו יתי סידר שימשכו השפעות שבהגיעם למי שיקבלם יבוטלו בכחם גבולות מגבולות הטבע כמ"ש ויתקשר האיש ההוא עם הנמצאים הרוחנים ותגיע לו ידיעה והשכלה למעלה מההשכלה האנושית וענינים אחרים ענפי שרש זה והוא ענין מדריגות הרה"ק והנבואה וכמ"ש לפנים עוד בס"ד והנה גזר שהמשכת ההשפעות האלה ג"כ תהיה על ידי האמצעי שזכרנו דהיינו שמותיו יתי המתיחסים לו ע"ש השפעות אלה בכוין בהם במחשבת הלב או בהזכיר אותם בפה או צרף אותם בדברים עם

ה' שהושמו להם גזירתו ית' שמות יוזכרו בם וימשך עי"ז מהם משך הדביקות בו ממש והדבר נמשך מאותם כחות הרע שזכרנו בח"א פרק השפעות הטומאה וזוהמא מה שהוא הריחוק היותר גדול ממנו יתי הפך שהרחיקתנו התורה מהם וענינם הוא המשיך ע"י הזכרות בתנאים ידועים טומאה שלא כזרך הטבעי והוא ענין טומאות הכישוף והדרישה של המתים לטוב הגדול הזה ההפך והוא שיוכל האדם להמשיך חשך ועכירות ורוח בו הארה והשכלה ורה"ק שלא כדרך הטבע הגשמי כן הוצרך שימצא ענין הכשפים: והנה ע"פ הדרך הזה כמו שהמציא לאדם דרך להשיג לו לשמש אלא כל זמן ההשתדלות של האדם שוכרנו למעלה: עוא מלימותו יתי הקדום והנצחי והרע אינו אלא דבר נברא לשיבוטלו ואין זה לעומת זה עשה האלקים ורק בדבר אי יתר הטוב על הרע שהטוב שרשו היה הסידור שכל ענין טוב ימצא כנגדו ענין רע. והוא מ"ש הכתוב וגם את בריאה כלה את הרע כלו ויקבע בו ובבריאה את הטוב לנצח נצחים וע"כ המציאות מה שאפשר שיהיה לרע ויבא האדם בעבודתו ויסיר מענינו ומן הסידור שיבראו מדריגות טוב לברואים ויברא להם ההפך שהוא הרע שהוא בח"א פ"א ורק בברואים אפשר שימצאו החסרונות והרעות. והנה היה שהאדון ית"ש הנה אמתת ענינו שוללת ממנו כל מין חסרון שיהיה כמ"ש בכל דרכיו ומדריגותיו עד שיוסר ענינו לגמרי מן הבריאה כלה. ואולם תראה שאפשר לו לימצא ותהיה העבודה לאדם שימנע ממנו השליטה והפעולה שיהיה בעולם טוב ורע היה הסידור שימצא באמת הרע בכל המדריגות ענין "גם את זה לעמת זה עשה האלוקים": והנה אחרי היות גזרת חכמתו תמנע התולדה כל זמן שירצה כשתגזור חכמתו היות המניע ראויה ונאותה: שראתה החכמה העליונה היותו נאות וגם באותו הגבול עצמו גזירתו יתי זדונו. וכבר אמרתי שעכ"פ אין הדבר מוחלט אלא מוגבל בגבולות מה עמות בפעולה למשתמש אם ישמור דרכי השימוש כראוי ענוש יענש על ממנו קידוש שמן יתי ועשית רצונו באיזה צד שיהיה וזולת זה אעפ"י שלא בדבר אלא לקדושים הקרובים לו יתי ודביקים בו שישתמשו בזה למה שיולד בשרביטן של מלך ועל דבר זה אמרו ז"ל ודאשתמש בתגא חלף. ואין היתר בדרך שימושם כראוי אכן הדבר ברור שאינו ראוי והגון להדיום שישתמש הכלים הטבעיים שיפעל בם המשחמש בם כפי רצונו אם ישחמש מהם בסגולת השמות האלה שיוכרחו המלאכים בהזכרתם הנה שבו גם הם ככל מצטרך אעפייי שלא יניה מהיותו עוור לו אם ימצא כי הנה אחרי שהושם וכל מה שימעט יחקשה עליו השגת החכלית. ולשרש הבי אין תנאי זה והדביקות בו וכל מה שירבה הענין הזה יצלח הדבר ביד העושה אותו הזכרת שמו יתי להמשך ממנו ההשפעה ודאי שיצטרך הקורבה אליו יתי השימוש הטבעי ג"כ בגזירתו יתי אם יגזור על זה ואולם לשרש האי שהוא בפועל אפיי באותו השיעור עצמו שניתן להשתמש בו כמו שתמנע תולדת

הטומאה במדריגות ידועות שלא כדרך הטבע. וכן יעשו על ידיהם מעשים שלא כמעשים הטבעים כמעשה החרטומים וזולתם כפי מה שנמסר בכח הפועלים ההם לפעול ובאותם הגבולים שהושמו להם וכן ע"י השדים יעשו **דרך השגת הנביא:** אך דרך ההשגה הזאת הוא שתהיה ע"י אמצעיים מבעל רה"ק וכמ"ש עוד בס"ד: סודותיו יתי וישיגם בבירור כדרך ההשכלה הנשפעת שזכרנו וביותר כח ידיעות והשכלות כי אמום ישיג עי"ו ענינים אמיתים ונכבדים מאד מסתרי הדביקות והקשר הזה עודו בחיים שזה שלימות גדול ודאי ואולם יתלוה לזה

שלא יסתפק בדבר גשמי שירגישהו בחושיו. והנה עיקר הנבואה הוא השיג שנבאר לפנים. ויהיה הדבר ברור אצלו ומורגש ממנו בלי ספק כלל בדרך שירגיש החדבקות וישיג מה שהוא מחדבק בו דהיינו כבודו יתי על דרך וענינה שיגיע האדם ויחקשר בבורא יח"ש ויחדבק בו דביקות ממש באופן **ענין הגבואה:** ואמנם למעלה מכל זה יש מעלה אחרת והיא הנבואה עדגענו וכמייש:

או השפעה נסתרת. אבל רה"ק באמת הוא שיהיה ניכר ונרגש בבירור שנופלת מחשבה בלבבו ויקרא זה לפעמים ע"ד הרחבה רה"ק בדברי חז"ל מפת שיעמידהו על תוכן ענין מהענינים אך לא ירגיש בו המושפע אלא כמי בדרך שירגיש בה המושפע בבירור. אכן עוד יקרה שיושפע בלב האדם ובמהות הדברים המתגלים ונודעים לו עי"ו. אמנם בכלם תהיה ההשפעה בין בענין כח השפע הנשפע בין בזמן השפעו בין בדרך הגיעו אל האדם נצנוץ רוח הקודש בהעלם: ואולם מדריגות על מדריגות נמצאו בדבר הטבעית שתשיגם ומכלל זה העתידות והנסתרות:

הטבעית אך ביותר בירור וכמ"ש וישיג גם כן ענינים מה שאין בגדר ההשכלה מושגי רוח הקודש: והנה בדרך זה ישיג ענינים מה שבגדר ההשכקה

וענין זה נקרא רה"ק: ובבלתי טעות וידע הדבר בשלימות סבותיו ותולדותיו כל דבר במדריגתו

ובהגיע השפע ההוא אל שכלו יוקבע בו ידיעת ענין מה בבירור בבלתי ספק הנשפעת והיינו שיושפע לו שפע ממנו יתי צייי איזה אמצעיים שהכין לזה הטבעית. אמנם עוד גזר שימצא לו השכלה מעולה מזו מאד והיא ההשכלה וידרוש את שאינו מתגלה עד שישיגהו ויעמוד עליו ווה הדרך ההשכלה

ומשכיל בהשקיפו על הנמצאים ובחינותיהם וממה שמתגלה לפניו יתבונן ענין רוח הקודש: הנה חקק הבי"ת בטבעו של האדם שיהיה מתלמד מבין

בענין הרוח הקודש והנבואה

שאני ר"ח דנפיש זכותיה": למי שוכותו רב שמן השמים יצילוהו וידחו את הרוצים להרע לו והוא מ"ש פעלתם בגזירתו יתי ועל זה אמרו אין עוד מלבדו ואפיי כשפים וביארו שזה ולא יותר וגם באותו השיעור כבר אפשר שידחו הם מכח חזק מהם ותמנע כשפים שמכחישים פמליא של מעלה אך לא יהיה זה אלא כשיעור ההוא המלאכים המביאים ההשפעות כפי הסידור המסודר. ועל זה אז"ל (חולין ז:) שידחו מפניהם פקידי הטבע המחזיקים עניני העולם על מצבם הטבעי וכל להם. והנה באותו השיעור שניתן להם היכולת לפעול גזר האדון ב"ה מעשים כאלה לפי מה שנמסר בידם גם הם שיעשו ובגבולים המיוחדים

הנמשכות: ענין המתלמדים בנבואה: וממה שצריך שתרע שהנה לא יגיע הנביא אל המדריגה העלינה בפעם אי אבל יעלה מעלה אחר מעלה עד הגיעו אל הנבואה השלימה ויש בדבר התלמדות כמו כל שאר החכמות והמלאכות הנבואה האדם במדריגותיהם עד שיעמוד על בורין וזה ענין בני הנביאים שהיו עומדים לפני נביא להתלמד בדרכי הנבואה מה שהיה מצטרך לזה:

הוביא ישיג כל עניני ההובא בלי ספק: הנה הוביא כשיגיע למדרגת הובואה בשלימות ישיג את כל המגיע לו בהשגה ברורה ובידיעה שלימה פיי כי אעפ"י שלפי ההדרגה שזכרנו בפי הקודם יקדמו לו הדמינות ואח"כ יגיע אל המחשבה כפי הדרכים שזכרנו. הנה בהגיעו אל בירור ובואתו ישיג היותו נביא באמת פיי היותו מחקשר בו יתי והיותו ית"ש מתגלה לו ופועל בו כל אותם הפעולות וישיג היות הדמינות אשר יצטיירו בו דמינות ובואיים נפעלים משפעו יתי השופע עליו והקבע בו ידיעת הענין אשר יקבע ע"י שפעו וה ולא ישאר לו שום ספק לא בנבואתו ולא בבחינותיה לא הקודמות ולא

בעמבו בובואו

۲۲ ،):

התורה ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים (דברים המדריגות רבים וכמש"ל בס"ד ועל הכל מדריגתו של מרע"ה שהעידה עליו תמצא הידיעה בו בבירורה. זה כלל ענין הנבואה לכל הנביאים אך פרטי הכבוד המתגלה וישאר הענין קבוע בשכלו שגם כאשר ישוב למצבו האנושי ומתוך הדמיונות ההם תמשך בו מחשבה והשכלה שחקיקתה תהיה מכח ויצויירו בו ענינים מה שיוכרה בו מכח הגילוי העליון ולא מצד עצמו כלל מה שימשך לנביא בנבואתו והנה ממנו ימשך בכח הדמיון שבנפש נביא בבחינת היותו קשור בבוראו. והנה גילוי כבודו יתי הוא יהיה הפועל בכל הוא משכיל בהשכלה עליונה מכל השכלה שאפשר לאדם והיא השכלה עצמה ובה יפה כחו של הנביא מבעל רה"ק אפיי בהשגת הידיעות כי הרי בה ואז מה שתשיג יהיה בדרך יותר נשגב ממה שהוא המושג ממנה מצד בה לא מצד מה שהיא בעצמה אלא מצד היות השרש העליון מתקשר מציאות השכלה חוץ מגדר כל ההשכלה האנושית לגמרי כי תהיה השכלה יתי ובשפעו הנשפע. והנה מצד ההתדבקות שנשמתו מתדבקת יתוסף בה פעולותיו הנפשיות לא יפעלו כלל מעצמן אבל תשארנה כלן תלויות בו שלא לסבול גילוי הרוחניות כ"ש גילוי כבודו ית' והנה הרגשותיו יבטלו וגם גדול ומיד חומרו וכל איברי גופו יזדעועו ויחשבו להתהפך כי זה מחק החומר אופן היגבא: והנה בהגלותו יתי ובהשפע שפעו על הנביא יגבר עליו תגבורת ובהירות האספקלריא ועכירותה:

שלא יתדבק האדם ולא ישיג את כבודו יתי כמי שרואה את חבירו לפניו אלא ע"י משרתים ישמשו להשגה שימוש הזכוכית לעין שעל ידם יושג הכבוד. אך המושג באמת יהיה הכבוד ולא אחר אלא שתשתנה ההשגה כפי שינוי האמצעיים כראיה באספקלריות ויבחן בזה מדריגות הריחוק והקירוב פט:): אפשר שיתעלם מן הנביא ממה שנכלל בנבואתו, אך אי אפשר שידמה

לו מהיותו בלתי מדוקדק בדרכי הנבואה וכמ"ש ז"ל על זה בש"ס (סנהדרין בשליחותם ויענשו. וכמעשה הגביא של ירבעם שעבר על דברי עצמו ונמשך לא במה שיתובאו אלא במה שיעשו הם מדעתם ולא ישלימו מה שראוי מי שלא יהיה כ"כ בקי ומלומד בזה ומצד זה אפשר שיקרו טעיות לנביאים נביא מובהק ובקי מאד בדרכי הנבואה ויודעם על בורים. ואפשר שיגיע אל פעמים רבות לנביאים הוא השתלחם לאחרים. וכבר אפשר שיגיע זה אל והגלותו יתי אליו ויתלוו לזה הידיעות והשכלות שיתלוו ומן המקרים שקורים שישתלה לאחרים אבל עצם הנבואה כבר ביארנוהו שהוא החדבק בו יתי ממנו יתי והיינו כי לא זה הוא עצם הנבואה ואינו מוכרה כלל בנביא **שליחיות הגביאים:** וממה שיגיע לגביאים הוא היותם משתלחים בשליחות אלא שבהתדבקות עצמו ובגילוי וההשכלה יבחנו המדריגות הרבות שיבחנו: ניכר להם בו יתי וגילוי ממנו יתי אליהם ניכר אליהם בירור שלא יסתפקו בו יהיה כ"כ וכן השכלתו. אמנם בזה ישוו כל המתנבאים שיהיה להם דביקות התדבקות גדול בו יתי וישכיל השכלות גדולות מאד ויש שהתדבקותו לא רבות ויש שלא יתובא אלא מעט וכן באיכות הנבואה עצמה יש שישיג זה מזה במעלה ומדריגה בין בכמות בין באיכות פיי כי יש שיתובא פעמים **הבדל הנביאים:** ואמנם גם אחרי השיגם מעלת הנבואה יבחנו הנביאים יצטרכו להגיע אל סוף על נכון כל אי לפי מעלתו והכנתו:

אך אח"כ שפע עליו השפע והשיג הנבואה לאמתה:

הלימוד למחלמדים: ואולם יחלמדו המחלמדים בנבואה בענינים ידועים מה שימשיך עליהם השפע העליון ויבטל מניעות חומר הגוף וימשיך גילוי אורו יתי וההתדבקות בו וכללם כונות והזכרות שמות הקדושים והלולים אורו יתי וההתדבקות בו וכללם כונות והזכרות שמות הקדושים והלולים בתהלות יצורפו בם שמות בדרכי הצירופים וכמש"ל וכפי מה שיהיו זוכים במעשיהם ומזדככים והולכים ע"י ענינים האלה כך יחקרבו אליו יתברך ותחיל השפע וישפע עליהם וישיגו השגות אחר השגות עד שיגיעו אל הנבואה. והנביא המובהק ויודע כבר דרכי הנבואה על נכון ילמדם כל אחד הנבואה. והנביא המובהק ויודע כבר דרכי הנבואה על נכון ילמדם כל אחד לפי הכנתו מה יעשו להשיג את התכלית המבוקש וכן כשיתחילו הגילוים לעלים ילמדם ילמדם הנביא כפי ענין הגילוי המתגלה ומה שיחסר עוד להם מן התכלית אשר הם מבקשים. והנה יצטרכו למלמד ומדריך עד עמדם על התכלית של הנבואה בשלימות כי אעפ"י שכבר יתחיל בגילוים והשפע עליהם השפעות לא מפני זה ימצאו מגיעים אל סוף הענין מיד אבל הדרכה רבה השפעות לא מפני זה ימצאו מגיעים אל סוף הענין מיד אבל הדרכה רבה

נבואה בלחי ניכרה: והנה אפשר שיגיע גילוי ממנו יתי אל אדם והוא לא יכיר בו כמו שיכיר הנביא אלא יחשבהו כאי מן המורגשות עד שיגבר עליו השפע הנבואיי ואז יכיר הענין כמות שהוא באמת. ומן המין הזה היתה קריאת ה' לשמואל שלא התנבא מתחלה ולא שפע עליו השפע אלא שנגלה עליו קול כקול מורגש ולא השיג בזה יותר אבל אח"כ שפע עליו השפע והכיר והשיג הנבואה בדרכיה. וכן מראת הסנה למשה בתחלה לא נגלה לו אלא כמורגשות וראה הסנה בוער באש והקב"ה קראו בקולו של אביו

מה שאינו: והנה עוד אפשר לנביא מן הנביאים שישיג ענין אמיתי בנבואתו אך לא ישיג כל הענינים האמיתיים שנכללו בה. ד"מ נבואתו של יונה בן אמיתי שנאמר לו ונינוה נהפכת ונכללו בדיבור זה שתי הבנות אמיתיות א' העונש שהיה מעותד להם כפי חטאם והבי מה שהיה צפוי לפניו יתי שיקרה בהם דהיינו שיהפכו מרעה לטובה. ואולם אלו לא היה נכלל באמת בדיבור אלא ענין העונש לבדו כשהיה הקב"ה שב ונחם על הרעה באמת בדיבור אלא ענין העונש לבדו כשהיה הקב"ה שב ונחם על הרעה היה מגלה הדבר לנביאים ובפרט ליונה שהיחה מתחדשת עליהם גזירה היה מגלה הרצשונה. אמנם בהיות שכלל הקב"ה בדיבור הא' שתי ההבנות לא הוצרך חידוש גזירה עליהם אלא שנחקיים הדיבור בהבנה הב' ולא בא' אכן הוצרך מידוש בתחלה אלא ההבנה הא' ולא הב' והוא משז"ל (סנהדרין פט:)

יונה איהו דלא אבחין:

עניני הובואה ומילותיה ומעשיה: ואמנם צריך שחדע שהנה בובואת המחובאים יבחנו ב' הבחנות הא' הענין והב' הדברים והמלות. וזה כי הנה יש שישיג הוביא ענין מהענינים ולא יוגבל לו במלות אלא יגידהו הוביא במלות כרצונו ויש שישיגו ענין מוגבל במלות ג"כ כגון ובואותיהם הוביא במלות כרצונו ויש שישיגו ענין מוגבל במלות ג"כ כגון ובואותיהם של ישעיה ירמיה ושאר הוביאים הוכתבים לדורות שהנה נגבלו מלותיהם בובואה לכלול ענינים רבים כאחד. וגם בזה תשתנה המליצה כפי הבות הוביא עצמו ודרכיו וגם ישתנה לטבע לשונו ודרך דיבורו ופעמים רבות ניתן הוביאים לעשות מעשים עם ובואחם כגון איזורו של ירמיה (ירמיה יג) ועולו (שם כז) , ולבנה של יחזקאל (יחזקאל ד) ורבים כאלה. וענינם היה שע"י המעשים ההם היו מתעורים בחות מכחות העליונים מה שהיה מצטרך לפי אמתת הענין שעליו היתה הובואה בכל בחינותיו ומאז היו מזדמנים ונפקדים אמתת הענין שעליו היתה הובואה בכל בחינותיו ומאז היו מזדמנים ונפקדים

ואפשר שיקרה לו ברצונו והיינו שאפשר שיקרה לו מקרה זה והוא לא מופת ובא האות והמופת. והנה דבר זה אפשר שיקרה לאדם שלא ברצונו לו קצת ענינים נפלאים וכמ"ש הכתוב בפיי בנביא השקר ונתן אליך אות או בדרכים כעין דרכי הגבואה האמיתית ויגלו לו ענינים אמיתים וכוזבים ויחדשו בידם. והנה יש בכחם שיטעו את האדם במה שיושפעו עליו השפעות כחות הטומאה שנמצאים בעולם ופועלים כפי מה שהוחק בטבעם ונמסר **ענין גביאי השקר:** ואולם עיקר הענין הזה הוא מ"ש בח"א פ"ה מאותם התלמידים כמש"ל וממלטים אותם מן הטעיות ומעמידים אותם על האמת: והדרך לינצל מהם עד הגיע אל אמתת הנבואה. ואלה היו מלמדים את כל זה על נכון יודעים המכשולות האלה שאפשר שימצאו ומכירים סימניהם אחאב שובאר לפנים בס"ד. ואמנם היודעים דרכי הגבואה על בורים יודעים אלא השגות אלה אינו עדיין בטוח בענינו ואפשר לו שיכשל וכענין נביאי בהשגות הנבואיות והגיע לו גילוי חוץ לגדר האנושי, ואולם מי שלא השיג בו טעות בנבואתו. אמנם על דרך הרחבה יתואר בתואר זה גם מי שיתחיל ממנו יתי וכמש"ל ומי שהגיע לזה לא ישאר לו ספק בנבואתו כלל ולא יפול לא יאות אלא למי שכבר השיג הנבואה על בוריה ונתברר לו היותו מתובא שיטוף תואר הנביא: עוד צריך שתדע כי הנה תואר נביא באמת ובדקדוק להוציא הדבר לפועל בזמן הראוי לו:

ההפרש הגדול והכירוהו וא"א להם עוד שיסתפקו בזה כלל וכמ"ש: חושבים בעצמם שהם נביאים אלא ברשעת לבבם היו עושים כן. אך גם נביאי הבעל והאשרה שהנה היו משתדלים בזה עד שהיו מתדבקים בכחות שילך אחרי הכחות האלה וישתדל להדבק בם ברצונו להשיג מהם מה והשתדלותו. ואפשר שיגיע למי שרצה בו ברשעו והשתדל להשיגו והיינו בשחדל עליו או השחדל על הפכו והגיע לו זה מפני שלא נשלם במעשיו

שהיו מרמים במלך ומראים לו שממשיכים גילוי אורו יתי. אמנם עכ"פ היו משתדלים אלא להמשיך גילוי הטומאה שזכרנו למעלה ולא יותר אלא ומשחדלים באוחם הענינים שעל ידיהם נמשך גילוי הנבואה והנה הם לא היו מתנבאים לעיניו ובפניו של אחאב והיינו שהיו עושים אותם המעשים ענינים לפתוחו ונמצא היותר הגון ענין הרוח והוא כי כל אותם נביאי השקר המשפט נערך לפני ב"ד שלמעלה היו מקטרגים ומלמדים זכות ונומנים הספיק לו גבואת הגביאים ההם שכל זה היה צפוי לפניו יתי. והנה בהיות וכמה שאירע באמת שאמר לו יהושפט דרש נא כיום את דבר ה' ולא המלחמה ההיא ולא יסוג ממנה אף שיקרה לו מה שהיה ראוי שימנעהו ויפול ברמות גלעד והיה ראוי שיהיה לו פיתוי חוק שעל ידו ימשך וילך אל לגביאי אחאב ברוח שפיתם. ווה כי הנה מפני מעשיו גגור עליו שילך ענין צרקיה בן כנענה וחבריו: והנה מן הדרך הזה היה הענין שקרה וכל זה עד שיגיעו למדריגה הנבואה באמת כי כיון שהגיעו לה כבר ראו המשתדלים לנבואה למלמד מובהק שילמדם כמ"ש ועל ידו היו נצולים. למי שלא השתדל על זה היה אפשר שיקרה זה כמ"ש וע"כ היו צריכים היו יודעים שאין זה להם אלא מצד הטומאה מה שבחרו להם ולא היו וכן מחדשים בכח זה נפלאות לאות על נבואתם וכמ"ש. ואמנם הם בעצמם האלה ומשיגים ידיעת קצת דברים שעל ידיהם היו מפתים המאמינים בם, האדם לגביא ויסיתם כמו שיחפוץ או יחכבד בעיניהם ומן המין הזה היו שיחפוץ להשיג דהיינו שיגלו לו ענינים כמ"ש שבהם יחזיק עצמו לפני בני

עליו שאמר מה שלא שמע וכן אמרו (סנהדרין פט.) רוח נבות אטעיתיה. בדרכי הנבואה האמיתית כראוי ולא הבחין בין השקר והאמת וע"כ אז"ל שהזיד לומר (מלכים א כב יא) כה אמר ה' באלה וכו' והנה הוא לא לומד ווה כי כבר האמין בגילוי ההוא וחשב היותו אמיתי ונמשך מלפנין יתי עד מאותו הרוח אך צרקיה הוסיף לעשות כעין מה שהיו עושים נביאי האמת הוסיף על שאר הנביאים ההם כי הם לא אמרו אלא כפי מה שנמשך להם אמונתו במה שהיה רואה בנביאי השקר שלו. ואמנם צדקיה בן כנענה אלא אחאב היה טועה בהם ומתפתה עד שלא האמין לדברי מיכיהו מרוב בפיהם ולא היו טועים הם בעצמם כי הם היו יודעים השתדלותם מה היה עלה והצלח ונתן הי ביד המלך אלה היו הדברים שהיה הרוח ההוא מדבר שהיה נמשך להם באותה הנבואה הטמאה היו מלות אלה (מלכים א כב יב) שאמר הכתוב (מלכים א כב י) וכל הוביאים מתובאים לעיניהם. והנה מה מבקשים ודבר זה היה נעשה לעיני המלך ליתחזק יותר באמונה בם. והוא היו משתדלים בהמשכה לפניו והיה נמשך עליהם באמת הגילוי אשר היו

ואמרו עוד אבעי ליה למידק כפי מה שהזהירו יהושפט שאין בי נביאים מתובאים בסגנון אי. והנה באמת קרה לנביאים ההם באותו הזמן גילוי יותר ממה שהיו רגילים להשיג ובדרך שונה ממה שהיו רגילים עד שטעה צדקיה ונדמה לו שאותה הפעם היתה נבואתו אמיתית אעפייי שהשתדלותם לא היה אלא לצד הטומאה כמייש אבל זאת היתה נסבה מאת הי וכמייש והבן היטב:

בהבדל שבין ובואת כל הוביאים למשה

הפרש בין כל הגביאים למשה רבינו ע"ה: הגה מדריגות הגבואה ע"ד כלל יתחלקו לבי. אחת מדריגת כל הגביאים חוץ ממרע"ה והבי מדריגת מרע"ה. והקב"ה בעצמו חילקם בחילוק זה וביאר הבדלם בכתוב אם יהיה גביאכם הי במראה אליו אתודע וכוי לא כן עבדי משה וכוי: גבואת הגביאים על ידי מראה או חלום: כלל כל הגביאים חוץ ממשה

נביאכם ה' במראה אליו אחודע וכו' לא כן עבדי משה וכוי:

גבואת הוביאים על ידי מראה או חלום: כלל כל הוביאים חוץ ממשה

נבואתם ע"י מראה או חלום וכמ"ש במראה אליו אחודע בחלום אדבר בו

והיינו שהקב"ה משתמש מן החלום החקוק כבר במבעם של בני האדם

להיות לאמצעי להמשיך על ידו הובואה לוביא ולא שהובואה והחלום ממין

א' אלא שהחלום הוא דבר הגון לפני חכמתו ית' שיהיה אמצעי להמשך

הובואה על ידו ולא אמרו ז"ל (ברכות נה) חלום א' מס' בובואה אלא מצד

היות בו הגדה והודעה למעלה מגדר ההודעה הרגילה לבני האדם כפי חק

וסודו ומשיג ומשכיל ההשכלות הנשפעות לו באמת ובבירור וכמ"ש למעלה אצלו שהמתגלה ומתודע אליו הוא הבי"ת ומשיג ענין האספקלריא מציאותו ואולם הגביא המשיג כל זה משיג הענין לאמתו דהיינו כי הגה מתברר לנביא שיש שאספקלריא שלו מצוחצחת משל חבירו ומשיג ביותר בירור ואין בזה ספק אצלם כלל. וגם בכל זה יש מדריגות רבות והבדל בין נביא העתקי הציורים הללו בבירור אעפ"י שמה שרואים באמת הוא כבודו יתי לו לראות הנושא בבירור גמור כך א"א להם לראות הכבוד אפיי אחר כל שאין ראיתם אלא כמי שרואה מתוך אספקלריא בלתי מצוחצחת שא"א האספקלריאות אעפייי שאין מביטים אליו באור מישור. ולא עוד אלא שנעתק בהן הציור מזו לזו אך הנראה הוא אי ודאי ותנועותיו נראות מתוך כמי שרואה באספקלריא אי אלא כמי שרואה מתוך אספקלריאות רבות את הנושאים המצטיירים אך אינם רואים כמי שרואה את חבירו לפניו ולא ואמנם ראייתם של הנביאים אינה אלא כמי שרואה באספקלריא שבו רואים שבעת הנבאו יצא מן ההרגש ונשחקע בתרדימה לשעה עד שיקבל הנבואה: אמנם אפשר שיקרה הדבר במיעוט זמן וישוב חכף אל מצבו הראשון אלא לא תגיעהו הנבואה אלא אחר היות חוץ מחושיו ומשוקע באותה התרדמה. ואפשר שבשכבו על מטחו בחלום הלילה חמשך לו הנבואה. אמנם עכ"פ ואמנם אפשר שיגיע הדבר הזה אל הנביא בעת יקיצתו על הדרך שוכרנו כמו בשינה ותשאר מחשבתו כמחשבת הישן וחולם ואז תמשך לו הנבואה. והנה בהתגבר שפע הנבואה על הנביא יצא מהרגשותיו וחושיו וישתקע בשכלתם וכמ"ש למעלה:

בפ"ג. ואמנם כמו שהתודע הכבוד אליו הוא ע"י כל העתקי הציור האלה כן הידיעות המגיעות לו הם ע"י חידות ומשלים ובדרך החלום שהוא האמצעי שעל ידו הוכואה מנעת וכמש"ל.

שעל ידו הנבואה מגעת וכמש"ל:

גנואת משת: אך נבואתו של משה היא בדרך יותר עליון מכל זה והוא אי שלא היה צריך לצאת מחושיו והרגשותיו ולא לחלום כלל אלא היתה הנבואה מגעת לו עודו במצבו התמידי וזהו שנאי בו פה אל פה אדבר בו הובואה מתגלה לו הענין כמי שרואה מתוך אספקלריא אי לבד והיא עצמה ומיה וכן הידיעות היו מגיעות לו בבירורם ולא ע"י חידות והוא שנאמר מצוחצחת. וכן הידיעות היו מגיעות לו בבירורם ולא ע"י חידות והוא שנאמר ומראה ולא בחידות. ואולם גם לו היה הכבוד מתגלה כפי מה שאפשר לו לקבל וכמי שדייקנו מצמייר בתוך המראה כי זולת זה א"א לאדם שישיג את בוראו אבל היה בדרך שלפחות הציור ההוא היה משיגו כלו ובבירורו את בוראו אבל היה בדרך שלפחות הציור ההוא היה משיגו כלו ובבירורו נאמר ותמונת הי יביט כי אותו הציור המצטייר שהוא התמונה היה מביט נאמר ותמונת הי יביט כי אותו הציור המצטייר שהוא התמונה היה אפשר להם שיעמדו עליו הימב והנה מתוך הציור שהיה משיג היה משכיל השכלה להם שיעמדו עליו הימב והנה מתוך הציור שהיה משיג היה משכיל השכלה

גדולה וברורה מאד יותר מכל שאר הנביאים וכמ"ש:

ועוד הבדל היה בין שאר הנביאים למשה ששאר הנביאים לא היה בידם
להנבא בכל שעה אלא בשעה שהיה הבי"ת רוצה היה משרה שפעו עליהם
ומתנבאים. אך משה הדבר היה תלוי ברצונו והיה מסור בידו להתקשר בו
יתי ולהמשיך אליו הגילוי כפי הצורך. עוד שאר הנביאים לא היו משגים
אלא ענינים פרטים מה שהאדון ב"ה היה רוצה לגלות להם אך משה זכה
שיגלו לו כל סדרי הבריאה וניתן לו רשות לחקור את הכל ולחפש הכל
ונמסרו בידו כל המתפחות שנמסרו לבן אדם מעולם והוא משה"כ בכל

ביתי נאמן הוא וכן נאמר אני אעביר כל טובי על פניך:

נבואת ישראל במתן תורה: והנה הנביאים כלם כמו שהיו משיגים הציור מהיה מצטייר להם מן הכבוד כמו שזכרנו והיו משיגים סוד הציור וענינו פיי שהיה מצטייר להם מן הכבוד כמו שזכרנו והיו משיגים סוד הציור וענינו פיי סוד המצא זה הענין שיהיה הכבוד מצטייר ואיך נמשך זה ומה הכונה בכל היו משיגים אמחת הדבר שבו יחי באמת אין שום ציור כלל ושאין הציור הוא אלא דבר נעשה לעיני הנביא ברצונו יחי על הטעם הידוע אצלו ועל ההוא אלא דבר נעשה לעיני הנביא ברצונו יחי על הטעם הידוע אצלו ועל המונה. כי הנה בי הדברים השיגו באמת השיגו תחלה שאמתת מציאותו דבר זה נאמר לישראל ותמונה אינכם רואים זולתי קול וכן כי לא ראיתם כל ישונה. כי הנה בי הדברים השיגו באמת השיגו תחלה שאמתת מציאותו המונה. כי הנה בי הדברים השיגו באמת השיגו תחלה שאמתת מציאותו המונה. כי הנה בי הדברים השיגו באמת השיגו תחלה שאמתת מציאותו המונה. כי הנה בי הדברים השיגו באמת השיגו תחלה שאמתת מציאותו באחר הידיעה הואת נתגלית להם ג"כ חמונה מן התמונות הנבואיות שעליה ואחר הידיעה אלא מראה שמצטייר מכח הדיבור שהוא נאמר הציור המצטייר באספקלריא וכמש"ל שעל ידו משיגים פרטי ענינים בענין הציור המצטיר באספקלריא וכמש"ל שעל ידו משיגים פרטי ענינים

בסודות אלקותו ית' ובריאתו והנהגתו וכמו שביארנו:

דרך ה׳ 9₺

עלק רביעי

בחלקי העבודה

שלקי העבודה: כלל העבודה מתחלק לבי חלקים האי התלמוד והבי

במעשה:

שלקי המעשה: המעשה מתחלק לדי האי תמידי הבי יומיי הגי זמניי הדי

אי מאלה ימצאו ציווים ואזהרות דהיינו עשין ולאוין והם הם סור מרע ועשה בו לפי מה שיגיעו לו מן המקרים כגון חלה ומעשר פדיון הבן וכיוצא. ובכל הזמניי מה שיחויב בו בזמנים ידועים כגון שבתות וי"ט. **המקרי** מה שיחויב מה שיחויב בו בכל יום דהיינו הקרבנות בזמן הבית ועכשיו התפלות וק"ש. התמידי הוא מה שיחויב בו האדם תמיד כגון אהבה ה' ויראתן. היומיי Q2L..:

עד שנדבק בו ונשחלם בשלימותו שזה כל הפצו יתי וכל תכלית ברואו את מניעות הרע הדבק בחשך החומריות והעולם הזה ולהתאמץ בהתקרבות לו לנו להיות מתקרבים לו ומתדבקים בו. והנה צריך שנשתדל להסיר כל בח"א פ"ד שהוא הפניה אליו יתי ובקשת קרבתו כפי הדרכים אשר חקק מיקר העבודה בכלל: ואמנם עיקר כל הענינים האלה בדרך כלל נתבאר מוב:

הבריאה כלה כפי סדריה בכל מחלוקותיה בשרשיה ובעופיה. וובאר עתה בחינותיהם, והדרכים שניתנו לאדם להשתלם בשלימות ולהשלים עמו את אך פרטי הענינים הם כפי מה שהוחקו חוקות האנושיות והעולם בכל הבריאה וכמייש:

קצת מהם היותר שייכים ונוהגים בכל מקום ובכל זמן:

בתלמוד תורה

יש בחלמוד תכלית גדול לשלימותו של האדם וכבר הזכרנו הענין בקצרה כי אם לא ידע מה הוא מצווה שיעשה איך יעשהו. אמנם זולת כל זה הנה תלמוד התורה הוא ענין מוכרה לפי שוולתו א"א להגיע אל המעשה

הואת באופן שכשיודברו הדיבורים ההם תמשך ההשפעה הואת למדבר ה' חומשי תורה ואחריהם במדריגה נביאים וכתובים וקשר בהם ההשפעה מה שביארנו שם כי הנה חיבר האדון ב"ה כלל מלות ומאמרים שהם כלל לתכלית זה והוא התורה וענין זה משתלם בבי בחינות בהגיון ובהשכלה. ווה אל ברואיו. ואמנם קשר הבי"ח את השפעתו זאת בענין נברא ממנו יתי מעין אמתת מעלתו יתי והוא הוא מה שמחלק האדון ית"ש מכבודו ויקרו שאפשר שימצא בנמצאות מעין המציאות האמיתי שלו יתי ויקר ומעלה יקר ומעולה שבכל מה שאפשר שימצא בנמצאים והיינו שהוא תכלית מה יתי לצורך בריותיו יש השפעה אי עליונה מכל ההשפעות שענינה הוא היותר **ענין החלמוד חורה כפי ענין ההשפעות:** בכלל ההשפעות הנשפעות ממנו בח"א פ"ד אמנם עתה נאריך בו יותר:

אותם ובתנאי שיהיה ההגיון הזה בגבולים שהוגבלו לו וכמ"ש לפנים בס"ד

בני האדם בה כשיעורו האמיתי עוד נמצא בה הדרגה וחילוק לפי מה שצריך ענין חלקי התורה: ואמנם זולת זאת ההדרגה הנמצאת לגמול השתדלות יותר: קצת מן ההשפעה הזאת. ונמצא רובן של ישראל זוכים לה מי מעט ומי הגיע לשום השכלה אלא להגיון לבד כבר יהיה אמצעי לו לשיחולק גם לו בה ירויח מן ההשפעה הגדולה הזאח מה שנקשר בהשכלה ההיא ומי שלא שבכל חלק מן ההשכלה תמשך מדריגה מן ההשפעה עד שכל מי שהשכיל ולא מי שהעמיק בה קצת עם מי שיעמיק בה הרבה. אמנם היה מחסדו יתי כונתם ולא מי שישכיל הכונה השטחיית שבהם עם מי שיעמיק בה יותר שתמשך על ידה ולא ישוה מי שישכיל לשון המקראות לבד עם מי שישכיל והנה זה פשוט שכל מה שתתעלה ההשכלה תגדל יותר מדריגת השפעה א' ממדרגות ההשפעה הרמה הזאת אם ישמרו בו התנאים המצטרכים: אחרת וכן בהשכלה אך אין לך חלק מתלמוד התורה שלא תמשך בו מדריגה שבחלק אי מההגיון תמשך מדריגה אי מן ההשפעה ובחלק אחר מדריגה בחלקי ההגיון וההשכלה כפי מה שראחה החכמה העליונה היותו נאות הזאת ככל שאר ההשפעות והענינים שבמציאות ונתחלקו המדריגות האלה ההשפעה הואת למשכיל אותם. ואמנם מדריגות מדריגות יש בהשפעה וכן בהשכלת מה שנכלל בדיבורים ההם לפי דרכיהם האמיתים תמשך

יוון:

ענין חלקי התורה: ואמנם זולת זאת ההדרגה הנמצאת לגמול השתדלות בני האדם בה כשיעורו האמיתי עוד נמצא בה הדרגה וחילוק לפי מה שצריך לחקן בה כלל הבריאה עד שאין חלק ממנה שלא יתוקן על ידו ויושלם חלק מחלקי כלל הבריאה. ונמצא שהרוצה לעבוד לפני בוראו עבודה שלימה צריך שיעסוק בכל חלקיה כפי יכלתו כדי שיגיע ממנו התיקון אל חלקי הבריאה כלה. ועל הדרך הזה אז"ל (קדישין ל.) לעולם ישלש אדם ימיו הבריאה כלה. ועל הדרך הזה אז"ל (קדישין ל.) לעולם ישלש אדם ימיו הבריאה כלה. ועל הדרך הזה אז"ל (קדישין ל.) לעולם ישלש אדם ימיו הבריאה כלה. ועל הדרך הזה אז"ל (קדישין ל.) לעולם ישלש אדם ימיו הבריאה כלה. ועל הדרך הזה אז"ל (קדישין ל.) לעולם ישלש אדם ימיו הבריאה כלה. ועל הדרך הזה אז"ל (קדישין ל.) לעולם ישלש אדם ימיו הבריאה כלה. ועל הדרך הזה אז"ל (קדישין ל.) לעולם ישלש אדם ימיו הבריאה כלה הבריאה ממנה שלא ממנה בריל והריאה במאמר בפני עצמו ע"שים. המקרים הקורים אותו וכבר דברנו מזה במאמר בפני עצמו ע"שים.

הנאי החלמוד: אך התנאים הצריכים להחלוות לחלמוד הנה הם: היראה בחלמוד עצמו וחיקון המעשה בכל עת. וזה כי הנה כל כחה של החורה אינו אלא במה שקשר וחלה ית "ש את השפעתו היקרה בה עד שע"" הדיבור בה וההשכלה חמשך ההשפעה הגדולה ההיא. אך זולת זה לא היה הדיבור בה אלא כדיבור בשאר עסקים או ספרי החכמות וההשכלה בכל שאר מושכלות המציאות הטבעי למיניהם שאין בם אלא ידיעת הענין ההוא ואין מגיע ממנו התעצמות יקר ומעלה כלל בנפש הקורא המדבר והמשכיל ולא מגיע ממנו התעצמות יקר ומעלה כלל בנפש הקורא המדבר והמשכיל ולא תיקון לכלל הבריאה. ואמנם ההשפעה הזאת הנה ענינה אלקי כמ "ש ולא עוד אלא שהוא היותר עליון ונשגב שבענינים הנמשכים ומגיעים ממנו יתי אל הברואים. וכיון שכן ודאי שיש לו לאדם לירוא ולרעוד בעסקו בענין כזה אל הברואים. וכיון שכן ודאי שיש לו לאדם לירוא ולרעוד בעסקו בענין כזה שנמצא הוא נגש לפני אלקיו ומתעסק בהמשכת האור הגדול ממנו אליו והנה צריך שיבוש משפלותו האנושי וירעש מרוממותו יתי. והנה יגל מאד מחלקו הטוב שזכה לזה אך ברעדה כמ "ש ונכלל בזה שלא ישב בקלות

8½ Trr r'

גייג לימודו: עליו היה נשרף (סוכה כה.) מפני עוצם השראת השכינה שהיתה שורה עליו אמרו על יונתן בן עוזיאל שבשעה שהיה עוסק בתורה כל עוף שהיה פורח שלא נמצא בדורות האחרונים מפני יתרון הכנתם על הכנת האחרונים. וכבר הקדמונים שתורתם היתה מעטירתם כח גדול ונותנת להם מעלה ויקר מה שירבה בהכנה כן ירבה יקר התלמוד וכחו, והוא מה שמצינו בחכמים הוא ימשיך בתלמודו השפעה כשיעור ההכנה שהכין את עצמו וכשיעור הבדל בלומדים כפי הכנתם: ואולם מי שמטהר ומקדש עצמו במעשיו שלא כהלכה אלא שיתעסק בה לפחות כמי שמתעסק בשאר החכמות: הדברים אמורים במי שיתעסק בה דרך שחוק והיתול או לגלות בה פנים עזבו ותורתי שמרו שהמאור שבה מחזירן למוטב. ואמנם פשוט הוא שאין למוטב. והוא מה שכתבו ז"ל (מדרש איכה רבה פתיחתא ב ב) הלואי אותי הארה קטנה שבקטנות אל העוסק בם שסוף סוף תגבר עליו ותחזירהו שבהתמיד העסק בהם יגיע מהם פעם אחר פעם קצת התעוררות וכמו דמות יתי כמ"ש כבר דברי התורה בעצמם מקודשים ועומדים מצד עצמם עד שהיו חוזרים למוטב כי אעפ״י שאין בכחם להמשיך שום המשך מלפניו לנו החכמים ז"ל שאלו לא היו הרשעים עוובים את תלמוד התורה סוף תמשיך מן ההשפעה שוכרנו שום מדריגה כלל. ואעפ״י כן רו גדול גלו שאינו הגון כאלו זורק אבן למרקוליס. והנה איש כזה ודאי שתורתו לא אלקים מה לך לספר חוקי וכוי. וכן אז"ל (חולין קלג.) כל המלמד לתלמיד מאחריו אחרי כחות הטומאה והרע ודאי שיאמר בו (תהלים נימו) ולרשע אמר אכן אם הוא מטמא את עצמו באשמות ופשעים ומרחיק עצמו מבוראו וזונה כי הנה מי שירצה להמשיך השפעה ראוי שיהיה הוא הגון ומוכן להמשיכה. ענין החלמוד תורה כפי ענין ההשפעות: והחנאי הבי הוא תיקון המעשה יהיה שיעור יקר הלימוד ומדריגת ההשפעה הנמשכת על ידו וכמש"ל: בקדושתו יתי. ואולם כפי מדריגת המורא ושיעור הכבוד והזהירות בו כן אל הקדש בלי מורא ומקל ראשו לפני בוראו עודו מדבר לפניו ומתעסק איגרת ומחשבותיו כחושב בדברי העולם ואדרבא לאשמה תחשב לו שקרב על ידו ולא יהיו דבריו אלא כשאר כל הדבורים האנושיים הגיונו כקורא והארה לכל הבריאה. אבל אם תנאי זה יחסר ממנו לא תמשך ההארה ותמשך על ידו ההשפעה שוכרנו ויתעצם בו היקר האלקי וימשך תיקון ומתעסק ואם הוא עושה כן אז יהיה תלמודו מה שראוי לו להיות באמת ראש ולא ינהג שום מנהג ביזיון לא בדבריה ולא בספריה וידע לפני מי עומד

באהבה ויראה

ביראה: הנה כבר ביארנו בחלק אי פייד ענין האהבה והיראה שהם המקרבים ומדביקים האדם בבוראו וזה נאי באהבה ויראה האמיתית שהם אהבת שמו יתי ולא אהבת השכר ויראת רוממותו לא יראת העונש. והנה היראה הזאת היא מטהרת את האדם מחשך חומריותו וגופניותו ומשרה עליו השראת השכינה. וכפי שיעור היראה כן יהיה שיעור הטהרה וההשראה ומי ועצתו לבדה היא תקום שהיא הגיע טובו ושלימותו אל ברואיו וכמש"כ שם ובה מסתיימים וכמ"ש בח"א ונמצא שהקב"ה הוא המנהג את הכל באמת זה אלא סיבוב מסיבות שדרך עמוק כלם מתכונים לנקודת השלמת הבריאה והקלקולים. אמנם היודע בדרכיו יתי ומעמיק בענינים ידע כי עכ"פ אין כל חפצן להיטיב והנה שמו יתי מתחלל בשליטת הרשעים ובתגבורת הרעות לכאורה שזה הפך רצונו יתי כי הנה הוא ית"ש אינו רוצה אלא בטוב וכל של בני האדם החוטאים ואם מצד מה שנגזר עליהם לענשן. ונראה הדבר הנה יש ענינים רבים של רע שמתגלגלים וסובבים בעולם אם מצד בחירתן כי הרי כפי הסדרים שסידרה חכמתו יתי לתיקונן של הנבראים כמ"ש בח"א אדון עליהם להוסיף ולגרוע כרצונו בכל עת ובכל שעה. ומעומק הענין הוא שהם פועלים אינו אלא מה שהוא ית"ש נתן ונותן להם כח שיפעלו והוא אלא מה שמסר להם הבי"ת שהוא האדון האמיתי השלים וכל יכול וכל מה גדולות כל א' כפי מה שבחק פעולתו. הנה באמת אין בהם כח ולא שליטה בחוקם של הגבראים לשלוט בענינים מה שיכלתם מקפת ופועלים פעולות שהוא ית"ש רצה בהם ומקיימם ברצונו. בבחי הפעולה הוא שאעפ"י שניתן ובלחי נחלה בזולחו. אך כל שאר המציאיות אין להם מציאות אלא מצד מה בו יתי ונמשכים ברצונו משא"כ מציאותו שהוא מציאות מוכרה מצד עצמו בבחיי המציאות מה שכבר ביארנו בח"א איך כל המציאיות כלם תלוים היחידית לכלם. וענין זה מובן בבי בחינות בבחיי המציאות ובחיי הפעולה. מה שפילגה חכמתו יתי לכל אי ואי. ואמנם הנה הוא ית"ש השרש והסבה ולעשות מעשים להתגלגל בגלגולים ובסיבובים רבים ובדרכים שונים כפי רוחנים וגשמיים וסדרם בסדרים שונים ונתן בחק כל אי מהם לפעול פעולות והענין כי הבורא ית"ש המציא ברצונו נמצאים שונים עליונים ותחתונים שליטתו: האי הנה הוא קריאת השמע וענינו יחודו יתי וקבלת עול מלכותו. בהמ"ק התמידין והמוספין. ועתה נבאר ענינם: **ענין מציאותו יח' ויחוד** בי עבודות הוטלו עלינו לעבוד לפניו יתי יום ביומו והם הק"ש והתפלה ובומן דל"ש וברכותיה

האדם בבי"ת ומחזיקים בו הקדושה וההארה: לחלק הזה מתחבר האמונה בו וביחודו הבטחון וכיוצא כלם ענינים מדביקים לפניו. וכבר נתבארו ענינים אלה במקומם ואין צורך להאריך בם. והנה בוראה והמסר האדם עם כל מאודו לקידוש שמו יתי ולעשות נחת רוח ומעטירתו עטרות גדולות והעיקר בשמחת הלב והתלהטות הנשמה לפני באהבה: והאהבה היא המדבקת ומקשרת את האדם בבוראו ומיפה כחו לשלימות התלמוד ההוא או המצוה ההיא וכמ"ש:

כמ"ש ובפרט בעת התעסקו במצות או בתלמוד שהנה היא לו תנאי הכרחי שישיגוהו כראוי. אמנם כפי מה שישיג ממנה כן יהיה כח מהרתו וקדושתו היא וכן זכה להשראת שכינה תמידית. והנה הדבר קשה לשאר בני האדם זה נמצא בשלימות במרע"ה שאמרו עליו יראה לגבי משה מלתא זוטרתי שמגיע להיות ירא ביראה ואת תמיד תהיה השכינה שורה עליו תמיד. ודבר תלוים בו במציאותם ובכל בחינותם וכמ"ש נקראהו בבחי' זו אדון כל כי המצוי המוכרה מצד עצמו וכמ"ש ואמנם בהיות שרצה וברא נבראים וכלם כמצטרף עם מצטרפו. והנה בבחי' זאת נקראהו בשם אלוק ב"ה דהיינו למטה ממנו. פי׳ שאין לו סבה שיתלה בה כלל לא כמסובב עם סבתו ולא ושלם מצד עצמו ואין לו שום יחס עם אחר כלל לא למעלה ממנו ולא בלתי נתלה בוולתו כלל ובלתי מתיחס לוולתו. כי הנה הוא מצוי מוכרח מלך על כל בריותיו ופיי ענין זה הוא כי אמנם אמתת מציאותו יתי הוא דבר **ענין מלכוחו:** והנה ממה שיש עוד להבחין הוא כי הבורא ית"ש הנה הוא גלוי עתה באמת הנה אמתת הדבר כך היא וכן יגלה ויודע בסוף הכל: ית"ש המסבב את הכל אל תכלית השלימות האמיתי ואעפ"י שאין דבר זה רבות גדולות ועמוקות אין המסבב אלא אי ואין התכלית אלא אי דהיינו הוא מכח ורשות שניתן לו ממנו בין בבחינת ההנהגה דהיינו שאעפייי שהמסבות בבחיי השליטה שהוא לבדו ית"ש השליט המיוחד ואין פועל שיפעל אלא שהוא לבדו המצוי המוכרה וכל הנמצאים ממנו הם נמצאים ובו תלוים בין ישראל להעיד על אמתת יחודו יתי בכל הבחיי פיי בין בבחיי המציאות ומשמרות המלאכים לתפקידם כפי סדר ההנהגה ואולם נתחייבנו אנחנו בני והנהגת הלילה וכמ"ש בח"ג פ"א ובכל בקר ובכל ערב מתחדשים הסדרים ווה זכות גדול לנו. והנה כלל ההנהגה של העה"ו מתחלקת להנהגת היום האמת הזה ומעידים עליו גם עתה והוא מ"ש (ישעה מג יב) ואתם עדי נאם ה' יהיה ה' אחד ושמו אחד. אמנם ישראל שזכו לתורתו האמיתית יודעים לכל כראוי ולע"ל יתגלה לגמרי לכל הברואים כמ"ש (וכריה יד ט) ביום ההוא והנה הוא היה הוה ויהיה תמיד אחד יחיד ומיוחד אלא שעכשיו אינו מגולה ואחרי לא יהיה וכוי ונמצא שסוף תיקון כל הבריאה חלוי בגילוי יחודו יתי. (ישעיה מגיי) למען הדעו והאמינו לי וחבינו כי אני הוא לפני לא נוצר אל יחודו יתי והוא מש"ה (דברים לב לט) ראו עתה כי אני אני הוא וכוי וכתוב ושרש כל ביטול הרע והעברתו והקבע כל הבריאה בטוב הוא גילוי אמתת וכפי שיעור ההעלם כך הוא שיעור כח מציאותו של הרע וכמ"ש בח"א. ושליטתו הוא העלים הבי"ת את יחודו שאינו מתגלה בעולם אמתתו לכל והתחוקו כפי הכנע הרע והכבשו. ואמנם שרש כל מציאות הרע פעולותין התגברו עליו והתפתחו ממאסריו וכבוש אותו. וענין מציאות הטוב התפשטו כן בענין יחסו של האדם עמו במה שהוא נחון תחחיו ומושם בחוכו ובענין ימצאו בענין מציאותו של הרע בבריאה פעולותיו ושליטתו ופרטים רבים כמו עושרשו בענין הזה לשישתלם בכל חלקיו ובחינותין כי אולם פרטים רבים האדם ויקבעו בעצמם ובבריאה את הטוב והנה חוקים רבים ושרשים גדולים המסיבות הסובבות בעולם הוא שהנה ברא הבי"ת את הרע לשיעבירוהו בני זה הענין הוא בגילוי אמתת יחודו יתי וזה כי הנה כבר ביארנו שכלל כל התכלית האמיתי שהוא הטוב האמיתי שזכרנו. וממה שנכלל עוד בעומק ית"ש אחד יחיד ומיוחד והוא סיבב כל המסיבות האלה בדרכיהם לבא אל יסודות החכמה הנפלאה והטוב האמיתי ויודע בסוף כל הגלגולים כי הוא אלא שלפי אמתת הענין צריכים הדברים להתגלגל בגלגולים אלה על פי

מתגדל. ובהתפרץ העבדים ואינם משתעבדים ומודים במלכותו יתי כל טוב כל ברואיו נמצא בברואים כל טוב וכל שלוה והברכה מתרבית בהם ושלומם הבריאה וכונניותיה מסודרים בדרך שכאשר מלכותו ית"ש נודע ומודים בו האלו יוצאות תולדות גדולות לתיקון כלל כל הבריאה וזה כי אולם סדרי שולדת העדות על יחודו וקבלת עול מלכותו: ואמנם מכל הענינים וכמייש: מולך בכל בריותיו העליונים והתחתונים ולקבל עול מלכותו והשתעבד אליו בפי וה של שמע ישראל דהיינו ההודאה בדבר וה שהוא מלך מלכי המלכים ולגזירותיו כעבדים אל מלכם וזה נקרא קבלת עול מלכות שמים ונכלל ענינה זו ז"כ הייבים אנו להכירו בכל יום ולקיים מלכותו עלינו ולהשתעבד אליו לעבוד עבודתו ולישמע אליו לכל אשר יצוה כמלך בעמו. ואולם בבחיי עולם. והנה בבחי׳ זו הוא נחשב לנו לראש ומתכבד בנו וגם אנחנו חייבים כענין שנאמר (משלי יד כח) ברוב עם הדרת מלך ובבחיי זו נקראהו מלכו של שיחשב להם לראש ולמנהיג ולהתכבד כביכול בם כמלך שמתכבד בעמו שבאמת אין להם יחס עמו כלל ורצה להיות להם במדריגת מלך אל עם להשפיל כביכול בענותו את רום כבודו ולהיות מתיחס אל נבראיו אעפ"י הכל ממנו והכל שלו והוא שליט בכל כרצונו. ואולם עוד רצה בטובו וחסדו

בריאתו יושלם ויצא לפועל ע"י בני האדם לשישתלמו הם בשלימות הראוי עיקרם של דברים אלה שמה שסידר האדון ב"ה והכין להיות משלים את בתכלית בהיות הברואים עצמם בעלי שלימותם כמ"ש. ונמצא שוה כל האדם שאו ישתלמו בני האדם שעשו הדבר הזה ותהיה ההשלמה עצמה ב"ה מסבב בטובו וכחו אלא שהיחה גזירת חכמתו שיהיה זה נעשה ע"י בני ועומדת על הדרך הזה שכל גלגוליה הולכים אל ההשלמה וזה מה שהאדון הבריאה מצד בני האדם ולא מאליו כי אולם ההנהגה כבר מסודרת היא שצריך שתבין בזה הוא שאין כל הדברים האלה אמורים אלא לשיהיה תיקון ההנהגה ומקיים עצתו שהיא העמיד הבריאה על הטוב השלם וכמ"ש. וממה עיקון על תיקון בבחיי התיקון האמיתי שוכרנו שאליו מתגלגלים כל מסיבות יתי כמש"ל הנה כנגד זה נענה לנו ומתנשא ביחודו ומחזיק ומוסיף לעולם וכחות הרע נכפים תחת הטוב ונמשכת הברכה לעולם. ובהעיד על יחודו זה ומקבלים מלכותו יתי ומודים בו בלבם ובפיהם מופיע הקב"ה בעולמו הרעות הנמצאות בעולם. והנה בהיות ישראל מתחוקים בכל יום על דבר וכל תולדות הענין הזה הוות בכל מקום שהן שייכות שם והוא כלל כל הב"ה מסתיר פניו ואינו מגלה כח ממשלתו וכחות הרע מתפרצים ושולטים וכחות הרע יהיו נכפים ומשועבדים ולא יקלקלו טובת העולם. ואם לא הנה והשלוה הגדולה לנבראים ותרבה ההארה הקדושה והטהרה וכל דבר טוב יהיה טעם לשיופיע הבי"ת במלכותו וימלוך על עולמו ימשך מזה הטוב הרב וכבר נתבארו אלה היסודות במקומם. אך מה שצריך עתה לענינינו שאם ואולם היות מלכותו יתי נודע או לא נודע נמשך ודאי ממעשי התחתונים בכל חלקי הבריאה העליונים והתחתונים הפועלים והנפעלים וכמ"ש בח"א. חסר והחשך מתגבר והרעה שולטת. והנה נמשכים ענינים אלה בדרכי הי

כפי מדריגתה השרשית: נמצא כלל ענין פי ראשון של שמע הוא העדות וההודאה ביחודו יתי בכל

והבהירות בבריאה כלה לתת לה קצת עילוי מן החול והחשך שהיא בם והוא הנעשה בפי זה [שמע], והתולדה היוצאת היא המשכת השפעת הקידוש שצריך להתחדש ולהמשך בכל יום לפי סדרי ההנהגה די המסירה במחשבה ג"כ השפעה ממין השפעה זאח אלא שלא היה כ"כ עצומה. ואמנם למה ריבוי גדול והמסירה במחשבה דהיינו בגמור בלבו להמסר וכמ"ש ימשיך גדולה וחזקה מאד ויתקן בבריאה תיקון עצום וירבה בה הקידוש והבהירות יש מדריגות כי המסירה שימסור אדם עצמו על קד"ה בפועל ימשיך הארה המעשה אשר תלאה בו הוא מסור אדם את נפשו על קידוש שמו יתי וגם בזה ותלה המשכה במעשה התחתונים כשאר כל ההשפעות והתיקונים ואמנם החשך של העולם ומגברת בו ובברואיו היקר והמעלה והקדושה שזכרנו ואולם סידר החכמה העליונה מציאות ההארה הואת המתחוקת ומעברת אותם מן המדריגה השפלה השרשית בהם ויתן בהם קידוש ובהירות כמ"ש בעו"ה. והנה בכל יום ויום צריך שיתחדש השפעה והארה בנבראים שיעלה הזמנים שראוי שיהיה להם התוספת הזה במדריגותיו וכמ"ש עוד לפנים בדרך תוספת וגם הוא נתחלק לחלקים ומדריגות פרטיות שונות וכן שיערו עיקר וגם זה נתחלק לחלקים ומדריגות פרטיות שונות ומה ראוי שיהיה להם בגבולו כראוי לא פחות ולא יותר והיינו כי שוער מה ראוי שיהיה להם בדרך שיגיע להם לפי העה"ז. והנה הדברים משוערים בחכמה נפלאה כל דבר בה מן המדריגה השפלה הזאת ויגיע לברואים ענין קדש ובהירות מה שראוי ועיקרית אמנם שבדרך תוספת תמצא בם הארה מעולה והשפעת יקר יתעלו קרש חשוכים ולא בהירים. והנה סדרה שזאת תהיה מדריגתם הראשונית עמכול אך בשיעור מה שלא יקלקל העולם אבל ישארו בו הענינים חול ולא שאם היה הדבר מגיע לזה היו צריכים כלם ליפסד ולימחות כמו שקרה בזמן החשך ולא תשלוט הטומאה כ"כ שיטמא לעולם לגמרי ויתקלקלו הבריות ולטומאה להתפשט ולפעול. אמנם כל זה בשיעור נודע דהיינו שלא ימצא בעולם ומצבו וכלל המדריגה הואת היא מדריגה נותנת מקום לחשך לימצא כלם במדריגה ידושה מה ששיערה החכמה העליונה היות נאות לפי הנרצה שמסדרי החכמה העליונה בנבראים ומציאיותיהם הוא שימצאו הנמצאים וגם מענין זה יוצאות תולדות גדולות לתועלת הבריאה ולתיקון הכללי. וזה על קידוש שמו יתי ונחשב לו כאלו עשה הדבר בפועל ונהרג על קדה"ש. צומר בדעתו למסור נפשו על יחודו יתי ולקבל עליו כל יסורין ומיני מיתה ענין המסר על קידוש השם: והנה מתנאי המצוה הזאת להיות האדם באמיתי השרשי שהוא מציאותו יתי וכמ"ש שם:

להם: והנה כבר ביארנו בח"א שהשלימות האמיתי של הבריאה הוא המשך לה משלימותו יתי כי הוא לבדו השלימות. ואולם גם זה מתולדות המצוה הזאת שבהעידנו על יחודו ובהיותנו תולים את הכל בו גם הוא ית"ש נדרש לנו ונמצא לכל הבריאה שתשתלם בשלימותו ונתקנים כל המציאית במציאות

ולחקן בזה בחיי הבית שלו והיינו וכתבתם וכוי: וליתקן בכל בחינות מצבו של האדם דהיינו בשבתך בביתך ובלכתך וכוי בארת קדושתו יתי ועול מלכותו יתי לבניו ולכל צאצאיו והיינו ושננתם לבניך. באהבתו יתי בכל תואיה דהיינו בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך ולהמשיך מצות ווכירת יציאת מצרים. הפרשה ראשונה בה יתכוין האדם להתחוק זה הענין ונכלל הענין בגי עיקרים והם קבלת עול מלכותו ואהבתו קבלת עול פרשה ראשונה דקריאת שמע: ואמנם שאר הפרשיות הנה הם השלמת הכפורים שמתעלים בו ישראל למדריגת המלאכים וכמ"ש במקומו בס"ד: ניתן לנו מצדו של יעקב אבינו וע"כ אנו אומרם אותו אך בחשאי זולתי ביום הזקן בשכמל"ו. ונמצא שמצדנו אין אנו ראוים לענין הזה אלא קצח ממנו שלא היה בהם פיסול ונתעטרו ביחודו יתי שאמרו שמע ישראל וכו' ואז ענה זכה כבר לזה בעת פטירתו מן העולם בהיותו עם כל בניו הקדושים סביביו השם שורה עליהם כראוי ולא הכבוד מתגדל בם. אלא יעקב אבינו ע"ה בשכמל"ו אך התחתונים א"א להם לשבח אותו כי אינם ראוים לזה ולא בהם כראוי. והנה המלאכים מצד התיקון שהם בו משבחים שבח זה שלמים והרע מתערב בהם ולא הטהרו ממנו וכביכול אין כבודו יתי מתגדל וכבודו מתגדל בהם. אך בתחתונים אין הדבר נשלם מפני שאינם עדיין ומחקשר בם החקשרות גדול והם נמשכים ממש אחריו בכל עת ובכל שעה משתלם אלא ברוחנים כי הנה הם טהורים וקדושים ושמו יחי שורה עליהם שהוא מחעטר בברואיו וכביכול מחגדל בם. ואמנם עתה אין הדבר הזה והנה בהיותם כך נמצא הפצו יחי נעשה וכבודו מתגדל וזה עיקר העטרה ומשחלמים בשלימותו וזהו המצב שיגיעו לו באמח בסוף כל הגלגולים. התדבקות גדול וישלוט בם וימשיכם אחריו תמיד וימצאו כלם נתלים בו והנה הנולד מזה בברואים הוא שישרה שמו עליהם ותתדבק בם קדושתו כל ההשפעות נתלות בזה והכל שב אל ענין השלימות האמיתי שזכרנו. אליו. והנה בהיות הכונה בפי ראשון לחלות הכל ביחוד כמ"ש נמצאו בו ונודעות כל ההשפעות שאינן אלא ענפי היחוד והדרך להגיע הברואים האלה ואחר כל גלגוליהם. והנה בהיות הפעולה והשליטה ליחוד נתלה הכל עהליונה שלא ימשך ולא יגיע ההשחלם לברואים אלא ע"י כל המסיבות וסוף הכל הוא שיגיעו להשחלם בשלימות האמיתי כי אולם גזרה החכמה הגבראים מתנהגים בגלגולים שונים לפי כלל ההשפעות האלה ומסיבותיהם במסיבות שונות וכלם נשרשים ונתלים ביחודו יתי ושלימותו האמיתי. והנה הנה כבר ביארנו שכלל כל השפעותיו יתי והארותין הם ענינים נמשכים תיקון אחר והוא הנכלל בשבח שאומרים אח"ו דה"נו בשכמל"ו. וזה כי מנין ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: ואמנם לתיקון הגדול הזה יתחבר בנותנת עילוי לברואים בשיעור המצטרך וינתן בם בהירות וקידוש כפי הנאות: והמצאו יח' לבריאה שתחלה בו וחשחלם בשלימותו ותמשך ההשפעה יחודו על כל הבריאה והכנע והשתעבד כחות הרע, והתחזק הטוב והתגבר להמסר על קידוש שמו. ותולדת כל זה היות האדון ב"ה מחזיק ממשלת בבחנותיו קבלת עול מלכותו והמליכו על כל הברואים כלם וגמור בדעתנו

בנמשך מן התיקון ההוא: שעי"ו מתחוק התיקון ההוא עלינו ומתאמץ האור בנו ומתמיד בנו התועלת ושמגיעים לנו כלם תלוים בו וע"כ נצטוינו לזכור אותו תמיד ולהזכירו בפינו ומתעטרת בו. והנה זה תיקון שנתקן לעולמים כמ"ש וכל הטובות שהגיעו מן הרע גאולת עולם ומשם והלאה הוקמו לאומה שלמה דבוקה בו יתי אותם ממנו ורומם אותם מן השפלות שהיו בו והעלם אליו. ונמצאו גאולים האדון ב"ה את השפעתו והארתו על ישראל וכפה את הרע לפניהם והבדיל הגדול יצורפו כזהב בתוך הכור ויטהרו. והנה כשהגיע הזמן הראוי חיזק יצאה מהם עדיין וע"כ הוצרך שיגלו למצרים וישתעבדו שם ובאותו השעבוד הראויות להם מפני הרע שהיה מחשיך עליהם והזוהמא הראשונה שלא להם מקום שיוכלו להתחוק ולהתכונן בבחי' אומה שלימה ולזכות לעטרות אבינו ע"ה להיות הוא וורעו להי נבדלים מכל האומות הנה עדיין לא היה בכלו עד שלא היה נמצא מקום לטוב שיתחוק כלל ואעפ"י שנברר אברהם של אדה"ר נשאר האנושיות כלו מקולקל כמ"ש בח"א והיה הרע מתגבר תיקון גדול שנתקנו בו ישראל ונשאר הדבר לנצח והיינו כי מאחר חטאו ואח"כ מזכיר יציאת מצרים בפי ציצית והיינו כי הנה יציאת מצרים היה **ענין זכירה יציאה מצרים:** אח"כ מקבל עליו עול מצות ב"והיה אם שמוע

הנמשך מן המיקון ההוא: רמ"ח תבות: ואולם עוד תיקון א' נכלל בכלל קריאת הפרשיות האלה והוא לתקן האדם כל פרטי בחינותיו באור יחודו ית' וכן לתקן בו כל פרטי הבריאה וזה כי הנה כלל בחינותיו של האדם הם רמ"ח והם רמ"ח אברים שלו ואולם חלקי הבריאה ג"כ לפי כונניותיהם הם רמ"ח בהקבלה לרמ"ח איברי האדם ואלו ואלו צריך שיתקנו באור יחודו ית' וזה נתקן ע"י רמ"ח

הגדולים שעשה לנו האדון ב"ה. והעיקר הוא יציאת מצרים בפרטיו מסודר בדרכיהם האמיתים אח"כ ק"ש ואח"כ סידרו ברכה אחרת על כלל הנסים שאהבם והקירוב שקירבם לעבודתו. ונכללו בברכות האלה כל אלה הענינים והלילה והמאורות המושלים בהם והבי בשבח על ענינם של ישראל והאהבה והם הבריות למטה והמלאכים למעלה כל אי בסדריו וכללו בזה ענין היום באמת. והנה על סדר זה סידרו ברכה ראשונה בשבח כלל הבריות ופקידיהם התחתונים והעליונים והבי כלל מין האנושי והיינו ישראל שהם מין האדם יום ביומו. והנה כלל הבריות האלה מתחלק לבי. האי כל בריות העולם תיקנו הברכות האלה והשבחים על כלל הבריות כלם שהם המתחדשים זה נאמר מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית". והנה על השרש הזה כל יום בחיי חדשה ממש ובבחיי ההיא מתחדש כל המציאות כלו ועל המצטרכים לעולם לשישלים הסיבוב הנרצה ויגיע אל השלימות. ונמצא כלם גזורים ועומדים מלפניו יתי בבחיי הארות והשפעות מציאיות ומצבים ולהתמיד על מציאותו והבי כי הנה כל הימים מימי הששת אלפי שנה הנה בחינות. אי בבחיי הקיום וההתמדה שהנה מתחדש השפע בכל להתקיים הק"ש וזה כי הנה בכל יום מתחדש כל המציאות כלו מלפניו יתי וזה בבי ברכות קריאת שמע לשחרית: והנה חו"ל חיברו לענין הוה הברכות של עיבות שבק"ש:

ירידתו ירידה רבה אלא תסמך ע"י התיקון הזה שקדם לה:

ענין הקריבה בתפלה וג' פסיעות בסוף: והנה היה מחסדו ית' לתח לאדם מקום שיתקרב לו ית' אעפ"י שכפי מצבו הטבעי נמצא רחוק מן האור ומשוקע בחשך והיינו שנתן לו רשות שיעמוד לפניו ויקרא בשמו ואז האור ומשוקע בחשך והיינו שנתן לו רשות שיעמוד לפניו ויקרא בשמו ואז יתעלה מן השפלות אשר לו בחוקו לפי שעה וימצא מקורב לפניו ומשליך עליו יהבו כמ"ש. והנה זה חומר התפלה שאסור להפסיק בה כלל מפני היות בה האדם בקורבה גדולה אליו ית'. וכן סודר בה ההפטר בסופה והלך היות בה האדם בקורבה גדולה אליו ית'. וכן מודר בה התפטר בסופה והלך לאחוריו ג' פסיעות והוא שוב האדם אל מצבו התמידי כמו שמצטרך לו

וישתקע בגופניות וחומריות כיון שכבר הקדים ותלה הכל בו יתי ולא תהיה בשאר דרכי ההשתדלות שהם דרכי ההשתדלות האנושי לא יקרא שיסתבך ויהיה זה ראשית כללי ועיקרי לכל השתדלותו עד שכאשר ימשך אח"כ צאבם ויחקרב ויעמוד לפניו יחי וממנו ישאל כל צרכיו ועליו ישליך יהבו האור העליון ומתחשך יותר. והנה הכין הבי"ת תיקון לזה והוא מה שיקדים ממה שראוי כי הנה כפי מה שירבה להסתבך בעניני העולם כך מתרחק מן זו מצטרכת לו לפי ענינו בעולם הזה הנה מצד אחר צריך שלא תרבה יותר מצטרכת לו וגורמת לו עילוי אחרי כן כמבואר בח"א. ואולם כמו שירידה סדרי ההנהגה. והנה זה באמת מצד אי ירידה לו ולענינו. אבל היא ירידה למעלה שהוא דרך חול ולא קדש והוא מה שמצטרך לו בזמנו זה כפי לו עסק בעולם וליקשר בעניניו ווה ממה שמקיימו במצבו האנושי שוכרנו שניתן לו השכל והדעת הזאת להיות מנהל את עצמו כראוי והבי להיות צרכיו כלם. והענין הזה מיוסד על בי שרשים האי ליקרו של האדם וחשיבותו מוצי מגמו במולמו בשכל ובתבונה והעמים המשא עליו להיות מפקח על ואמנם עומק יותר יש בענין והוא כי הנה האדון ב"ה נתן לאדם דעה להיות בזה העולם:

ענין התפלה: ענין התפלה הוא כי הנה מן הסדרים שסידרה החכמה העליונה הוא שלהיות הנבראים מקבלים שפע ממנו יתי צריך שיתעוררו הם אליו ויתקרבו לו ויבקשו פניו וכפי התעוררותם לו כן ימשך אליהם שפע. ואם לא יתעוררו לא ימשך להם. והנה האדון ב"ה חפץ ורוצה שתרבה מובת ברואיו בכל זמניהם והכין להם עבודה זו דבר יום ביומו שעל ידה ימשך להם שפע ההצלחה והברכה כפי מה שהם צריכים לפי מצבם זה

בעפלה

והשינה בכל בחינותיה והיינו ברכת השכיבנו:

על פי סודותיו האמיתים וכל הבחנותיו: ברכות קריאת שמע דערבית: והנה עיקר ענין זה בבקר שאז הוא
התחדשות המציאות כמ"ש ואולם בלילה הנה נוסף ענין בבריות כלם לפי
ענין הלילה ואין זה אלא כמו גמר ענינו של היום והשלמתו. ובבחיי זו ג"כ
סידרו ברכות ק"ש של הערב כפי ברכות ק"ש של שחרית אך יותר בקצרה
כי אינו אלא חזרת הדברים בקיצור כפי מה שמתחדש בסדרי ההנהגה
נמשך אחר מה שנתחדש ביום. ועוד הוסיפו ברכה על ענין מנוחת הלילה המעשים וכמ"ש: ענין טומאת הידים בלילה: ואמנם בהנתן שליטה זאת אל כחות הרע האלה ובהפשטם בעולם נמצא חשכו של העולם מתרבה ומתחזק והאדם

נמשכים שליטת כחות הטומאה שזכרנו וגירושם והכל הזמנה לתולדות וההעלם שביארנו בח"א ונתן להם חלק בזמן והיינו היום והלילה ואחריהם והנה שם שתי מציאיות חזקים שהם האור והחשך נמשכים מבחינת ההארה אחר שיטול ממנו השליטה ויהיה הומנה למה שאפשר שיגרמו לו מעשיו. והנה הוא הכנה למה שאפשר שינתן לו מצד מעשי האדם ויהיה חלק ראוי שבזמן עצמו יהיה חלק א' שיחן לן שליטה והתפשטות מצד עצמו. להעדר התפשטותו בהם. ואולם לשיהיה זה גזרה החכמה העליונה היותו הַרע בו באופן שכך יהיה אפשרות להתפשטות הרע הזה בחלקים ממנו כמו ענמשר ממעשי בני הבחירה צריך שיהיה העולם בחקו הטבעי עלול לשליטת ששיערה החכמה העליונה שלהיות מציאות הטוב והרע האמיתי שהוא העולם וסדריו זולת השליטה וההכנעה שמגעת להם במעשה האדם. וזה כחות אלה בלילה וגירושם שנגרשים ביום הנה הוא דבר מחוקק בטבע הראויה ומתחדש בה כל המציאות: ואמנם ענין השליטה הזאת ששולטות ומתחלת ההארה של היום להתעורר עד שמאיר היום ונמשכת ההשפעה בכל העולמות וגיטלת השליטה מכחות הרע וענפיהם נגרשים ממקום הישוב הלילה הראשונה אך בחצות הילה נשפעת השפעת הארה ורצון מלפניו יתי שהלילה היא זמן שליטת הכחות האלה הנה באמת אין זה אלא בחצי מדריגותיהם וכמ"ש בח"א ע"ש. וצריך שתדע שאעפ"י שע"ד כלל נאמר בשרשי יסודות ההנהגה כפי הבחנות ההשפעות הנשפעות לברואים בכל לפעלו וכוי. ואולם כל הענינים האלה בכל גבוליהם ושיעוריהם משתרשים שביאר דהמע"ה תשת חשך ויהי לילה וכוי תורח השמש וכוי יצא אדם ומכל ענפיהם ויחזרו בני האדם ויצאו לעבודתם עדי ערב. והוא מה ישנים ונחים עד הבקר שאו ניטל ההתפשטות והשליטה מן הכחות ההם בעולם. וכיונה שבאותו הזמן יאספו בני האדם אל בתיהם וישכבו במטותיהם בלילה שליטה לכחות הטומאה להתפשט בכל מרכבותיהם וישוטטו ענפיהם ענין שליטת כחות הטומאה בלילה: סידרה החכמה העליונה שתהיה

בסדרי התפלות

והלכותיה. והנה כל זה שביארנו עד הנה בק"ש ובתפלה הוא לפי ענין המצות האלה כפי מה שהם אמנם עוד סידרו לנו מסדרי התפלה הסדר הראוי להשלים גם בעד עבודת הקרבנות החסרה ממנו עתה. והוא מה שמצטרך לפי חידוש כל יום מהימים כפי חוקות הזמן בכל חלקיו ויבואר בפי הבא לפנינו בס"ד:

בשאר כל זמנו: ואמנם הודיעונו ז"ל התנאים הפרטים הצריכים להתלוות אל התפלה להשלים ענינה בין במה שנוגע אל הקריבה הזאת שזכרנו בין במה שנוגע אל המשכת ההשפעות וכפי כל זה סידרו לנו התפלה בברכותיה וחקקו לנו כל דיניה

96 דרך ה'

גם הוא בהיותו שוכב על מטתו גם עליו מתפשט התפשטות מן הטומאה המשוטטת בשיעור שניתן לה כפי השייכות אשר לה בגופו של האדם מצד חומריותו ויצה"ר שבו ונוסף על זה שכבר הוכן בסדרי ההנהגה שבהיות האדם ישן חלקי נשמתו העליונים מסתלקים ממנו וכמ"ש בח"ב וטועם טעם מיתה במקצת. והוא מה שכחבו ז"ל (ברכות נז:) שינה א' מס' במיתה ונמצא מיתה במקצת. והוא מה שכחבו ז"ל (ברכות נז:) שינה א' מס' במיתה ונמצא שאז מתגבר יותר בגופו החשך בהעדר אור הנשמה המזכך אותו ע"כ נמצא שם בית כניסה יותר אל הטומאה לשרות עליו והוא ענין רוח הרעה שפי' ששורה על הידים (שבת קט:). אך שרותה על הידים ולא על מקום אחר הוא כי זה השיעור וזה הגבול שהגבילה לה החכמה העליונה מה שתשרה

על האדם שהוא הנאות לפי מצבו בעולם לא פחות ולא יותר: והנה הכינה החכמה העליונה לאדם מה שישתדל בו בבוקר ויתרומם ממה שנשפל במצב הלילה ליטהר ממה שנטמא וכן ישוב וירומם העולם כלו ממה שנשפל ויאיר אותו מן החשך שהוחשך. וענין זה כלו נכלל בתקנות

הנתקנות לזמן הקימה מן הפעולות ומן הדיבורים וכמ"ש בס"ד:

נטילת ידים: הנה הפועל הא' הוא טהרת הידים כי הנה הם הם שנטמאו
ושרה עליהם רוח הרעה וזה צריך לגרשו מהם ולטהרם. והנה חקק הבי"ת
שיגורש מהם ע"י הנטילה הראויה כמו שלימדונו ז"ל ונמצא כל גופו של
האדם נטהר בזה כמו שכלו היה נטמא מהשראתו של הרוח רעה עליהם.
ויש בענין הזה ג"כ תיקון לכל הבריאה כלה ליטהר מטומאת הלילה ולצאת
מחשכתה. והנה חיברו לזה ג"כ נקות האדם את גופו בהפנותו ונמצא כלו

מיטהר ומזדמן להתקרב לפני בוראו: ואולם אחר זה יבואו שני מעשים אשר כבר הם בעצמם מכלל התרי"ג מצות ומתחברים עם תיקוני התפילה להשלמת העבודה היומיית והם הציצית והתפילין, ונבאר בתחלה ענינים הפרטי ואח"כ נבאר מדריגתם בתיקוני

בהם האדון ב"ה ומכללם הרשם והציין בציון זה של הציצית. ואמנם מלבד שעליו כעול האדון על עבדו ודבר זה מתחוק ע"י פרטים ידועים שתלאו תולדות אלה. ואולם כלל מציאות היות משא זה על האדם נקרא עולו יָת׳ הבריאה והופקד בידו שע"כ הדבר הזה מצליח בידו ומעשיו מגיעים להוליד אי שהוא היות האדם עבדו של הבי"ת שנמסר לו הענין הזה של תיקון כפי התורה והמצוה שעליו. אמנם כלל כל העבודה הזאת עומד על יסוד המצב הגרצה ממנו יתי ואולם זה יוצא ממעשה האדם ופעולותיו שיפעול עבודתו של הבי"ת ועוסק במלאכתו שהוא העמיד הבריאה אשר ברא על ניתן לאדם להיות מתקן את כל הבריאה כמבואר בח"א ונמצא שהוא עובד לאלקיו כעבד לאדונו והרי זה מכלל קבלת עולו יתי והשתעבד עולו יתי והנה נחקנים בקדש, וענין עמוק מזה נכלל עוד במצוה זו והוא היות האדם נסמן לובש ולמען גם הם יחקנו בקדושה צוה שיושם בהם הציצית ואז נמצאים מקריהם כדי שיתקנו בכלם. והנה מכלל מה שלאדם הוא המלבושים שהוא בכל בחינותיהם בעניני קדושה וע"כ נתן להם מצות לכל זמניהם וכפי כל הציצית: ענין הציצית הוא כי הנה רצה האדון ב"ה שיהיו ישראל מחקנים העבודה היומיית שוכרנו:

דרך ה' 83

ביותר נאות: הדברים כלם בכל גבוליהם משוערים מן החכמה העליונה כפי מה שהוא כמעלת העיטור הנמשך מאליו בימי הקדש אלא פחות ממנו הרבה. אמנם בהשתדלות הזה. וגם אחר ההשתדלות עצמו אין מעלת העיטור המושג בו בלי השתדלות אחר משא"כ שאר הימים שא"א להשיג העיטורים אלא מימי הקדש שהם עצמם אות לישראל ומצדם מתעטרים ישראל בעיטוריהם ימים שאין בהם תפילין: והנה נצטוינו להתעטר בעיטור זה כל הימים הוץ להשלמת התיקון הגרצה בכל חלקיו כפי מחלקות בחינותו של האדם: ענינים שונים נמצאים בתנאי המצוה בכל חלקיהם כלם ענינים מצטרכים המשך הקרושה הזאת ומתעטר בה ומתקרש קרושה רבה. ואמנם פרטי שכנגדו ויתוקן גם הוא בו ועי"ז נמצא האדם כלו בכל בחינותיו נכלל תחת ויתוקן בו המוח והנשמה שבו ויתפשט אח"כ על הלב ע"י תפלה של יד והלב. וצוה הבי"ת שימשך האור הזה על המוח תחלה ע"י תפלה של ראש ראש"ם נמצאו באדם ובהם הנשמה מתגברת תגבורת גדול והם המוח עליך ותלה ענין זה במצוה זו בכל הלכותיה ופרטותיה. ואמנם בי אברים ויתקנו בן תיקון גדול. והוא מש"ה וראו כל עמי הארץ כי שם הי נקרא בו באופן שכל בחינותיהם הנפשיות והגופיות יחסו תחת האור הגדול הזה הבניית לישראל שיהיו ממשיכים עליהם המשך ממש מקדושתו יתי ויתעטרו תפילין: אך ענין התפילין הוא יותר גדול מן הציצית הרבה. והוא כי נתן בכח זה תופס ואוחז במלאכתו יתי דהיינו תיקון העולם וכמ"ש:

להיות מתעטף בטלית להתפלל בו והתיקון הוא קבלת העול שזכרנו להיות היות הדבר הזה מצוה תמידית צשו ממנו חז"ל תיקון מתיקוני התפלה והוא

במצב הראוי לשיושפע בם השפע העליון והמשיך השפע מלפניו יתי אליהם לחקן כפי המצטרך. והכונה בכלל להעמיד הבריאה כלה כל העולמות והנה אחר היות האדם מצוין בציצית ומעוטר בתפילין נתקנו לו סדרי התפלה

כפי המצטרך:

יתפשט השפע מלמעלה למטה בכל מדריגות הבריאה כראוי וישובו ויתיצבו וכן ער"ו ער הכחות השרש"ם והם יתלו בו יתי ויושפע להם שפעו ואח"כ זה בזה מלמטה למעלה התחתונים בעליונים מהם והעליונים בעליונים יותר שלהיות הנבראים כלם מקבלים השפע מלפניו יתי יהיו תחלה מתקשרים מדריגה מן הכחות השרשיים עד הגשמים ואולם גזרה החכמה העליונה ביארנוהו בח"א שאולם הנבראים כלם משתלשלים ובאים מדריגה אחר בהם עוד ענין אחר והוא כי הנה סדרי כונניות הבריאה והשתלשלותה כבר זמרה. **קיש וברכותיה** כבר ביארנו ענינם בכלל ומלבד מה שביארנו כלל עלאו הבי"ת במעשה הזה דהיינו בהילול לפניו והוא ענין הבוחר בשירי אור פניו יתי ע"י התהלות שאנו מתהללים בו ומספרים בשבחו שזה ענין ומניעה אל ביאת השפע העליון בו. **פסוקי דומרה** הכונה בהם בכלל לגלות הכונה בהם בכלל הוא לטהר העולם כלו ולהסיר ממנו כל מה שהוא עיכוב **פסוקי דומרה** הגי ק**ייש וברכותיה** הדי התפלה , ומה שלאחריה הקרבנות **שלקי התפלה:** ואולם כלל התפלה מתחלק לדי חלקים האי **הקרבנות** הבי

נקשר הכל ונתלה באורו יתי ונמשך השפע לכל הברואים והוא מה שנעשה הבריאה מלמטה למעלה עד החקשר הכל במדריגה היותר עליונה ואו של ק"ש סודרו עפ"י הרזים האלה ובאותו השבח וההלול מתעלים מדריגות כלם על מדריגותיהם לפעלם כפי מה שסודר להם. ואולם הברכות האלה

מתחוק ומתישב במקבלים ע"י ההודאה שנותנים עליו וזה כלל תיקון התפלה העליון בכללו ואח"כ באמצעיות נמשך לפרטים כפי הצורך ובג' אחרונות הסוגים האלה נחקנו ג' ברכוח ראשונות של התפלה ובהם נמשך השפע דוד המלך שמתחבר עם האבות ומשלים תקונם של ישראל. והנה כנגד ג' אברהם יצחק ויעקב והממשיך ההשלמה היוצאת מחיבורם הוא זכותו של שלשה הכנוים הגדול הגבור והנורא והממשיך אותם כראוי הוא זכותם של ב"ה וחיבורם ביחד להשלמת הבריאה כלה נרמות בה' אחרונה. וכנגדם נכללים כל מיני ההשפעות ופרטיהם הם ג' והם הנרמזים בג' אותיות השם ענין י"ח ברכות: והנה צריך שתרע שסוגי ההשפעה העליונה שתחתיה בתפלת י"ח:

ז' ברכוח דשבת: ואולם בימות החול נמשך הדבר כפי סדר זה ובימות $C \leq L :$

הזה בבי חלקיו עליון ותחתון שהם החלק השמימי ונקרא עולם הגלגלים **ב, מולמות:** עוד צריך שתדע שהנה כלל העולמות מתחלק לדי והיינו עולם הפרטים, ועוד נדבר מזה לפנים בס"ד: על כלל קדושת היום שתתחוק ותאיר ותמשול והיא העוזרת ומשלמת לכל זי ברכות גי ראשונות על גי הסוגים וכן גי האחרונות וכמש"ל והאמצעית ומבורך בעצמו ועוור בהמשכת השפע ודי שישתרל האדם על הכלל והיינו הקדש לא הטריחו חכמים את האדם ביותר מזי ברכות כי הנה היום מקודש

בזה יש עולם המלאכים ועליו עולם הכחות העליונים שרשי הבריות שזכרנו והיסודיי והוא הנקרא עולם השפל וכלל שניהם נקרא עולם אי. ועל העולם

כלל אבל הבחנות הם הם ומיני גילוי אור ממנו יתי שאין ענינם אלא מה ששייך בם אך השפעותיו יתי הנה אינם עצמים מרובים ונמצאים שונים כפי מה ששייך בם. ועולם הכסא עולם בהיותו קיבוץ כחות רבים במקום ונקרא עולם המלאכים עולם בהיותו גם הוא קיבוץ מלאכים רבים במקום אי שיקרא עולם הזה עולם בהיותו קיבוץ גופים שפלים או שמימים במקום אי והנה בעצמים כלם יהיו מוחשים או רוחנים יתכן ענין זה באמת ונמצא שונים במקום מתחלקים למחלקות רבות ומתיחסים זה לזה ביחסים שונים. יכון השם הוה באמת. ווה כי הנה עולם יקרא קיבוץ עצמים רבים ונמצאים השאלה כמ"ש ועל הטעם שנבאר משא"כ ג' העולמות הקודמים שבהם ונקראהו עולם האלקות. ואמנם הנה תראה שאין שייך בו שם זה אלא ע"ד בח"ג פ"ב .והנה ע"ד השאלה נקרא לכלל כל ההשפעות האלה עולם אי יתי גילויי אורו שמהם נמשכים כל המציאיות כלם ובהם הם תלוים וכמ"ש בח"א ונקרא עולם הכסא. והנה למעלה מזה במדריגה יבחן כלל השפעותיו

בהשפעות אלה הילוק סדר והדרגה כפי מה שראוי למקבלים שבם נשרשים שהוא יח"ש נמצא לבריותיו ומפעיל להם כפי עניניהם. אך בהיות שנבחן

09 ברך ה'

חילוקיהם סדריהם והדרגותיהם של הנמצאים כמ"ש בח"ג פ"ב ע"כ נקרא לכלל כל זה עולם ונחשבהו למעלה מכל הג' כי לפי ההדרגה כך הוא שהרי ההשתלשלות כלו עולה במדריגה זו המוחשים במלאכים המלאכים במה שעליהם דהיינו הכסא ומדריגותיו והכסא בהשפעותיו ית' ובגילוי אורו

שהוא השרש האמיתי לכל:

הקבלת חלקי התפלה לעולמות: והנה על פי סדר זה נתקנו חילוקי התפלה דהיינו ג' חלקים. בתחלה לתיקון ג' העולמות עולם הזה עולם המלאכים עולם הכסא וזה בקרבנות זמירות וברכות ק"ש. אח"כ תפלה מעומד והוא כנגד עולם האלקות להמשיך ההשפעות לפי בחינותיהם. ואח"כ ג' חלקים אחרים להמשיך משך השפע לעולמות זה אחר זה עד הסוף והיינו קרושה דסדרא שיר הלוים ואין כאלקינו. ואחר כל זה עלינו והוא לחזור בתימים מלומה הלימות זה אחר מלינו והוא לחזור מדימים אחרים בתימים המלימות זה אחר בל זה עלינו והוא לחזור המיים אחרים בתימים בתימים המלימות זה אחר בל זה עלינו והוא לחזור בתימים בתימים המלימות זה אחר בל זה עלינו והוא לחזור בתימים בתימים

ולהמליך מלכותו יתי על כל העולמות אחר שנתברכו ממנו:

ענין נפילת אפים ה וי"ג מדות: והנה נתחברו לזה עוד קצת ענינים פרטים לעורר הרחמים ולהרבות הברכה. ומכלל זה ענין הוידוי הזכרת הי"ג מדות ונפילת אפים והיינו כי הוידוי הוא לסתם פי המקטרגים ולא יגרמו לו שתדחה תפלתו ח"ו. הזכרת הי"ג מדות זה כחם שיתפוס האדון ב"ה במדת רחמנותו ובשליטת רוממותו יעבור על פשע ויחון אף בהעדר הזכות. ונפילת אפים אף היא כניעה גדולה לפניו יתי אשר כחה גדול לשתתפייס מדה"ד ויכמרו הרחמים הגדולים ויהיה השפע נמשך בריבוי וברוחה. ואולם זה הוא הסדר הכולל שעליו נוסדה התפלה ויש פרטים רבים לכלל זה שבהם תלוים פרטי

חסידיהם להיות במדריגה קצת למטה מן האבות: של ישראל וכמש"ל. אך לא נקבע הענין להטילו על כל ישראל כ"א על בו וכמ"ש חצות לילה אקום להודות לך. והוא המשלים עם האבות תיקונם מומל על כל ישראל לסדרם. ואולם תיקון חצי הלילה האחרונה דוד נודרו כ"ש תיקון חצות הלילה. והנה תראה כי הגי תפלות אבות תקנום ומצד זה יריעתו. וכבר אפיי תפלת ערבית עצמה רשות היתה אלא שקבעוה חובה להטריח את הציבור אבל הניחו הדבר לחסידים שיקומו וירונו כל א' כפי נמשך ובא מהבקר. ואולם לחלק הבי של הלילה לא קבעו סדר לכל שלא מנחה והיינו בברכות הק"ש אך קצר משל הבקך כי עכ"פ כבר השפע מהיום ממה שהוא בין הערבים מהבקר ע"כ היקנו סדר יותר בארוכה משל יותר חידוש מפני השתנות הבחי' דהיינו בחי' הלילה שהיא יותר מתחלפת קצת השתדלות להשלמת הענין כפי חלק הזמן ההוא ובלילה להיות בענין כפי כל המצטרך אך לחלק הבי של היום שנמשך אחר האי לא יצטרך אלא והנה בבקר שהוא זמן התחדש השפע כפי בחיי היום תיקנו הסדר בארוכה התפלות במנינם. והיינו כי הנה לבי חלקי היום תיקנו תפלת שחרית ומנחה שתמשך הארה והשפעה לעולמות כפי בחיי חלק הזמן ההוא ועל זה סודרו הערבים. וגם הלילה מתחלקת לבי וכמ"ש למעלה. ואמנם בכלם צריך ההנהגה היום מתחלק לבי חלקים: והוא הבקר ואחר חצות שהוא בין ענין תפלת מנחה ערבית ותקון חצות: וצריך שתדע שהנה בסדרי הסדר במזמורים ובשאר הפסוקים שנתקנו כל דבר במקומו:

תפלת מוסף: והנה בימי הקדש נוספת תפלה כנגד קרבן המוסף והיא בבחינת השפע הנוסף ביום ההוא כפי בחינת קדושתו וענינו:

בעבודה הזמניית

העבודה הזמניית הוא מה שנתחייבנו בו בזמנים ידועים ופרטיה שביתת השבת וקדושתו שביתת העשור ועינויו שביתת הי"ט וקדושת חש"מ החמץ והמצה בזמנם שופר בזמנו סוכה ולולב בזמנם ור"ח חנוכה ופורים ועתה

לישראל להיות שרצה שיהיו לו עם קדוש ולא נתנה לשאר האומות כלל שנמצאים כל ימות האדם מתקדשים. והנה זו מתנה גדולה שנתן הקב"ה החלק הזה סוף הסיבוב וחיתומו נמצא הסיבוב לו נתקן ומתעלה עי"ו עד הקרש והוא מה שמצטרך לעה"ז כמו שזכרנו. אמנם מצד אחר בהיות ונמצא זה עילוי גדול לכל הימים שאעפייי שרובם חול ורק חלק אי מזי הוא כפי גזירת החכמה העליונה. והנה כיונה שסוף הסיבוב יהיה תמיד בקדש והיינו וי אלפים ואלף מנוחה ואח"כ תתחדש ההויה למציאות בסדר אחר עוד אלא שימות כל העולם כלו גם הם ישמרו השיעור הזה בכמות הגדול יהיו מספר זה מתגלגל והולך וחוזר בסיבוביו עד סוף כל הוי אלפים ולא המציאות ויותר מזה לא הוצרך כלל כי כבר נגמרה בו כל ההויה. אמנם ונמצא מספר זה מה שראוי שיקרא שיעור שלם כיון שכלו הוצרך להוית כל הזי ימים וזה כי הנה בם נברא המציאות כלו ונכלל כל הויתו במספר זה כלם מתגלגלים בשיעור מספר א' שיסובב בזמן כלו בסיבוב והוא מספר יהיה חול ולא יהיה קדש אלא השיעור המצטרך. ואולם גזרה שיהיו הימים הקרש עצמם מדריגות זו למעלה מזו כפי הנאות והנה סידרה שרוב הימים בנמצאות. ואולם בבחי הזמן סידרה ענין הימים של חול ושל קדש ובימי ענאועים בבחי, הכמות האיכות המקום והזמן וכל ההבחנות שיש לבחון שיהיה החול ובאיזה מדריגה הקידוש הנוסף הזה והגבילה כל זה הגבולים שיערה החכמה העליונה את כל זה בתכלית הדקדוק באיזה מדריגה צריך ינתן קצת קידוש לברואים כדי שלא יגבר בם החשך יותר מדאי. והנה העה"ז נותן שיהיו הדברים בו חול ולא קדש. אמנם הוצרך ג"כ שמצד אחר **ענין שבת קודש:** ענין השבת בכללו הוא כי הנה כבר ביארנו למעלה שענין נבאר ענינם:

שאין המעלה הזאת ראויה ולא מיועדת להם:

איסור המלאכה בשבת קודש: ואמנם כפי המעלה הזאת שמשיגים
ישראל ביום זה כן ראוי שיהיה החנהגם בו. ואולם הנה העסק בעולם
בבר ביארנו למעלה שהוא ממה שמקשר האדם בחומריות ומשפיל ענינו
ומורידו מן המעלה והיקר שהיה ראוי לו. ומזה צריך שיתנתק בשבת כיון
ממתעלה ענינו ממה שהוא בחול ויהיה מחזיק עצמו בערך הראוי למעלה
הזאת. ואמנם להנתק לגמרי מן הגופניות ועסקו אי אפשר שעכ"פ בעה"ז
הוא וקישורי הגופניות עליו אבל שיערה החכמה העליונה המדריגה שראוי
שינתק מן הגופניות והמדריגה שצריך שישאר בה. והמדרגיה שראוי שינתק
ציותה לו שינתק והזהירה שלא יחדל מלהתנתק וזה כלל המלאכות כלם

ענין חמץ ומצה: ענין החמץ והמצה הוא כי הנה עד יציאת מצרים היו ישראל מעורבים בשאר האומות גוי בקרב גוי וביציאתם נגאלו ונבדלו. והנה עד אותו הזמן היה כל בחי' גופות בני האדם חשוך בחשך וזוהמא שהיה מתגבר עליהם וביציאה נבדלו ישראל ונזמנו גופותם ליטהר ולהזדמן לתורה ולעבודה ולענין זה נצטוו בהשבתת החמץ ואכילת המצה. והיינו כי הנה הלחם שהוכן למזון האדם הוא משתוה באמת אל המצב הנרצה באדם

במצות הזמנים

המאיר. ועתה נבאר המצות האלה בפ"ע:

אור מעין האור הראשון ותחודש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו. והנה עפ"ז נצטוינו בחג בכל הענינים שנצטוינו לזכר יציאת מצרים כי בהיות התיקון ההוא תיקון גדול מאד שנתקנו בו וכמש"ל הוקבע שבשוב תקופת הזמן ההוא יאיר עלינו אור מעין האור שהאיר אז ותחודש בנו תולדת אותו התיקון וע"כ נתחייב באותם הענינים כלם. ועד"ז חג השבועות למתן התורה וחג הסוכות לענין ענני הכבוד אעפ"י שאינו אותו הזמן בפרט אלא שקבעה התורה חג זה לזכרון ענין זה וכמ"ש כי בסוכות הושבתי וכוי. וכן חנוכה וכן פורים ועד"ז היו כל ימי מגלת תענית אלא שנתבטלו מפני שלא היו ישראל יכולים לעמוד בהם ונפטרו מהיות עושים זכר להם והתעוררות לאור

מדריגת קדושת הימים יש עוד ענינים פרטיים מיוחדים לכל זמן מזמנים אלה כפי ענינו. ושרש כלם הוא סדר שסדרה החכמה העליונה שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים בשוב תקופת הזמן ההוא יאיר

ממדריגות הקידוש. אמנם כלם למטה ממדריגת השבת השפעתו וקידושו. הגוה כפי מדריגתו השפעתם של הימים האלה כן הוצרכנו לינתק מן העסק העולמי וכפי זה הוא איסור המלאכות בהם. והיינו יוה"כ למעלה מכלם ואחריהם ימים טובים ואחריהם חש"מ ואחריהם ר"ח ואין בו ביטול מלאכה אלא לנשים ואחר כל זה חנוכה ופורים שאין בהם ביטול מלאכה אלא הודאה בחנוכה ושמחה ג"כ בפורים. וכל זה כפי ערך השפע הנשפע והאור המאיר הוא: הגיגת החגים הזמניים: ואולם מלבד הקידוש הזה הנשער במדריגותיו כפי

דרכיה ותולדותיה כפי מה שהם באמת: שאר ימי הקודש: ואמנם גזרה החכמה העליונה להוסיף לישראל קידוש
על קידוש ונתנה להם ימי קודש מלבד השבת שבהם יקבלו ישראל מדריגות
ממדריגות הקידוש. אמנם כלם למטה ממדריגת השבת השפעתו וקידושו.

שנאסרו בשבת:

ענגג שבת וכבודו: ומלבד מה שנאסר שלא לפגום בכבוד הקדש הנשפע ביום זה כמ"ש עוד נצטוינו לכבוד הקדשה הזאת הנשפעת והוא כלל ביום זה כמ"ש עוד נצטוינו לכבוד הקדושה הזאת הנשפעת והוא כלל עונג השבת וכבודו בבואו ובצאתו בקידוש ובהבדלה ושאר כל פרטיו כלם ענינים נוסדים בכללם על היסוד הזה שהוא לשמור את עצמנו בערך הראוי לקדושה הנשפעת לנו ולחבב המעלה הזאת וליקרה לכבוד ענינה שהוא קורבה גדולה אליו יתי ודביקות גדול בו ולכבוד נותנה יתי שנתן לנו מתנה גדולה כזו. ופרטי הענינים מכוונים אל פרטי הקדושה הזאת ובחינותיה

ב6 דרך ה'

וענין החימוץ שהוא דבר טבעי בלחם לשיהיה קל העיכול וטוב הטעם. הנה גם הוא נמשך לפי החק הראוי באדם שגם הוא צריך שיהיה בו היצה"ר והנטיה החומרית. אמנם לזמן מיוחד ומשוער הוצרכו ישראל להמנע מן החמץ וליוון ממצה להיות ממעטים בעצמם כח היצה"ר והנטיה החומרית והגביר בעצמם ההתקרבות אל הרוחניות. ואולם שיוונו כך תמיד אי אפשר כי אין זה הנרצה בעה"ז. אך הימים המשוערים לזה ראוי שישמרו זה הענין נעצר מצוות הלילה הראשונה כלם ענינים פרטים מקבילים לפרטי הגאולה והיא:

מוכח ולולב: ענין הסוכה והלולב הוא כי הנה ענני הכבוד שהקיף הקב"ה את ישראל מלבד חועלתם בגשמיות שהיה לסכך עליהם ולהגן בעדם עוד היחה הוי נמצאים ישראל מובדלים לבדם ונשואים מן הארץ כך היה נמשך ההם היו נמצאים ישראל מובדלים לבדם ונשואים מכל העמים ומנושאים

בבל וחזרת קבלת התורה שחזרו וקבלו עליהם לעולם כמו שאז"ל (שבת פח ענינה והחזירום הכהנים על בורים. ופורים לענין הצלתם של ישראל בגלות לתורה ולעבודה. ובפרט ענין המנורה לפי תיקוניה שהיו הקטרוגים נגד שהיו מתכונים להסיר ישראל מעבודת ה' ונתחוקו הכהנים ועל ידם שבו כפי התקונים שנתקנו בם. חנוכה בתגבורת הכהנים על הרשעים בני יון **חנוכה ופורים:** ענין **חנוכה ופורים** הוא להאיר האור המאיר בימים ההם וישובו על ידם אל עבודתו יתי ולזה הולך כל ענין הלולב בפרטיו וכמ"ש: מאור השם ב"ה השורה עליהם והנה תשפל כל גאותם ויכנעו תחת ישראל וכו' (ישעיהו ס יד) , כי כלם ישתעבדו להם וישתחוו להם לקבל על ידם אור שנא, אפים ארץ ישתחוו לך וכו' (ישעיהו מט כג) והלכו אליך שחוח בני מעניך ולהכניעם תחתם עד שהם בעצמם יבחרו להיות להם לעבדים. והוא הענין להתחוק שליטת השם ב"ה על ראשם של ישראל ולהפיל אויביהם לפניהם לפועל בזמנו ועל ידי פרטיות מצות הלולב בנענועיו והקפותיו משתלם ענין זה מיד אלו לא היו החטאים מונעים אותו. אמנם עכ"פ מזדמן הדבר לצאת וראו כל עמי הארץ כי שם הי נקרא עליך וכבר היו משיגים זה הענין בגילוי מעציה אימתם נופלת על כל אויביהם ע"י נטילת הלולב ומיניו והוא מ"ש ידי הסוכה. ואור השם ב"ה מאיר על ראשם של ישראל ומעטירם באופן מהם ומשימו עליון על כלם ומתחדש דבר זה בישראל בחג הסוכות על ומקיף כל צדיק מישראל ומבדילו מכל שאר בני האדם ומנשאו למעלה זאת לכל אי מישראל לדור דורים שאמנם אור קדושה נמשך מלפניו יתי בשעתו לישראל להגיעם אל המעלה העליונה הראויה להם ונמשכת תולדתו ומנוטלים מן העה"ז עצמו ועליונים ממש על כל גויי הארץ. ודבר זה נעשה להם מציאות הארה המשכנת אותם לבד נבדלים מכל העמים ומנושאים

א) הדור קבלוה בימי אחשורוש ופרטי הענינם כפי פרטי התיקון:
 שופר: אך ענין השופר בר"ה הוא כי הנה ביום זה הקב"ה דן את כל העולם כלו ומחדש כל המציאות בבחינת הסיבוב החדש דהיינו השנה החדשה.
 והנה נסדרים הסנהדראות ונערך הדין על כל היצור כפי סדרי הדין העליון

₹9 LLL Ľ,

עמה תשובתם של ישראל כראוי. ופרטי כל ענין זה כפי פרטי התיקון להנהיג בשליטת יחודו ולעבור על פשע וכל זה על ידי מצוה זאת כשיתחבר הַרע וליטול הכח מהמקטרגים ולהחכוין שישתמש האדון ב"ה מרוממותו לעורר את הרחמים ולפייס מדה"ד ולהגביר הטוב על הרע ולכפות כחות האמיתים שלה. והכונה בזה באמת לעורר אבות העולם להתחוק בזכותם השופר עם המשכת הרחמים תלוי בשרשי ההנהגה ויסודותיה כפי הדברים זה יהיה הפרי שילקטו ממנה. ואמנם פרט הענין היחס אשר לתקיעת ישראל להיות ממשיכים עליהם ההנהגה ברחמים וכשישמרו אותה כראוי ראוי ליגמל כך יגמל כך ומכלל זה מצוה זו של תקיעת שופר שנצטוו בה עזה לבד יגמל עד"י אבל כל מעשה שתגוור החכמה העליונה עליו היותו ונמצא שמתנהגים עמו ברחמים וזה עצמו מדח משפט. ואמנם לא המעשה לו על כל פשעיו כי הרי זה מדה כנגד מדה כמו שהוא מוותר כך יוותרו לו בדקדוק גמור. וכענין מ"ש ז"ל (ר"ה יו.) כל המעביר על מדותיו מעבירים לפי ענינם שינוהג עמהם בכלל דינם ברחמים ובחמלה ולא ידוקדק עליהם הוא במעשים מן המעשים שינישו בני האדם בהגמלם הגמול הראוי להם מה"ד נותנת שיגיע טוב לבני האדם אם לא יזכו לו כן מחק המשפט עצמו הקב"ה לתקוע בשופר והכונה בו להמשיך ההנהגה ברחמים ולא בתוקף הדין ולערבב הקטיגור שלא יקטרג. והנה כבר ביארנו בח"ב שכמו שאין וכמ"ש בה"ב והקטיגור מזדמן לקטרג כפי עונותיהם של בני האדם והנה צונו

בדרכיו:
יום הכיפורים: אמנם ענין יוה"כ הוא שהנה הכין האדון ב"ה לישראל יום אי שבו תהיה התשובה קלה להתקבל והעונות קרובים לימחות דהיינו לחקן כל הקלקולים שנעשו על ידיהם ולהסיר כל החשך שנתגבר על ידיהם ולהשיב השבים אל מדריגת הקדושה והקורבה אליו יתי שנתרחקו ממנה ולהשיב השבים אל מדריגת הקדושה והקורבה אליו יתי שנתרחקו ממנה ע"י חטאתיהם. והנה ביום זה מאיר אור שבכחו נשלם כל זה הענין ואמנם הוא אור שלקבל אותו צריך שישמרו ישראל מה שנצטוו ליום זה ובפרט ענין העינוי שעליה מתנתקים מן הגופניות ניתוק גדול ומתעלים במקצת אל

בחי' המלאכים ושאר כל פרטי הדברים כפי פרטי התיקון: קריאת התורה: והנה צריך שתדע שמן התיקונים הגדולים שסידרו הנביאים לישראל היה ענין הקריאה בתורה וזה נכלל בב' בחינות. הא' קריאת ספר התורה על הסדר עד תומו וחוזר חלילה על דרך זה. והב' קריאת פרשיות מיוחדות בזמנים מיוחדים. וזה כי הנה ספר התורה הוא כלל מה שנמסר לנו ממנו ית' (להיותו) [להיותנו] הוגים בו שעי"ז תמשך לנו הארתו וכמ"ש בח"א ובחלק זה ג"כ פ"ב. והנה לקבל הארה זו בתמידות תקנו שנהיה הוגים בו במקהלותינו בתמידות על הסדר וזה מלבד ההגיון הפרטי הראי לכל אחד ואחד בפרטו. והנה ע"י הקריאה התמידית הזאת מתמיד בנו אור קדושה הזאת וגם בזמנים המיוחדים כפי ענינם ראוי שנקרא הפרשיות הנוגעות לענינים ההם להחזיק הארת הימים על ידי כח התורה שהוא הכח היותר חזק שיש לנו:

בברכות

אל כל עניני העולם והעולם והנאותיו ושרש לכלם ברכת המזון שנצטוינו **ענין ברכות הנהנין:** והנה ע"פ דרך זה הוסדו ענין הברכות שתיקנו ז"ל צומאאוע צמעזכונע וצוכוע ביקבע בשלימות וכמש"ל: והיחס אשר לו עם האדם והחלק אשר לו בסיבוב והגלגול הכללי של בתולדות הרעות שזכרנו הכל כפי מציאות הענין ההוא שלא נגמר בגבולין והזוהמא והחשך הגדול תחסר ההארה העליונה ויתרבה ההעלם ואחריו כל ואם לא ישמרו הנה ישארו המעשים לצד הרע ותתפשט על ידיהם הטומאה ההם בגבולים ההם יהיה ענינם לפי הטוב והנמשך ונולד מהם טוב ותיקון ענינם לעמוד הדברים על צד הטוב ולא על צד הרע שכשישמרו המעשים למיניהם ומדריגותיהם כמש"ל. והנה בכל הענינים האלה נצטוו מצות כפי כלם וצורותיהם נמשך אחר חלקי המציאות והדרגותיו וההשפעות עליהם האלה כל א' בגבולות ההם שהם מוגבלים באמת. אמנם צורך הפרטים של הבריאה שוכרנו למעלה שלהשיג אותו בשלימות הוצרכו כל הפרטים שלא הוסד והוחק כפי מה שמצטרך למצא בנמצאות לפי התכלית האמיתי והוא שאין לך ענין בכל עניני העולם חק או מקרה באיזה נמצא מן הנמצאות ועסקיהם המדיניים. וכלל כלם נוסד על מה שביארנו בחלקים הקודמים כפי מצבם בזה העולם במאכליהם במלבושיהם בכל צרכיהם האנושיים אך העבודות המקריות הם כפי המקרים שקורים לבני האדם בכל ימי חייהם

שאינו ענין גופני והנאה הומרית בלבד אלא שבאמת הוא ענין מוכן ממנו ויברכהו ויחכוין שממנו יחי בא לו הטוב ההוא ויחכוין באמחת הטוב ההוא זה הענין והוא שגם קודם שישתמש אדם מן העולם יזכיר שמו יתי עליו שאחר ההנאה. ואולם עוד הוסיפו ז"ל לתקן ברכות קודם ההנאה להגדיל נעשה ועצחו מחקיימה. וזה כלל ענין בהמ"ז וכן כל שאר ברכות הנהנין התכלית הכללי שזכרנו עד שנמצא בכלם מתגדל כבודו יתי במה שחפצו יתי וגברך שמו וגחזיר הדבר אל התכלית האמיתי שבו שהוא העזר אל עבודה. והנה למדתנו התורה שאחר שנהנינו במאכלנו ושתיתנו נודה לפניו התורה האלקית. ואז יהיו כלם באמת עוזרים לדבר הזה ויחשבו כלם תנאי התאוות והנטיה החומרית אל המותרות וישמרו כלם בגבולים שחקקה להם אחר עשר מדריגות עזר אל השגת התכלית ולא לכונה אחרת דהיינו כוונת מדריגה שיהיו הנה ראוי שלא ינטלו אלא לכונה זו למה שמגיע מהם אפיי ענינים רבים נמשכים זה אחר זה יגיעו אליו. ואולם יהיו הדברים באיזה הזה מיד ודברים ישמשו למשמשים אחרים עד שאחר גלגול גדול של כפי מה שסודרו הדברים באמת פיי כי כבר יהיו ענינים משמשים לדבר הפעולות ההם תועלת ועזר על השגת התכלית הזה יהיה באיזה דרך שיהיה כפי מה שהוחק לו יש לו להחכוין תמיד לעבודת בוראו ולמה שיוצא מן באמתת מציאותם. ואולם האדם הנמשך אחר חוקות טבעו ופועל הפעולות המציאות כלו אל השלימות וחלקם בדבר הזה כפי המדריגה אשר הם בה וחקוקים בטבע הנה הם כלם פרטים מכוונים אל תכלית הכללי שהוא הגיע בה בתורה. וענין זה הוא כי הנה כבר ביארנו שכל הענינים הנמצאים

99

U, I, M, 4, T, K;

ובוטה בה׳ אשריו:

העזר שיעזרו ממנו אם מעט ואם הרבה בכל פועל שיהיה כפי מה שהוא היא המידה כפי ההתעוררות שמתעוררים בני האדם אליו יתי כן יהיה שיעור כאלה ונמצא עי"ו מתעלה המעשה יותר ונעזר בו האדם ממנו יתי כי כן אלה לחיבובה של המצוה להודות לו יתי שרצה בנו ונתן לנו תיקונים גדולים **ענין ברכות המצוות:** ואולם גם במעשה המצות תיקנו לנו חכמים ברכות ויתעלה ולא יתקלקל ויושפל וכמ"ש:

למעשה ישאר המעשה ההוא כלו לצד הטוב ולא לצד הרע ויתקן בו האדם יתי למה שיוצא ממנו תועלת לטוב האמיתי כמ"ש. ובהקדים הענין הזה

דרך ה'